

Idrætten i Rudersdal 2012

En kortlægning af idræt og motion i Rudersdal

Idrætsliv og
faciliteter
i Rudersdal
Delrapport 1

Peter Forsberg og Bjarne Ibsen
Idrættens Analyseinstitut
Marts 2013

Titel

Idrætten i Rudersdal 2012. En kortlægning af idræt og motion i Rudersdal. Delrapport 1

Hovedforfatter

Peter Forsberg

Medforfatter

Bjarne Ibsen, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund ved Syddansk Universitet

Øvrige bidragydere til rapporten

Henrik H. Brandt, Kristina Eck Poulsen og Nynne Desirée Mortensen

Rekvirent

Rudersdal Kommune

Omslagslayout

Agnethe Pedersen

Øvrig grafik, opsætning og korrektur

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefotos

Rudersdal Kommune

Print

PrinfoDigital

Udgave

1. udgave, København, marts 2013

Pris

Rapporten kan bestilles i trykt udgave hos Idrættens Analyseinstitut, pris kr. 200,00 inklusive moms, eksklusiv forsendelse. Rapporten kan downloades gratis i vidensbanken på www.idan.dk.

ISBN

978-87-92120-62-5

978-87-92120-63-2 (elektronisk)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Kanonbådsvej 4 A

1437 København K

T: +45 32 66 10 30

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Idrætten i Rudersdal 2012

En kortlægning af idræt og motion i Rudersdal

Delrapport 1

Indhold

Indledning – Idræt og motion i Rudersdal Kommune	5
Borgerne i Rudersdal Kommune er blandt de mest idrætsaktive i Danmark.....	6
Del 1: Idrætsdeltagelse og foreningsliv i Rudersdal Kommune	9
Delanalyse 1: Idrætsvaner i Rudersdal Kommune.....	10
Delanalyse 2: Skoleelevers idrætsdeltagelse i Rudersdal Kommune.....	29
Delanalyse 3: Profil af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune	39
Del 2: Kommunale forpligtelser og opgaver på idrætsområdet	55
Delanalyse 4: Folkeoplysningsloven og kommunerne	56
Aktivitetstilskud	57
Lokaleanvisning og lokaletilskud	59
Lokalefordeling	60
Puljer	61
Delanalyse 5: Udgifter til idrætsområdet	64
Folkeoplysningsudvalgets budget for 2012.....	64
Udgifter relateret til driften af de kommunale idrætsfaciliteter	70
Samlede udgifter for idrætsområdet i Rudersdal Kommune.....	75
Rudersdal Kommune sammenlignet med andre kommuner	76
Delanalyse 6: Idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune	77
Facilitetsstatistik	77
Kommercielle fitnesscentre.....	81
Portræt af Impuls i Holte.....	85
Idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune sammenlignet med andre steder	86
Borgernes vurdering af idrætsfaciliteterne	91
Nøglepersoners vurdering af de kommunale idrætsfaciliteter og brug	93
Kapacitetsudnyttelse.....	96
Litteraturliste.....	100
Appendix 1: Udvælgelse af referencegruppe.....	102
Appendix 2: Demografi og befolkningsprognose.....	104

Indledning – Idræt og motion i Rudersdal Kommune

Idrættens Analyseinstitut (Idan) og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet gennemfører i perioden fra april 2012 til marts 2013 en analyse for Rudersdal Kommune af fremtidens behov for idrætsfaciliteter i kommunen i forhold til tendenserne i idrætslivet og borgernes ønsker.

Analysen skal fungere som et troværdigt grundlag for kommunen og idrætten i kommunen for fremtidige strukturelle og anlægsmæssige beslutninger og samtidig inspirere til udvikling og nytænkning i foreningslivet samt drift og ledelse af idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune.

Undersøgelsen skal dels indeholde en vurdering af den aktuelle facilitetsdækning og kapacitetsudnyttelse i Rudersdal Kommune, dels give bud på det fremtidige facilitetsbehov, herunder mulighederne for at udnytte eksisterende idrætsfaciliteter inklusive naturområder og byrum bedre i fremtiden. Den samlede undersøgelse består af:

Delrapport 1: Idrætten i Rudersdal 2012. En kortlægning af idræt og motion i Rudersdal

'Idrætten i Rudersdal, 2012' fungerer som et baggrundsnotat om idrætten i Rudersdal Kommune baseret på interview med nøglepersoner, udtræk fra eksisterende undersøgelser samt nøgletal fra den kommunale forvaltning.

Hovedsigtet med delrapport 1 er at beskrive idrætten anno 2012 i Rudersdal Kommune bredt set ved både at fokusere på de aktive idrætsudøvere og kigge nærmere på kommunens opgavevaretagelse og økonomien forbundet hermed.

Delrapport 2: Facilitetsanalyse. Borgernes idrætsvaner og brug af faciliteter og udeområder i Rudersdal

Delrapport 2 zoomer ind på idrætsfaciliteterne i kommunen. Fokus er på borgere og forskellige brugergrupperes anvendelse af faciliteterne gennem to spørgeskemaundersøgelser. Desuden indeholder delrapport 2 en kapacitetsudnyttelsesanalyse af en række væsentlige indendørs faciliteter i kommunen, som sammen med viden om borgere og brugere fra spørgeskemaundersøgelserne er centrale i arbejdet med at anviser muligheder for at anvende den tilgængelige kapacitet i kommunen bedre.

Afslutningsnotat. Idræt, motion og faciliteter i fremtiden. anbefalinger og perspektiver

Undersøgelsen afsluttes med et notat, der samler op på de to foregående delrapporter og fremlægger CISC/Idans vurderinger af, hvorledes de eksisterende faciliteter kan anvendes bedre, og/eller om der er behov for fremtidige anlægsbehov samt strukturforbedringer på idrætsområdet.

Borgerne i Rudersdal Kommune er blandt de mest idrætsaktive i Danmark

Rudersdal Kommune er beliggende i naturrige omgivelser, hvor de københavnske forstæder hører op, og Nordsjællands skove, søer og åbne landskaber begynder. Borgerne i Rudersdal Kommune nyder godt af bylivets brede palet af idrætsstilbud samt muligheden for at bruge udeområder med skov og vand til at være idrætsaktive, og de gode udendørs forhold præger i høj grad idrætslivet i kommunen.

Samtidig understøttes de gode betingelser for at være idrætsaktiv af et rigt foreningsliv med ca. 350 godkendte foreninger¹, og alene på idrætsområdet findes 149 idrætsforeninger² (Rudersdal Kommune 2012c). Foreninger gør det dog ikke alene, da langt de fleste aktiviteter kræver en ramme for den egentlige idrætsudfoldelse. Her kommer idrætsfaciliteterne, som er fokus for denne undersøgelse, ind i billedet.

Ifølge tallene fra den seneste undersøgelse af danskernes motions- og sportsvaner fra 2011 går det godt med idrætten i Rudersdal. Borgerne i Rudersdal Kommune og omegn (Rudersdal-gruppen³) er blandt de mest aktive i landet, og 87 pct. af børn og unge dyrker idræt regelmæssigt, mens det blandt voksne på 16 år eller derover er 71 pct.

På landsplan er det til sammenligning 86 pct. af børn og unge, der regelmæssigt dyrker sport og motion, mens det blandt voksne er 64 pct. Samlet set tegner der sig altså et billede af, at specielt voksne i Rudersdal-gruppen er mere idrætsaktive end tilfældet på landsplan.

Et nærmere kig bag tallene, og herunder på idrættens organisering, viser, at lidt flere borgere i Rudersdal-gruppen end på landsplan dyrker idræt i en idrætsforening. 91 pct. af børn og unge er medlem af en idrætsforening mod 85 pct. på landsplan, mens 42 pct. af de voksne er foreningsaktive mod 40 pct. på landsplan.

Selvom lidt flere voksne i Rudersdal-gruppen er aktive i idrætsforeninger, hænger den højere andel af voksne idrætsaktive i kommunen nærmere sammen med, at en væsentlig større andel af borgerne i Rudersdal-gruppen sammenlignet med landsgennemsnittet dyrker idræt selvorganiseret. På landsplan dyrker 58 pct. af de voksne idræt selvorganiseret, mens det samme gælder for 67 pct. af borgerne i Rudersdal-gruppen.

De ovenstående forskelle er ikke kun væsentlige for Rudersdal Kommune, men også i forhold til denne rapport, som stiller skarpt på idrætsfaciliteterne og muligheder for at være idrætsaktiv. Et oplagt spørgsmål er, om den høje idrætsdeltagelse blandt Rudersdal-gruppens borgere skyldes, at mulighederne for at være idrætsaktiv er specielt gode?

¹ http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/Foreninger.aspx

² Antallet af idrætsforeninger er opgjort pr. 29. maj 2012 og stammer fra Rudersdal Kommune (2012c).

³ I undersøgelsen af Danskernes motions- og sportsvaner 2011 er antallet af deltagere fra Rudersdal Kommune 48. For at sikre tilstrækkeligt robuste statistiske analyser er borgerne i Rudersdal Kommune lagt sammen med nabokommunerne Allerød, Hørsholm og Gentofte. Analyser fra undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner er baseret på disse fire kommuner tilsammen og giver et respondentgrundlag på 285 voksne på 16 år eller derover og 117 børn mellem 7 og 15 år.

Fra et kommunalt perspektiv er spørgsmålet interessant, da det traditionelt betragtes som en kommunal opgave at stille idrætsfaciliteter til rådighed for kommunens idrætsforeninger, som derimod udbyder de reelle aktiviteter til borgerne. Der kan være tale om vidt forskellige faciliteter, som dækker over alt fra mere traditionelle faciliteter som idrætshaller til håndbold, badminton og gymnastik samt udendørsarealer til fodbold og tennis, til nyere og mere motionsprægede aktiviteter som motionsløb, mountainbike og stavgang.

Rudersdal Kommune har på linje med landets 97 andre kommuner en række lovforpligtelser og betingelser, som skal efterleves, og som sætter de overordnede rammer for idrætslivet i kommunen. Til trods for at de overordnede rammer på idrætsområdet mellem kommunerne er ens, eksisterer der store kommunale forskelle mellem kommunernes indsatser på idrætsområdet. Det skyldes ikke mindst, at de overordnede rammer giver stort rum for kommunalt selvstyre. Derfor er det også interessant at se nærmere på, hvordan de politiske prioriteringer skinner igennem i Rudersdal Kommunes forvaltning af reglerne.

En 'Idræts- og motionspolitik'

Et blik på Idrætten i Rudersdal Kommune anno 2012 må nødvendigvis inddrage kommunens idræts- og motionspolitik, som opstiller de overordnede tanker og hovedvisioner på området.

Idræts- og motionspolitikken (Rudersdal Kommune, 2012a) er iværksat efter ønske fra Kommunalbestyrelsen og indikerer i sig selv, at idræt og motion prioriteres i kommunen og indtager en central position. Hovedformålet med politikken er at understøtte alle borgeres gode liv i kommunen, og idræt og motion betragtes i den henseende som et velfærdsgode, der skal anskues på linje med f.eks. skole-, sundheds- og ældreområdet (Rudersdal Kommune, 2012d)

Mere konkret er bevæggrundene for udarbejdelsen og vedtagelsen af idræts- og motionspolitikken, at idræt og motion anses for at give fysisk og psykisk velvære og tilmed være sundhedsfremmende og livsforlængende. Sammen med de sundhedsmæssige argumenter, er det i idræts- og motionspolitikken desuden et vægtigt argument, at idræt og motion er kompetencegivende, skaber fællesskaber, er netværksdannede og sjovt.

Der ligger et grundigt forarbejde bag kommunens idræts- og motionspolitik. Forarbejdet kommer bl.a. til udtryk i en hvidbog, som sætter den seneste forskning i danskernes motions- og sportsvaner i relation til idræts- og motionspolitikken i Rudersdal Kommune. Væsentlige elementer i hvidbogen er en motions- og idrætsvaneundersøgelse med deltagelse af 1.417 borgere samt tre borgermøder/workshops (Rudersdal Kommune, 2012d). Borgerinddragelsen har været en rød tråd gennem arbejdet med idræts- og motionspolitikken og indikerer en væsentlig vision med politikken, som først og fremmest skal være til og for borgerne.

Idræts- og motionspolitikken og kommunens arbejde med idræt og motion i det hele taget bygger på fem grundlæggende værdier (Rudersdal Kommune, 2012d):

1. Det skal være *enkelt* for enhver at være aktiv og finde netop de tilbud, som er relevante.

2. Idræt og motion skal være *tilgængeligt og fleksibelt*, så det er muligt at være aktiv på alle tider af døgnet med mange forskellige ting og måder til en rimelig pris og inden for en rimelig afstand.
3. En *forandringsparat* tankegang skal sikre, at det er muligt for nye tiltag, ideer og tendenser at udvikle sig i kommunen.
4. Idræts- og motionspolitikken omfatter mange forskellige aspekter, og det er derfor nødvendigt for at skabe venskaber på tværs, at der arbejdes *tværgående* både inden og uden for kommunen.
5. De enkelte indsatser skal tydeligt fremhæve, hvem de er *målrettet og fokuseret* mod.

Konkret fungerer idræts- og motionspolitikken som et redskab for kommunalpolitikere og medarbejdere forvaltningen i arbejdet med at føre visioner og indsatser ud i livet, så borgerne får mulighed for og inspireres til at dyrke idræt og motion.

Idrætsdeltagelse og kommunale opgaver

Idrætten i Rudersdal Kommune anno 2012 behandles i det følgende med afsæt i to hoveddele. Første del fokuserer på borgerne og deres idrætsvaner, mens anden del har til formål at komme bag om idrætsdeltagelsen og se nærmere på de faktorer, som understøtter og til dels skaber idrætslivet i kommunen.

Mens første del således primært fokuserer på at beskrive idrætsdeltagelsen og borgernes væsentligste organiseringsform – foreningen – har anden del fokus på at beskrive og analysere de kommunale opgaver og indsatser, som er med til at understøtte og sikre borgerne et aktivt idrætsliv. Og herunder hvilke kommunale udgifter der er forbundet hertil.

Del 1:

Idrætsdeltagelse og foreningsliv i Rudersdal Kommune

Første del af delrapport 1 har til formål at tegne et overordnet billede af idrætsvanerne blandt borgere i Rudersdal Kommune og de idrætsforeninger, som mange borgere er aktive i. Oversigtsbilledet består af tre delanalyser, der tilsammen udgør del 1.

Delanalyse 1 undersøger Rudersdalborgernes idrætsvaner bredt set. Fokus er både på, hvilke idrætsaktiviteter borgerne dyrker, samt hvilke organiseringsformer de vælger at være aktive under. Analysen kigger bl.a. også på forskelle mellem mænd og kvinder samt unge og ældre.

Delanalyse 2 er en undersøgelse af skoleelevers idrætsdeltagelse, som bl.a. fokuserer på de forskelle, der eksisterer på tværs af forskellige geografiske områder i kommunen.

Delanalyse 3 omhandler foreningerne og foreningslivet i Rudersdal Kommune. Kommunens foreningsliv er livligt, og på tværs af aldersgrupper er foreningen borgernes foretrukne organiseringsform. Delanalysen kigger nærmere på foreningerne og tegner en profil af dem.

Delanalyse 1: Idrætsvaner i Rudersdal Kommune

Denne delanalyse kigger på idrætsdeltagelsen blandt borgerne i Rudersdal Kommune og omegn. Som anført indledningsvist hører borgerne i Rudersdal-gruppen til blandt de mest idrætsaktive danskere, og formålet er nu at grave dybere i tallene og kigge idrætsvanerne nærmere i sømmene.

Analysen er baseret på andelen, der normalt dyrker sport/motion. Forståelsen af begreberne sport/motion (idrætsaktiviteter) er imidlertid ganske bred, og analysen inkluderer derfor både traditionelle spil som bl.a. håndbold, fodbold, tennis og badminton, mere motionsprægede aktiviteter som yoga og vandreture samt aktiviteter på grænsen mellem leg/hobby og idræt som f.eks. skateboard, rollespil, jagt og fiskeri. Analysen er delt op i en børnedel med børn mellem 7 og 15 år og en voksendel med voksne fra 16 år og derover.

Den brede definition af idrætsaktiviteter har betydning for de efterfølgende resultater i forhold til idrætsdeltagelsen i Rudersdal-gruppen. Det betyder desuden, at fokus ikke er snævert rettet mod foreningsidrætten, men at der også bliver taget højde for den selvorganiserede idræt, det voksende kommercielle marked, rekreative, livsstilsorienterede aktiviteter samt sundhedsorienteret aktivitet.

Analysen er baseret på undersøgelserne af danskernes motions- og sportsvaner, som Idan har gennemført i 2007 og 2011⁴. 2007-datamaterialet er baseret på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse blandt 4.147 voksne danskere mellem 16 og 98 år samt 1.987 børn mellem 7 og 15 år. Epinion Capacent udførte i efteråret 2007 selve dataindsamlingen (Pilgaard 2009). 2011-undersøgelsen ligner på mange områder 2007-undersøgelsen, idet en stor del af spørgeskemaet fra 2007 er gentaget i 2011-undersøgelsen, der på linje med 2007-undersøgelsen bygger på en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse med deltagelse af 3.957 voksne mellem 16 og 96 år, samt 2.035 børn mellem 7 og 15 år. Selve dataindsamlingen blev udført af SFI Survey i efteråret 2011 (Laub, 2013).

På baggrund af de to datamaterialer er det *ikke* muligt at give et overblik over situationen specifikt for Rudersdal Kommune, idet for få respondenter er repræsenteret herfra (i 2011-undersøgelsen er der 48 voksne respondenter fra Rudersdal Kommune). Derfor er analysen baseret på Rudersdal Kommune og en række sammenlignelige nabokommuner. De udvalgte nabokommuner, som indgår i den såkaldte 'Rudersdal-gruppe' ud over Rudersdal Kommune, er Allerød, Hørsholm og Gentofte kommuner. Tilsammen har 285 voksne og 117 børn deltaget i undersøgelsen fra de fire kommuner. Analysen af motionsvanerne i Rudersdal-gruppen sammenlignes med resultaterne på landsplan (dog uden de 285 voksne og 117 børn). Se appendix 1 for information om baggrundsvariable for Rudersdal-gruppen.

De følgende analyser bygger således på datamaterialet frembragt i forbindelse med de to seneste undersøgelser af danskernes motions- og sportsvaner og tager udgangspunkt i en opdeling i Rudersdal-gruppen og landsresultatet. Analyserne skal udelukkende læses som et tilnærmelsesvist

⁴ Undersøgelserne er udført i samarbejde med og med økonomisk støtte fra følgende interessenter: Danmarks Idræts-Forbund (DIF), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), Lokale og Anlægsfonden (LOA), Kulturministeriet, Fri-luftsrådet, Dansk Firmaidrætsforbund (Firmaidrætten), Team Danmark og Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning (KIF).

overbliksbillede over situationen i Rudersdal Kommune, da antallet af respondenter er få i forhold til at udvise robust statistisk sikkerhed i de gennemførte analyser, samt at analyserne ikke alene bygger på respondenter fra Rudersdal Kommune, men også fra nabokommuner. Med dette forbehold vil idrætsbilledet i Rudersdal Kommune blive opridset i det følgende.

I appendix 2 findes en kort beskrivelse af demografien i Rudersdal Kommune, som med fordel kan læses i forbindelse med nærværende analyse af idrætsvanerne i Rudersdal-gruppen. Det demografiske billede kan være med til at skitsere, på hvilke områder der specielt er behov for at sætte ind – f.eks. hvis visse befolkningsgrupper er specielt over- eller underrepræsenteret i kommunen. I tråd hermed er befolkningsprognosen frem mod 2024 også inddraget.

Mange borgere i Rudersdal-gruppen dyrker idræt

Lidt flere end syv ud af ti borgere (71 pct.) i Rudersdal-gruppen dyrker normalt en eller anden form for idrætsaktivitet, hvilket er en signifikant højere andel end på landsplan.

Analysen viser, at en større andel af borgerne i Rudersdal-gruppen – på linje med resultaterne på landsplan – er blevet idrætsaktive siden 2007. I 2007 var det 56 pct. af de voksne danskere, der normalt dyrkede motion/sport, hvilket i den seneste undersøgelse er steget med 8 procentpoint til 64 pct. Stigningen i procentpoint i Rudersdal-gruppen (6 procentpoint) ligner tilnærmelsesvis stigningen på landsplan, idet 64 pct. var aktive i 2007 mod 71 pct. i 2011.

Mændene i Rudersdal-gruppen skiller sig ud ved at være signifikant mere aktive end mænd på landsplan. Desuden synes analysen at pege på (om end ikke signifikant), at mænd er mere aktive end kvinder i Rudersdal-gruppen, hvilket er forskelligt fra Danmark generelt. Selvom mændenes idrætsdeltagelse overhaler kvindernes i Rudersdal-gruppen, er kvinderne godt med, og en større andel kvinder i Rudersdal-gruppen dyrker idræt, end tilfældet er på landsplan (dog ikke signifikant forskel) (se tabel 1).

Analyser, der sammenligner andelen af aktive mænd og kvinder i 2007 og 2011, viser, at specielt mændene er blevet mere aktive i Rudersdal-gruppen. I 2007 var 64 pct. af kvinderne aktive mod 65 pct. af mændene, mens 68 pct. af kvinderne og 73 pct. af mændene er aktive i 2011.

Selvom borgerne i Rudersdal-gruppen generelt er mere idrætsaktive end landsgennemsnittet, er det ikke tilfældet i alle aldersgrupper. De 20-64-årige i Rudersdal-gruppen er sammenlignet med tilfældet på landsplan mere aktive, og specielt blandt de 40-64-årige er mange aktive. Inden for denne aldersgruppe dyrker hele tre ud af fire 40-64-årige normalt idræt i Rudersdal-gruppen, hvilket er signifikant flere end tilfældet er på landsplan (63 pct.). Derimod er andelen af teenagerne (16-19-årige) samt ældre på 65 år eller derover i Rudersdal-gruppen, der dyrker idræt, ikke højere end på landsplan.

En forklaring på, at ældre på 65 år eller derover ikke er mere aktive i Rudersdal-gruppen sammenlignet med landsgennemsnittet, er til dels, at der findes en del flere ældre på 80 år eller derover i Rudersdal-gruppen sammenlignet med tilfældet på landsplan. De ældre på 80 år eller derover er i

noget mindre grad idrætsaktive sammenlignet med lidt yngre på f.eks. 70 år, og den relativt set større andel af folk på 80 år eller derover er på den måde med til at trække andelen af idrætsaktive på 65 år eller derover ned.

Tabel 1: De fleste borgere i Rudersdal-gruppen dyrker normalt sport eller motion.

Voksne idrætsaktive (pct.)		Rudersdal-gruppen	Landsgennemsnit
Køn	Total	71 ¹	63
	Kvinder	68	64
	Mænd	73 ¹	62
Alder	16-19 år	67	67
	20-29 år	77	67
	30-39 år	71	62
	40-64 år	75 ¹	63
	65 år+	59	61
Uddannelseslængde	Grunduddannelse	59	55
	Gymnasial/erhvervsfaglig/AMU-uddannelse	71	61
	Kort videregående uddannelse	74	67
	Mellemlang videregående uddannelse	74	69
	Lang videregående uddannelse	74	71
1: Signifikant forskel mellem Rudersdal-gruppe og landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)			

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Uddannelseslængde er en af de mest udslagsgivende indikatorer på, hvor tilbøjelig befolkningen er til at dyrke idræt. Jo længere uddannelse, desto mere dyrker befolkningen sport eller motion. Rudersdal-gruppen afviger ikke herfra. Specielt springet fra at have grunduddannelse som højeste uddannelse til at have en gymnasial/erhvervsfaglig/AMU-uddannelse er med til at øge tilbøjeligheden til at dyrke idræt. Det samme gør sig gældende på landsplan.

På tværs af Rudersdal-gruppen og resten af landet er der ikke signifikante forskelle inden for de enkelte uddannelseskategorier i forhold til at være idrætsaktiv. Til gengæld er der forskel i andelen af idrætsaktive mellem de forskellige uddannelsesniveauer. Folk med grunduddannelse er mindre tilbøjelige til at være idrætsaktive sammenlignet med folk, der har en gymnasial/erhvervsfaglig/AMU-uddannelse eller længere. Det indikerer, at uddannelse spiller en stor rolle for tilbøjeligheden til at være idrætsaktiv, og at den signifikant højere andel af borgere i Rudersdal-gruppen, som er idrætsaktive, ikke mindst hænger sammen med, at uddannelsesniveauet i Rudersdal-gruppen generelt er højere end i Danmark som helhed (se tabel 1).

Voksnes aktivitetsvalg

Borgerne i Rudersdal-gruppen kendetegnes ved at have et varieret valg af idrætsaktiviteter, og specielt udendørs motionsidrætter som jogging/motionsløb, landevejscykling og mountainbike dyrkes af relativt mange.

Jogging/motionsløb er klart den foretrukne idrætsaktivitet blandt de voksne i Rudersdal-gruppen, og fire ud af ti finder regelmæssigt løbeskoene frem. Andelen af joggere/motionsløbere i Rudersdal-

gruppen er noget højere end på landsplan. Det er ikke overraskende, da jogging/motionsløb specielt tiltrækker folk med lang uddannelse og høj indkomst. Netop på disse parametre adskiller borgerne i Rudersdal-gruppen sig fra landsplan.

Den højere andel af joggere/motionsløbere hænger givetvis også sammen med, at udearealerne i f.eks. Rudersdal Kommune og en række af de andre udvalgte kommuner i Rudersdal-gruppen er attraktive for joggere/motionsløbere. En analyse foretaget af Idrættens Analyseinstitut i 2011, 'Motionsløbere i Danmark' (Forsberg 2011), viser, at skove, parker og grønne områder er de foretrukne steder at løbe for motionsløbere/joggere. RudersdalRuten og de mange grønne områder med bl.a. Rude Skov i Rudersdal Kommune, er måske afgørende for, at så mange løber. Samme forklaring gør sig muligvis også gældende i forhold til mountainbike, som har gode forhold i de omkringliggende skove og naturområder.

Den store tilslutning til motionsidrætter på landsplan slår også igennem på indendørsiden. Styrketræning, holdtræning, gymnastik, spinning/kondicykling og svømning dyrkes også flittigt af Rudersdal-gruppens borgere.

Generelt passer Rudersdal-gruppens borgere godt ind i de overordnede tendenser i danskernes idrætsvaner, om end en del flere er aktive samlet set. De voksne er specielt aktive inden for forskellige former for motionsidrætter.

De mere traditionelle idrætsgrene dyrkes også af voksne i Rudersdal-gruppen, og på linje med landsresultaterne er gymnastik, fodbold og badminton de tre foretrukne. Interessant er det i den forbindelse, at tennis synes at være specielt udbredt i Rudersdal-gruppen, som hele 6 pct. dyrker mod 3 pct. på landsplan. Tabel 2 herunder viser voksnes idrætsvalg i Rudersdal-gruppen sammenlignet med landsgennemsnittet.

Tabel 2: Jogging/motionsløb og andre motionsidrætter har speciel stor tilslutning.

Voksne (pct.)	Rudersdal-gruppen	Landsgennemsnit
Jogging/motionsløb	43 ¹	30
Styrketræning	27	23
Vandreture	22	23
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	16	12
Gymnastik	15	12
Spinning/kondicykel	15	11
Svømning	14	12
Landevejscykling (ikke som transport til arbejde og lignende)	10	8
Mountainbike	9 ¹	4
Fodbold	8	9
Yoga, afspænding, meditation	7	6
Golf	7	5
Badminton	7	6

Tennis	6 ¹	3
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	5 ¹	2
Dans (alle former)	4	5
Kano/kajak	4 ¹	2
Andet boldspil for hold	3 ¹	1
Anden idrætsgren	3	4
Fiskeri	3	4
Jagt	3	3
Anden vandtræning	2	2
Sejlsport/surfing/kite	2	2
Håndbold	2	3
1: Signifikant forskel mellem Rudersdal-gruppe og landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Motionsløb er også størst i Rudersdal Kommunes egen motionsvaneundersøgelse

I forbindelse med udarbejdelsen af Idræts- og motionspolitikken udførte Rudersdal Kommune en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.417 borgere. Undersøgelsen er ikke repræsentativ som undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner, men havde deltagelse af væsentligt flere respondenter fra netop Rudersdal Kommune og kan på den måde være med til at validere de voksnes aktivitetsvalg.

Det er dog vigtigt at nævne, at undersøgelsen ikke er baseret på et repræsentativt udsnit af borgere i kommunen, og borgerne deltog i undersøgelsen ved at registrere sig på hjemmesiden www.idraetogmotion.dk. Folk blev gjort opmærksom på undersøgelsen via mere end 4.000 visitkort, der blev delt ud på offentlige pladser, biblioteker, gymnasier og idrætsanlæg. Metoden betyder, at undersøgelsen har haft deltagelse af borgere, som tillægger idræt og motion en særlig betydning i deres liv, og det er derfor heller ikke overraskende, at andelen af aktive er på hele 85 pct. – og dermed noget højere end tilfældet i den seneste repræsentative undersøgelse af danskernes motions- og sportsvaner fra 2011, hvor respondenter er tilfældigt udtaget.

Undersøgelsens resultater bekræfter – eller støtter op om – det billede om aktivitetsvalg, som er vist ovenfor. De mest valgte idrætsaktiviteter blandt de 1.417 respondenter er motionsløb/jogging samt fitnessorienterede aktiviteter som spinning og aerobic (Rudersdal 2012d).

Kønsforskelle

Kvinder dyrker i signifikant højere grad aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold), gymnastik og yoga end mænd, som omvendt er mere aktive inden for cykling (både landevejscykling, mountainbike og spinning/kondicykling), fodbold og golf (se tabel 3).

De største aktiviteter blandt kvinder er jogging/motionsløb, aerobic/step/pump/zumba, gymnastik, styrketræning og vandreture, og blandt de idrætsaktive kvinder har kun 9 pct. undladt at nævne mindst én af de ovenstående aktiviteter. Det vil sige, at Rudersdal Kommune med gode muligheder for at dyrke netop disse aktiviteter, kan sikre adgang for hele 91 pct. af alle idrætsaktive kvinder – eller 62 pct. af alle kvinder i Rudersdal-gruppen.

Tabel 3: Voksnes idrætsdeltagelse i Rudersdal-gruppen fordelt på køn.

Voksne (pct.)	Total	Mænd	Kvinder
Jogging/motionsløb	43	46	40
Styrketræning	27	30	23
Vandreture	22	21	23
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	16	6 ¹	26 ¹
Gymnastik	15	8 ¹	23 ¹
Spinning/kondicykel	15	19 ¹	10 ¹
Svømning	14	13	15
Landevejscykling (ikke som transport til arbejde og lignende)	10	15 ¹	4 ¹
Mountainbike	9	15 ¹	3 ¹
Fodbold	8	14 ¹	1 ¹
Yoga, afspænding, meditation	7	2 ¹	13 ¹
Golf	7	12 ¹	2 ¹
Badminton	7	9	6
Tennis	6	6	7
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	5	9 ¹	1 ¹
Dans (alle former)	4	3	6
Kano/kajak	4	6 ¹	1 ¹
Andet boldspil for hold	3	3	3
Anden idrætsgren	3	1	
Fiskeri	3	5 ¹	1 ¹
Jagt	3	5 ¹	0 ¹
Anden vandtræning	2	0 ¹	5 ¹
Sejlsport/surfing/kite	2	4	1
Håndbold	2	3	1
1: Signifikant forskel mellem mænd og kvinder			

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Aktiviteterne har, ud over at være kvindernes mest valgte, også det til fælles, at de primært foregår uden for de traditionelle, etablerede idrætsfaciliteter og kun i mindre omfang er organiseret i idrætsforeninger. Det er således kun gymnastik, som for alvor er organiseret i idrætsforeninger, og for en stor del af kvindernes vedkommende, er det aktiviteter organiseret på egen hånd eller i private fitnesscentre, som holder dem aktive.

Badminton og tennis er de eneste deciderede 'spil', som fylder betydeligt blandt de voksne kvinder i Rudersdal-gruppen.

Den største aktivitet for mænd er også jogging/motionsløb. Styrketræning og vandreture fylder også godt blandt mændene, der dog har et lidt mere varieret aktivitetsvalg end kvinder. Færre aktiviteter har lige så stor tilslutning som tilfældet blandt kvinderne. Til gengæld findes der flere 'mellemstore' idrætter. Det er specielt forskellige former for cykling, som tiltaler mændene i Rudersdal-gruppen, samt mere traditionelle og delvist konkurrencebetonede aktiviteter som golf, fodbold, badminton og kampsport. Mens mange af kvindernes idrætsaktiviteter foregår uden brug af kom-

munale idrætsanlæg, forudsætter mænds aktivitetsvalg i højere grad baner til fodbold og golf samt haller til især badminton.

92 pct. af alle idrætsaktive i Rudersdal-gruppen dyrker mindst én af de ti mest dyrkede aktiviteter. Desuden gælder, at hele 71 pct. af de aktive dyrker enten jogging/motionsløb, vandreture, landevejscykling eller mountainbike, og på den måde tegner der sig et billede af, at naturen som idrætsarena spiller en stor rolle for borgerne i Rudersdal-gruppen.

Børns idrætsdeltagelse og aktivitetsvalg

Vender vi os mod børnene, viser analysen, at tæt ved ni ud af ti børn i Rudersdal-gruppen normalt dyrker motion/sport, og deltagelsen er på højde med landsgennemsnittet. Landsgennemsnittet for piger er på 84 pct., hvilket er det samme i Rudersdal-gruppen (84 pct.). 90 pct. af drengene i Rudersdal-gruppen dyrker normalt motion/sport, hvilket er lidt højere end på landsplan, hvor 87 pct. af drengene er aktive. Forskellen er dog ikke signifikant og kan dermed skyldes statistiske usikkerheder.

Børns idrætsaktiviteter i Rudersdal-gruppen skiller sig på en række områder ud fra børn på landsplan. Rudersdal-gruppens børn har svømning som deres foretrukne idrætsaktivitet, mens fodbold modsat indtager en andenplads. Svømning og fodbold bytter således plads som den mest og næstmest dyrkede idræt blandt børn i Rudersdal-gruppen.

Tennis træder frem som en idrætsaktivitet, der har specielt godt fat i børnene i Rudersdal-gruppen, når andelen af aktive sammenlignes med landsplan. Hele 17 pct. af børnene i Rudersdal-gruppen dyrker tennis, mens det på landsplan blot er 6 pct. Som tilfældet hos de voksne tyder det på, at tennis – og herunder tennisklubberne – i Rudersdal og omegn har godt fat i de idrætsaktive.

Selvom der eksisterer forskelle mellem børns idrætsvalg i Rudersdal-gruppen og på landsplan, går syv ud af top-ti idrætsgrenene igen. Dvs. at svømning, fodbold, rulleskøjte/skateboard/waveboard/løbehjul, gymnastik, jogging/motionsløb, dans (alle former) og badminton alle befinder sig på top-ti-listen i Rudersdal-gruppen og på landsplan. Tabel 4 herunder viser børns idrætsvalg i Rudersdal-gruppen og på landsplan.

Tabel 4: Syv ud af de ti mest valgte idrætsaktiviteter blandt børn i Rudersdal-gruppen findes også på top-ti listen på landsplan.

Børn (pct.)	Rudersdal-gruppen	Landsgennemsnit
Svømning	44	38
Fodbold	42	47
Rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul	22	16
Gymnastik	21	28
Jogging/motionsløb	21	20
Dans (alle former)	21 ¹	13
Tennis	17 ¹	6
Bordtennis	14	8
Badminton	13	16

Anden idrætsgren	11	9
Håndbold	9 ¹	20
Styrketræning	9	9
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	8	6
Ridning	8	10
Basketball	7	5
Andet boldspil for hold	7	5
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	7	3
Rollespil (ikke kortspil)	6	3
Vandreture	6	10
Parkour el. lign.	5	3
Atletik	4	3
1: Signifikant forskel mellem Rudersdal-gruppe og landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Samlet set gør børn i noget højere grad end voksne brug af forskellige former for traditionelle idrætsfaciliteter, og det er kun to ud af de ti største børneidrætter, som primært dyrkes uden for de traditionelle idrætsfaciliteter (rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul og jogging/motionsløb).

Selvom der eksisterer store forskelle på børn og voksnes benyttelse af de traditionelle idrætsfaciliteter, er det ikke nødvendigvis ensbetydende med, at de traditionelle idrætsfaciliteter i højere grad skal indrettes på de voksnes præmisser fremtidigt for at sikre øget voksendeltagelse, da det potentielt kan påvirke børns idrætsdeltagelse negativt. Det handler derfor om at finde en balance, som på en og samme tid kan tilgodesee såvel børn som voksnes idrætsvaner.

Kønsforskelle

De største aktiviteter blandt piger er dans, svømning, gymnastik, fodbold, rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul, tennis og ridning, og tilsammen dyrker 91 pct. af de idrætsaktive piger mindst én af disse syv aktiviteter regelmæssigt.

Drenge foretrak idrætsaktiviteter er fodbold, svømning, jogging/motionsløb, rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul, bordtennis, gymnastik og tennis, og de idrætsaktive drenge dyrker mindst én af de syv største aktiviteter.

De primære forskelle mellem piger og drenge aktivitetsvalg inden for de største aktiviteter består i, at langt flere piger dyrker dans (alle former), mens fodbold er en noget større idrætsaktivitet blandt drengene. De idrætsaktive drenge og piger dyrker i gennemsnit 3,5 forskellige idrætsaktiviteter, og det er derfor også sandsynligt, at de dyrker andre idrætsaktiviteter end de syv største.

Tabel 5: Dreng og pigers aktivitetsvalg i Rudersdal-gruppen.

Børn (pct.)	Total	Dreng	Piger
Svømning	44	47	42
Fodbold	42	60 ¹	22 ¹
Rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul	22	24	20
Gymnastik	21	18	26
Jogging/motionsløb	21	26	15
Dans (alle former)	21	0 ¹	44 ¹
Tennis	17	18	16
Bordtennis	14	19	7
Badminton	13	16	9
Anden idrætsgren	11	15	7
Håndbold	9	10	9
Styrketræning	9	10	9
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	8	10	6
Ridning	8	0 ¹	16 ¹
Basketball	7	5	9
Andet boldspil for hold	7	5 ¹	9
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	7	2 ¹	13 ¹
Rollespil (ikke kortspil)	6	7	6
Vandreture	6	5	7
Parkour el. lign.	5	10 ¹	0 ¹
Atletik	4	5	4

1: Signifikant forskel mellem drenge og piger

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

En væsentlig pointe i relation til ovenstående tabel er, at voksne og børn definerer og opfatter idræt forskelligt. Mange voksne angiver at dyrke vandring regelmæssigt, mens det er en meget lille andel af børnene, som angiver dette som en idrætsaktivitet. Det skyldes formentlig ikke, at børn ikke vandrer – f.eks. når de går tur i skoven med deres børnehave eller familie – men nærmere at børn ikke opfatter det som en idrætsaktivitet.

Aldersforskelle

Der er betragtelige variationer mellem de yngre og ældre voksne generationers valg af idrætsaktiviteter. Selvom alder spiller en stor rolle i forbindelse med aktivitetsvalg, er den mest dyrkede aktivitet på tværs af alder jogging/motionsløb. Tæt ved to ud af tre voksne mellem 16 og 39 år løber regelmæssigt, mens en del ældre på 40 år eller derover bytter jogging/motionsløb ud med vandreture.

De ældste på 40 år eller derover tiltrækkes sammenlignet med de yngre specielt af aktiviteter som gymnastik, golf, landevejscykling og tennis, mens de yngre i signifikant højere grad dyrker kampsport, fodbold, håndbold og andet boldspil for hold, og dermed synes det at være en fællesnævner blandt de aktiviteter, som specielt tiltaler de yngste, at der er direkte kropskontakt (boldspil for hold

behøver ikke nødvendigvis involvere kropskontakt). Tabel 6 oplister valg af idrætsaktivitet på tværs af alder inden for Rudersdal-gruppen og på landsplan.

Tabel 6: De yngste og ældstes valg af idrætsaktiviteter.

Voksne (pct.)	Rudersdal-gruppen		Lands gennemsnit	
	16-39 år	40+år	16-40 år	40+år
Jogging/motionsløb	63 ^{1,2}	36 ¹	44	22
Styrketræning	36 ²	23 ¹	34	17
Vandreture	12 ²	26	16	28
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	18	15 ¹	17	9
Gymnastik	8 ²	18	7	15
Spinning/kondicykel	13	15 ¹	12	10
Svømning	20	12	14	10
Landevejscykling (ikke som transport til arbejde og lignende)	3 ²	12	6	10
Mountainbike	8	9 ¹	4	3
Fodbold	15 ²	5	19	4
Yoga, afspænding, meditation	8	7	7	6
Golf	3	9	4	6
Badminton	7	8	6	7
Tennis	1 ²	8 ¹	2	3
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	15 ^{1,2}	2 ¹	4	1
Dans (alle former)	7	4	5	5
Kano/kajak	5 ¹	3	2	1
Andet boldspil for hold (f.eks. amerikansk fodbold)	11 ^{1,2}	1	3	0
Anden idrætsgren	1	3	5	4
Fiskeri	5	2	4	4
Jagt	3	2	3	3
Anden vandtræning	0	3	1	3
Sejlsport/surfing/kite	3	2	2	1
Håndbold	7 ²	1	7	1

1: Signifikant forskel fra lands gennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)
2: Signifikant forskel mellem aldersgrupper

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Borgerne i Rudersdal-gruppen adskiller sig på flere måder fra lands gennemsnittet. De yngste borgere dyrker i markant højere grad jogging/motionsløb end på landsplan, mens de ældre også er mere aktive joggere/motionsløbere og desuden mere aktive inden for fitnessbaserede aktiviteter som styrketræning, aerobic/step/pump/zumba og spinning/kondicykling.

Desuden gælder blandt de ældste på 40 år eller derover, at tennis – som det tidligere er vist – er mere udbredt end på landsplan og altså er en relativt stor idrætsaktivitet. Generelt afslører ovenstående, at de ældre borgere i Rudersdal-gruppen er mere aktive inden for en række forskellige aktiviteter, hvilket bl.a. hænger sammen med, at de ældre er mere aktive end tilfældet er det på landsplan. 71 pct. af de ældre på 40 år eller derover dyrker normalt motion/sport, mens det er 63 pct. i befolkningen (forskellen er signifikant).

De yngste børn mellem 7 og 12 år dyrker i noget højere grad håndbold, bordtennis og svømning og står på rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbbehjul, end de ældre mellem 13 og 15 år. De ældre teenagere skifter i stedet håndbolden ud med en basketball og dyrker herudover specielt motions-/fitnessbaserede aktiviteter som jogging/motionsløb, aerobic/step/pump/zumba og styrketræning.

De aldersbetingede forandringer i børns idrætsvaner er interessante, idet de yngste børn kræver en bestemt, traditionel facilitet (håndbold, bordtennis og svømning), mens de ældre børns idrætsaktiviteter ikke i samme grad er knyttet hertil. De ældste børns (teenageres) aktivitetsvalg ligner på visse områder de voksnes, om end mange stadig spiller fodbold, badminton og tennis, som i høj grad findes inden for de traditionelle idrætsfaciliteter.

De ældste børns bevægelse mod de voksnes idrætsvaner indikerer, at skal man som kommune fortsætte med at have betydning for børns idrætsvalg også efter det 13. leveår, bør man tænke i, hvordan de traditionelle idrætsfaciliteter kan suppleres med rammer og strukturer, der åbner op for forskellige former for fleksibel holdtræning og styrketræning og dermed aktiviteter, der typisk er lokaliseret i kommercielle fitnesscentre.

Køns- og aldersforskelle er interessante og værd at tænke ind i en samlet strategi, som det f.eks. er gjort i ovenstående eksempel med yngre og ældre børn, for at sikre tilgang til de rette idrætsfaciliteter for flest mulige borgere. Piger/kvinder har nogle andre præferencer, ønsker og behov end drenge/mænd. Tilsvarende varierer idrætsdeltagelsen i forskellige livsfaser. En strategi, som handler om at optimere muligheder om idræt for alle, handler altså i høj grad om at tænke i specifikke målgrupper, da der er stor forskel på, hvor og hvordan borgerne i Rudersdal-gruppen dyrker deres idræt.

Aktivitetstyper

Hver enkelt idrætsaktivitet har sit eget liv, og der er typisk forbundet et sæt af regler og/eller normer til de forskellige aktiviteter. Det til trods findes der også aktiviteter, som i forskellig grad minder om hinanden og med udgangspunkt i det sted, aktiviteterne foregår, er det muligt at skabe en række hovedtyper og herunder se på, hvorledes borgerne i Rudersdal-gruppens idrætsdeltagelse fordeler sig herpå.

'Udendørsaktiviteter' indbefatter stavgang, jogging/motionsløb, triatlon, vandreture, cykelsport (landevej og mountainbike), kano/kajak, roning, sejlsport, jagt og fiskeri. Under 'spil' indgår fodbold, håndbold, basketball, volleyball, badminton, tennis og bordtennis. Disse aktiviteter kræver typisk en almindelig idrætshal eller boldbane. 'Specialidrætter' er defineret som idrætter, der kræver specifikke faciliteter, underlag eller særlige hensyn såsom rulleskøj-

ter/skateboard/waveboard/løbehjul, skøjteløb, svømning, ridning, atletik, skydning, golf og handi- capidræt. 'Fitness' rummer aktiviteterne styrketræning, aerobic og spinning/kondicykel, som de senere år blevet bredt ud gennem forskellige former for fitnesscentre. Der kan her være tale om kommercielle centre/kæder, men også foreningsorienteret tilbud. Typisk tilbydes der flere af de nævnte aktiviteter inden for samme sted. Endelig dækker 'Æstetik og kamp' over aktiviteter som dans, gymnastik, kampsport og yoga, der har det til fælles, at kroppen er det primære medie. Selvom aktiviteterne i visse former kan kræve forskellige rekvisitter og krav til gulvunderlag, kan aktiviteterne også dyrkes i simple udgaver forskellige steder. F.eks. i mindre idrætssale/lokaler uden specielt udstyr.

Som det fremgår af tabel 7 nedenfor, dyrker de voksne i Rudersdal-gruppen specielt idrætsaktiviteter, som kan arrangeres i det fri (udendørsaktiviteter). Dette er en generel tendens blandt voksne, der dog specielt slår igennem blandt de voksne i Rudersdal-gruppen, som i signifikant højere grad end voksne på landsplan dyrker udendørsaktiviteter.

Også de idrætsaktiviteter, som falder under betegnelsen 'æstetik og kamp' samt 'fitness', dyrkes i signifikant højere grad af de voksne i Rudersdal-gruppen sammenlignet med landsgennemsnittet.

Tabel 7: Udendørsaktiviteter dyrkes i høj grad af voksne i Rudersdal-gruppen.

Voksne (pct.)	Rudersdal-gruppen	Landsgennemsnit
Udendørsaktiviteter	63 ¹	54
Spil	21	19
Specialidrætter	24	20
Fitness	42 ¹	35
Æstetik og kamp	30 ¹	22
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Som det kan ses af tabel 7 dyrker de voksne i Rudersdal-gruppen generelt flere spil (boldspil og ketsjerspil) og specialidrætter end danskerne generelt. Begge hovedtyper er aktiviteter, som typisk kræver faciliteter i form af almindelige idrætshaller, boldbaner samt specifikke anlæg til f.eks. atletik, svømning og golf. Det er med til at skabe et pres og et behov for idrætsfaciliteter i Rudersdal-gruppen, som muligvis er mere udtalt end i andre kommuner.

'Spil' og 'specialidrætter' er de foretrukne idrætsaktiviteter blandt børn, hvilket betyder, at børn i langt højere grad end voksne er afhængige af faciliteter til bestemte idrætter i form af f.eks. en specifik boldbane til fodbold, en hal til håndbold eller et specifikt underlag til atletik-discipliner, når de skal være idrætsaktive. Dermed er idrætsfaciliteter til bestemte idrætter specielt vigtige at have fokus på, når børns idrætsaktiviteter skal understøttes.

Modsat tilfældet for de voksne, varierer børns idrætsaktiviteter ud fra organiseringssted ikke nævneværdigt mellem Rudersdal-Gruppen og landsplan, og der er ingen signifikante forskelle.

Tabel 8: Børn dyrker idrætsaktiviteter, som kræver en bestemt idrætsfacilitet.

Børn (pct.)	Rudersdal-gruppen	Lands gennemsnit
Udendørsaktiviteter ⁵	28	27
Spil	62	65
Specialidrætter ⁶	59	52
Fitness	16	12
Æstetik og kamp ⁷	42	39
1: Signifikant forskel fra lands gennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Idrætsaktiviteter i foreninger

Mange idrætsaktiviteter – specielt for voksne – foregår i dag uden for idrætsforeningernes rammer. Det betyder, at den samlede idrætsaktivitet ikke præcist afspejler, hvilke foreningsidrætter der dominerer billedet i Rudersdal-gruppen. F.eks. forsvinder jogging/motionsløb, vandreture og yoga, hvis fokus rettes mod de største voksenaktiviteter i foreninger, mens det tilsvarende sker for rulle-skøjte/skateboard/waveboard/løbbehjul, når der tages udgangspunkt i børn.

De største foreningsidrætter blandt voksne i Rudersdal-gruppen er gymnastik, styrketræning, fodbold, badminton, tennis og kampsport. Sammenlignet med lands gennemsnittet er der signifikant flere borgere i Rudersdal-gruppen, som dyrker tennis og kampsport organiseret i en forening, mens signifikant færre spiller håndbold.

Tabel 9: Andel idrætsaktive i forening ud fra idrætsaktiviteter.

Voksne (pct.) – andel foreningsaktive	Rudersdal-gruppen	Lands gennemsnit
Jogging/motionsløb	3	2
Styrketræning	6	5
Vandreture	1	1
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	3	5
Gymnastik	6	7
Spinning/kondicykel	1	2
Svømning	3	2
Landevejscykling (ikke som transport til arbejde og lignende)	1	1
Mountainbike	1	1
Fodbold	5	6
Yoga, afspænding, meditation	0	1
Golf	5	4
Badminton	5	4
Tennis	5 ¹	2
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	5 ¹	1

⁵ Stavgang, jagt og triatlon indgår ikke i 'udendørsaktiviteter' blandt børn. Ellers er aktiviteterne de samme som for voksne.

⁶ Skydning indgår ikke i 'specialidrætter' blandt børn. Ellers er aktiviteterne de samme som for voksne.

⁷ Yoga indgår ikke i 'æstetik og kamp' blandt børn. Ellers er aktiviteterne de samme som for voksne.

Dans (alle former)	1	3
Kano/kajak	1	1
Andet boldspil for hold	0	1
Anden idrætsgren	1	1
Fiskeri	0	0
Jagt	0	1
Anden vandtræning	0	1
Sejlsport/surfing/kite	1	1
Håndbold	0 ¹	3
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Mens det er de færreste idrætsaktive voksne, som vælger at dyrke deres idrætsaktivitet organiseret i en forening, forholder det sig omvendt blandt børn. Generelt er idrætsforeningerne den primære organiseringsform for idrætsaktive børn. Som det gælder for voksne, dyrkes visse aktiviteter særligt i foreninger, mens andre ikke gør.

Fodbold er den største foreningsaktivitet for børn sammen med svømning, og samlet set går seks ud af ti børn i Rudersdal-gruppen til enten fodbold eller svømning organiseret i en forening. Fodbold er generelt en stor foreningsaktivitet for børn, og der er ikke signifikante forskelle mellem børnene i Rudersdal-gruppen eller på landsplan.

Anderledes ser det ud i forhold til svømning og tennis. Signifikant flere børn i Rudersdal-gruppen dyrker svømning i en forening sammenlignet med på landsplan, og endnu mere udtalt er forskellen inden for tennis, som er en stor foreningsaktivitet blandt børnene i Rudersdal-gruppen.

Tabel 10: Svømning og fodbold er de største aktiviteter blandt børn i Rudersdal Kommune.

Børn (pct.) – andel foreningsaktive	Rudersdal-gruppen	Landsgennemsnit
Svømning	34 ¹	22
Fodbold	36	38
Rulleskøjter/skateboard/waveboard/løbehjul	0	1
Gymnastik	13 ¹	21
Jogging/motionsløb	3	2
Dans (alle former)	12 ¹	7
Tennis	16 ¹	4
Bordtennis	3	2
Badminton	9	12
Anden idrætsgren	5	5
Håndbold	9 ¹	18
Styrketræning	3	3
Kampsport (boksning, karate, aikido, taekwondo, judo, brydning mv.)	7	6
Ridning	4	6
Basketball	3	1

Andet boldspil for hold	2	0
Aerobic/step/pump/zumba (eller lignende træning på hold)	4	2
Rollespil (ikke kortspil)	1	1
Vandreture	0	1
Parkour el. lign.	3 ¹	1
Atletik	1	1
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Organiseringsgrad

Både voksne og børn i Rudersdal-gruppen er mindst lige så foreningsaktive, som den øvrige befolkning generelt. Desuden tyder det på – om end forskellene ikke er signifikante – at foreningerne har lidt bedre fat i borgerne i Rudersdal-gruppen, end tilfældet er på landsplan.

Det betyder også, at lige under hver anden voksne er medlem af en idrætsforening, mens det stort set er alle børn. Sammen med foreningsidrætten er den selvorganiserede idræt den mest betydelige blandt voksne og børn samlet set. Signifikant flere voksne i Rudersdal-gruppen er aktive på egen hånd end på landsplan, og mens foreningsidrætten er klart den primære organiseringsform for børn, er den selvorganiseret det for de voksne. På den måde er der et skift mellem børn og voksne i deres organisering af idrætsaktiviteter.

Dobbeltheden mellem foreningsidrætten og den selvorganiserede idræt er med til at understrege, at idrætten i Rudersdal-gruppen har kendetegn til storby såvel som landsby og/eller mindre bysamfund. Den selvorganiserede idræt er et 'storbyfænomen', som specielt slår igennem blandt voksne i de større byer som København⁸ og Aarhus (henholdsvis 64 pct./65 pct. er aktive selvorganiseret), mens foreningsidrætten har sin højborg på landet og/eller i mindre bysamfund. Rudersdal-gruppen er speciel, fordi andelen, der dyrker den selvorganiserede idræt, er på højde med deltagelsen i storbyerne, samtidig med at tilslutningen til foreningerne er højere end landsgennemsnittet og på højde med tilfældet i mange landsbyer/bysamfund.

Tabel 11: De voksne i Rudersdal-gruppen kombinerer foreningsidræt med idræt organiseret privat og på egen hånd.

Voksne (pct.)	Rudersdal-gruppe	Landsgennemsnit
Forening	42	40
Privat	27 ¹	19
Firma	8	5
Aftenskole	4	3
På egen hånd	66 ¹	58
Anden organisering	15 ¹	11
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

⁸ Andelen, der dyrker foreningsidræt i Københavns Kommune, er 34 pct., mens den er 42 pct. i Aarhus Kommune.

Det er ikke kun den selvorganiserede idræt, men også den kommercielle, som vinder frem i storbyerne, og de seneste år er der sket en tiltagende udligning mellem antallet af voksne, der organiserer sig i foreningsidrætten og i privat center. Udviklingen er tydeligst i Københavns Kommune, hvor andelen af foreningsaktive er 34 pct. og dermed under landsgennemsnittet, mens andelen af aktive i private centre er 32 pct. og således et godt stykke over landsgennemsnittet.

Om end færre voksne i Rudersdal-gruppen organiserer sig i et privat center (27 pct.), er forskellen til Københavns Kommune noget mindre sammenlignet med landsplan, og de voksne i Rudersdal-gruppen fremstår dermed som et specielt tilfælde, da de voksne her ynder at kombinere foreningsidrætten med idræt organiseret i et privat center og/eller på egen hånd (se tabel 11).

Som nævnt dyrker stort set alle børn foreningsidræt i en eller anden form, og mange børn er også aktive på egen hånd i deres fritid. De senere år er skolefritidsordning (SFO)⁹ også blevet en væsentlig organiseringsform for børns idræt i fritiden, formentlig i takt med et stigende fokus på betydningen af en aktiv hverdag med leg og bevægelse – også i skolerne og institutionernes rammer. Tilsyneladende er tendensen specielt slået igennem i Rudersdal-gruppens kommuner, og signifikant flere børn er idrætsaktive i SFO-regi i Rudersdal-gruppen end på landsplan (se tabel 12).

I forhold til SFO-området har man siden 2008 i Rudersdal Kommune gjort en særlig indsats for at øge samspillet mellem de kommunale pasningsordninger og forenings- og kulturlivet gennem Skolefritidsklub (SFK). SFK er for elever på 4. og 5. klassetrin i de kommunale pasningstilbud, der får tilbud om at deltage i en række aktiviteter med de lokale idrætsforeninger på såvel skolerne som kommunernes idrætsfaciliteter.

Tabel 12: Organiseringsformer blandt børn.

Børn (pct.)	Rudersdal-gruppe	Landsgennemsnit
Forening	91	85
Privat	10	9
SFO	30 ¹	20
På egen hånd	50	46
Anden organisering	19	21
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Godt hver andet barn angiver at dyrke idræt på egen hånd både i Rudersdal-gruppen og på landsplan. Reelt er andelen nok noget højere, og de lave tal skyldes dermed usikkerheder i målemetoden. Mens voksne er relativt bevidste om, at de dyrker idræt på egen hånd, forholder det sig anderledes for børn. De opgiver ikke nødvendigvis en rundboldkamp med venner efter skole eller en cykeltur rundt i lokalområdet som idræt. Undersøgelsen af idrætsdeltagelsen blandt skoleeleverne i Ruders-

⁹ I Rudersdal Kommune er der en skolefritidsordning tilknyttet hver skole, hvor alle børn fra børnehaveklasse til tredje klasse er sikret plads. For elever i 4. og 5. klasse er der tilbud om skolefritidsklub, som også er omfattet af pladsgarantien. Skolefritidsklubben hører under skolefritidsordningen, men fungerer som en selvstændig overbygning med aktiviteter for de 10 til 12 årige (www.rudersdal.dk).

dal Kommune i næste afsnit viser, at hver anden elev i 5. og 6. klasse inden for den seneste uge har spillet fodbold selvorganiseret, mens godt hver tredje har spillet rundbold. Endeligt har godt to ud af tre været ude i naturen. Med afsæt i skoleanalysen (næste delanalyse) tyder det altså på, at børns selvorganiserede idrætsudfoldelse er noget større end rapporteret ovenfor.

De ikke-idrætsaktive

Når nogle borgere i Rudersdal-gruppen ikke dyrker idræt, skyldes det primært, at de bruger tiden på familien eller arbejde/har for lidt fritid. En del svarer også, at de har andre fritidsinteresser, mens dårligt helbred også spiller en rolle for visse. Blandt de inaktive svarer tæt ved en tredjedel dog, at de blot holder pause fra idræt og regner med at starte igen. Andelen af ikke-idrætsaktive, der blot holder pause, er signifikant højere i Rudersdal-gruppen end på landsplan.

Det er generelt få, der angiver, at de mangler passende tilbud (10 pct.), eller at de rette faciliteter ikke er til rådighed i nærområdet (4 pct.) (se tabel 13).

Tabel 13: Mangel på tid er den afgørende årsag til, at voksne ikke er idrætsaktive.

Voksne (kun inaktive) (pct.)	Rudersdal-gruppen	Lands gennemsnit
Bruger tiden på arbejde/for lidt fritid	38	34
Bruger tiden på andre fritidsinteresser	35	30
Holder pause – regner med at starte igen	31 ¹	20
Bruger tiden på familien	28	34
Har dårligt helbred	24	19
Er i dårlig form	19	22
Er for gammel	13	12
Sport/motion interesserer mig ikke	13	16
Gider ikke	13	17
Mangler noget at følges med	10	16
Savner passende tilbud/konkret mulighed	10	6
Har svært ved at få barn/børnene passet	7	10
Jeg er fysisk/psykisk handicappet	6	7
Har ikke råd/er for dyrt	4	10
Har ikke de rette faciliteter til rådighed i mit nærområde	4	4
Familien/omgangskredsen er imod det	0	0
Ved for lidt om sport/motion	0	2
Andre grunde	10	15
Ved ikke	1	5
1: Signifikant forskel fra landsgennemsnit (uden Rudersdal-gruppe)		

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Det er ikke muligt at lave en opgørelse over børn fra Rudersdal-gruppen, da der kun er ganske få respondenter, som ikke angiver at dyrke sport eller motion. Børn er generelt optaget af venner og andre fritidsinteresser, når de ikke dyrker sport eller motion. Hvis de oplever mulighed for at dyrke de sociale fællesskaber, *samtidig* med at de dyrker idræt, dvs. at de kan gå til de samme ting som

vennerne uden at blive adskilt på baggrund af niveau, og hvor der ikke nødvendigvis er fokus på præstationsoptimering og konkurrence i én specifik idrætsgren, kan det tilsyneladende fjerne nogle af barriererne for de børn og unge, som ikke normalt ønsker at dyrke idræt.

Opsummering

Borgerne i Rudersdal-gruppen dyrker generelt meget sport og motion. Det skyldes ikke mindst befolkningssammensætningen i Rudersdal-gruppen, idet folks tilbøjelighed til at være idrætsaktiv stiger med uddannelsesniveaet. Des længere uddannelse folk har, des større er tilbøjeligheden for at være idrætsaktiv. Det er derfor nok nærmere befolkningssammensætningen i Rudersdal-gruppen frem for de enkelte kommuners idrætspolitikker, som ligger til grund for den høje deltagelse i idrætsaktiviteter.

Når der zoomes ind på idrætsaktive i Rudersdal-gruppen, viser analysen, at enkelte målgrupper skiller sig ud med henholdsvis højere og lavere idrætsdeltagelse i forhold til øvrige dele af landet. Særligt de 20-64-årige har en meget idrætsaktiv hverdag, og det samme gælder mændene, der modsat tendensen på landsplan overhaler kvinder med en større andel aktive. Mænds aktivitetsniveau er normalt stærkt sammenhængende med uddannelseslængde og beskæftigelsestype, og mænds idrætsdeltagelse falder meget på de lave uddannelsesniveauer og blandt faglærte/ufaglærte, som ofte er beskæftiget i fysisk belastende jobs. I Rudersdal-gruppen er koncentrationen af mænd med lange videregående uddannelser høj, hvilket giver sig udslag i markant flere idrætsaktive.

Et blik på mænd og kvinders foretrukne idrætsaktiviteter viser, at mændene kombinerer jogging/motionsløb og styrketræning med cykling (landevejscyklings og/eller mountainbike), mens kvinder i stedet kombinerer jogging/motionsløb og styrketræning med træning på hold i form af enten aerobic/step/pump/zumba. Samlet set tyder aktivitetsvalgene på, at mænd og kvinder specielt nyder godt af de mange attraktive udendørsarealer i og omkring Rudersdal Kommune og de andre kommuner i Rudersdal-gruppen til aktiviteter som jogging/motionsløb og cykling i kombination med indendørsaktiviteter i form af styrketræning og holdtræning. I forhold til voksnes aktivitetsvalg er det spændende, at der er relativt stor sammenhæng til den undersøgelse, Rudersdal Kommune selv har foretaget blandt 1.417 borgere. Det indikerer, at ovenstående analyser baseret på et relativt spinkelt respondentgrundlag og respondenter fra tre nabokommuner tegner et retvisende billede af forholdene i Rudersdal Kommune.

Blandt børn træder tennis frem som en særlig idræt, og de lokale tennisklubber synes at have særligt godt fat i de idrætsaktive børn. Her er det formentlig gode strukturelle muligheder med mange tennisbaner samt stærke foreningstraditioner og historiske bånd, der spiller ind. Det samme gør sig formentligt også gældende i relation til svømning, der modsat landsplan overhaler fodbold og er den mest dyrkede idræt blandt børn.

Fremtidige tanker om at skabe de rette rammer for idrætsudfoldelse i Rudersdal Kommune bør således medtage, at der dels er behov for en god forsyning af visse traditionelle idrætsfaciliteter, der huser fodbold, golf, badminton og svømning, der specielt bruges af børn. Desuden at der fort-

sat vil være behov for attraktive udendørs rammer til specielt jogging/motionsløb, vandreture og forskellige former for cykling, som specielt er dyrket af voksne. Desuden kan det også overvejes, om indendørsaktiviteter for voksne som styrketræning og fitness, der pt. udbydes af kommercielle udbydere, skal være et kommunalt anliggende.

Endelig viser analysen med afsæt i organiseringsformer, at borgerne i Rudersdal-gruppen er specielle i den henseende, at de tager det gode fra såvel by som land. Borgerne i Rudersdal-gruppen kombinerer en relativ høj deltagelse i idrætsforeninger med også at være aktive i private centre og/eller på egen hånd. Bl.a. derfor fremstår idrætsbilledet i Rudersdal-gruppen som nuanceret og velfungerende.

Skal der tales om udfordringer, er det mest nærliggende at pege på teenagere og de ældste borgere på 65 år eller derover. Her er aktivitetsniveauet det laveste internt i Rudersdal-gruppen, om end på højde med landsgennemsnittet.

Udfordringen med teenagere findes ikke kun i Rudersdal-gruppen, men er nærmere en generel landsdækkende udfordring, og det er derfor værd at overveje, om man i kommunen vil intensivere indsatsen for at holde teenagere til et aktivt fritidsliv. Initiativ i den retning er allerede taget i forbindelse med projektet 'Ung i Rudersdal', som henvender sig til unge fra 6. klasse, indtil de er fyldt 25 år. Fortsat fokus på dette arbejde synes relevant.

Ældre har derimod de seneste år øget deres aktivitetsniveau, og det er derfor også nærliggende at interessere sig for, hvorledes man i kommunen kan 'ride med på bølgen' og i samarbejde med andre aktører f.eks. i foreningslivet være med til at sikre, at de rette rammer stilles til rådighed for de ældre på 65 år eller derover.

Delanalyse 2: Skoleelevers idrætsdeltagelse i Rudersdal Kommune¹⁰

Forrige delanalyse gennemgik idrætsvanerne i Rudersdal-gruppen bredt set. I delanalyse 2 zoomes ind på børns idrætsvaner med afsæt i en undersøgelse af skoleelevers idrætsdeltagelse fra 2005. Undersøgelsen er specielt velegnet til at undersøge, om der eksisterer forskelle i forhold til idrætsdeltagelse mellem forskellige skoler og geografiske områder i kommunen.

I forhold til undersøgelsen af idrætsvanerne i Rudersdal-gruppen gennemgået ovenfor, er der visse forskelle specielt i forhold til de aktiviteter, børn dyrker på tværs af undersøgelse. Det skyldes bl.a., at undersøgelserne ikke er udført på samme tidspunkt og ikke har anvendt fuldstændig ens spørgsmålsformuleringer. Desuden er undersøgelsen af skoleelevers idrætsdeltagelse kun foretaget i Rudersdal Kommune, og der gøres dermed ikke brug af en såkaldt Rudersdal-gruppe, som også tæller nabokommuner, og antallet af respondenter er langt højere i denne skoleundersøgelse.

Skolebørn og idrætsdeltagelse

I 2005 gennemførte CISC en spørgeskemaundersøgelse af skoleelevers idrætsdeltagelse i Birkerød Kommune og Søllerød Kommune, som i 2007 blev sammenlagt til den nuværende Rudersdal Kommune.

Undersøgelsen omfattede alle børn og unge på 5. til 9. klassetrin i de to kommuner. Spørgeskemaerne blev udformet i et samarbejde mellem CISC og en følgegruppe med repræsentanter fra begge kommuner. Dataindsamlingen fandt sted i slutningen af oktober 2005, hvor spørgeskemaerne blev uddelt til samtlige elever i de 161 klasser på 5. til 9. klassetrin, som fandtes i de to kommuner. Eleverne besvarede spørgeskemaerne i skoletiden. Spørgeskemaet blev besvaret af i alt 2.640 elever, svarende til omkring 70 pct. af alle børn og unge på de pågældende alderstrin i de to kommuner.

Undersøgelsens resultater blev fremlagt i rapporten 'Skolebørns deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter i Rudersdal'.

I dette afsnit gives først et kort resumé af undersøgelsens resultater. Dernæst fremlægges en særskilt analyse af forskelle og ligheder i idrætsdeltagelsen mellem kommunens lokalområder. Til sidst sammenlignes skoleelevernes deltagelse i selvorganiserede fysiske aktiviteter mellem kommunens lokalområder.

Sammenfatning af undersøgelsens resultater

Næsten alle børn fra 5. til 9. klassetrin i Rudersdal kommune deltog i 2005 i en eller anden form for fysisk aktivitet i løbet af en uge. Kun 2 pct. af børnene svarer i undersøgelsen, at de aldrig dyrker nogen form for idræt eller fysisk aktivitet.

Den helt dominerende organiseringsform er foreningen, hvor tre ud af fire børn går til idræt mv. Til sammenligning dermed er det en forholdsvis lille del af børnene, som deltager i fysiske aktiviteter i

¹⁰ Undersøgelsen er baseret på et særudtræk af undersøgelsen 'Kommunale forskelle i børns idrætsdeltagelse'.

de kommunale fritidsinstitutioner (SFO eller fritidsklub) eller i kommercielle danse- eller motionsinstitutter.

Fodbold er suverænt den mest dyrkede idrætsaktivitet blandt skoleeleverne. Noget derefter kommer badminton, tennis, dans, ridning, svømning og håndbold. Bortset fra dans er det aktiviteter, som børnene først og fremmest går til i en idrætsforening. De mest populære selvorganiserede aktiviteter er aktiviteter i naturen, fodbold, cykling, gåtur med familie samt diverse lege. Dertil kommer løb/jogging og styrketræning på de ældste klassetrin. Forholdsvis få dyrker de relativt nye aktiviteter som BMX-cykling, rulleskøjteløb, skateboard og rollespil, som ellers har fået meget opmærksomhed siden slutningen af 1990'erne.

I sammenligning med en række andre kommuner, hvor der inden for de seneste år er gennemført tilsvarende undersøgelser (bl.a. København, Albertslund, Fredericia), er deltagelsesniveauet i Rundersdal Kommune i 2005 meget højt. Dette gælder også andelen, som dyrker idræt i en forening. Det er især tilslutningen til tennis, badminton, basketball og volleyball, som er væsentligt større i de to kommuner (Birkerød og Søllerød Kommuner) end i de øvrige undersøgte kommuner.

Undersøgelsen viser kun små forskelle på deltagelsesniveauet fra skole til skole – og forskellene mellem skolerne er mindre end undersøgelser i andre kommuner viser. På 5. og 6. klassetrin er idrætsdeltagelsen højest på Vangebo Skole, mens den laveste andel findes hos børnene på Parkvej Skole. På de ældste klassetrin er der lidt større forskelle mellem skolerne. Det højeste deltagelsesniveau findes på Trørød Skole og Skovly Skole, hvor næsten ni ud af ti børn går til en eller anden form for idræt, motion eller fysisk aktivitet, mens det kun er godt to ud af tre børn fra Nærum Skole.

Undersøgelsen viser, at der er små kønsforskelle på andelen, som dyrker idræt, motion eller anden form for fysisk aktivitet i 2005. Drengene er dog i lidt højere grad end pigerne medlem af en idrætsforening, mens det omvendte er tilfældet for deltagelse i kommercielt organiserede aktiviteter. Det hænger sammen med, at det især er pigerne, som går til dans, der overvejende tilbydes i private danseskoler. Der er dog store forskelle på andelen, som går til de forskellige idrætsaktiviteter. Mens fodbold er den suverænt mest populære aktivitet hos drengene, er dans og ridning de mest dyrkede aktiviteter hos pigerne.

Undersøgelsen viser også, at deltagelsen i idræt mv. falder med alderen, men dette fald er tilsyneladende lidt større hos pigerne end hos drengene. Det er især idræt i foreninger, som har faldende tilslutning i takt med alderen. Samtidig falder antallet af aktiviteter, som børnene går til. Til gengæld bruger de ældste aktive skoleelever mere tid på idræt og anden form for fysisk aktivitet, end de yngste skoleelever gør.

Spørgeskemaet indeholdt også nogle spørgsmål om børnenes brug af skolegården. De fleste børn, to ud af tre, svarer, at de er ude i de fleste frikvarterer, hvis vejret er godt. Der er kun mindre forskelle på børnenes brug af skolegården fra skole til skole. Høsterkøb Skole skiller sig dog ud fra de øvrige skoler ved, at alle elever svarer, at de er ude i de fleste frikvarterer. To ud af tre børn synes imid-

lertid, at skolegården er kedelig, selvom halvdelen er af den opfattelse, at den er god til boldspil. Det er især pigerne og de ældre børn, som synes, at skolegården er kedelig. Høsterkøb Skole skiller sig også her ud fra de øvrige skoler ved, at kun 8 pct. af børnene synes, at skolegården er kedelig.

Idrætsdeltagelse i forskellige områder af kommunen

I det følgende sammenlignes 5. og 6. klasseelevernes idrætsdeltagelse i fem lokalområder af Rundersdal Kommune (samt elever der havde oplyst et andet by- og lokalområde). Formålet med analysen er at undersøge, om der er væsentlige forskelle på idrætsdeltagelsen mellem lokalområderne tilbage i 2005 med tanke på, at der i så fald kan gøres en indsats for at ændre på dette.

De fem områder er:

- Holte, Gl. Holte og Søllerød
- Nærum og Skodsborg
- Trørød og Vedbæk
- Birkerød, Bistrup, Kajerød og Sjælsø
- Høsterkøb

Analysen viser, at der i 2005 ikke er væsentlige forskelle på idrætsdeltagelsen mellem de fem områder. Andelen af 5. og 6. klasse skoleeleverne, som svarer, at de går til idræt, varierer mellem 92 pct. og 89 pct. (se tabel 14).

Der er imidlertid betydelige forskelle på andelen af eleverne, som går til idræt i en idrætsforening. Den højeste deltagelse blandt skoleeleverne findes i Birkerød og nærmeste omegn med 90 pct. og den laveste deltagelse blandt skoleeleverne i Nærum og Skodsborg med 76 pct. og i Trørød og Vedbæk med 78 pct.

Denne forskel opvejes imidlertid af deltagelsen i idræt i enten en kommunal institution (SFO eller fritidsklub) eller i et kommercielt institut. Deltagelsen i en kommunal institution er højest blandt eleverne fra Nærum og Skodsborg med hele 23 pct. og halvt så stor en andel gør det samme i Holte, Gl. Holte og Søllerød. Idrætsdeltagelse i et kommercielt institut og lignende er højest i Trørød og Vedbæk med 25 pct. og lavest i Høsterkøb med 10 pct. og Birkerød og omegn med 13 pct.

Tabel 14: Andel af skoleelever i 5. og 6. klasse i Rudersdal Kommune, der går til idræt, 2005.

Pct. (antal)	Holte, Gl. Holte og Søllerød	Nærum og Skodsborg	Trørød og Vedbæk	Birkerød, Bistrup, Kajerød og Sjælsø	Høsterkøb	Anden by	Alle	P <
Går til idræt	92 (282)	89 (101)	92 (130)	91 (93)	92 (227)	97 (31)	91 (864)	.8
Går til idræt i en idrætsforening	86 (248)	76 (79)	78 (107)	90 (79)	82 (187)	81 (25)	83 (725)	.05
Går til mindst én idrætsgren i en forening	82 (260)	78 (90)	79 (116)	87 (90)	84 (214)	82 (28)	82 (798)	.4
Går til mindst én idrætsgren i SFO, fritidsklub ol.	12 (37)	23 (27)	15 (22)	17 (17)	20 (51)	27 (9)	17 (163)	.05
Går til mindst én idrætsgren i et kommercielt institut ol.	19 (60)	19 (22)	25 (37)	13 (13)	10 (25)	21 (7)	17 (164)	.01

Kilde: CISC, 2005.

De mest dyrkede idrætsgrenene blandt 5. og 6. klasse eleverne i 2005 er følgende idrætsgrene:

- Fodbold (27 pct.)
- Badminton (16 pct.)
- Tennis (16 pct.)
- Dans (13 pct.)
- Svømning (12 pct.)
- Ridning (10 pct.)

Der er imidlertid store forskelle mellem de lokale områder af kommunen på skoleelevernes deltagelse i flere af idrætsgrenene (tabel 15):

Fodbold: Det er især i Birkerød og omegn, at skoleeleverne spiller fodbold. Det gælder for 38 pct. af eleverne på 5. og 6. klassetrin i 2005 mod kun 23 pct. i Trørød og Vedbæk og 21 pct. i Holte, Gl. Holte og Søllerød.

Badminton: Næsten hver fjerde af 5. og 6. klasseeleverne fra Nærum og Skodsborg samt Birkerød og nærmeste omegn går (i 2005) til badminton, mens andelen er halvt så stor i de øvrige lokalområder.

Tennis: Til gengæld spiller eleverne i Trørød og Vedbæk i meget højere grad tennis, end de gør i de øvrige lokalområder i 2005. Hele 29 pct. mod kun 10 pct. i Høsterkøb.

Svømning: Knap hver femte skoleelev fra Høsterkøb går til svømning, mens andelen kun er 7 pct. i Trørød og Vedbæk.

Bordtennis: Mere end 10 pct. af eleverne fra Nærum og Skodsborg går til bordtennis, mens andelen er klart lavere i de øvrige områder og især Birkerød og omegn, hvor ingen af skoleeleverne på dette klassetrin går til bordtennis.

Gymnastik: Omkring hver tiende skoleelev på 5. og 6. klassetrin går til gymnastik i Høsterkøb i 2005 mod mindre end halvt så stor en andel i de øvrige lokalområder.

Tabel 15: Andel af skoleelever på 5. og 6. klassetrin i Rudersdal Kommune, der går til forskellige idrætsgrene i 2005 (medtaget idrætsgrene som mere end 3 pct. går til).

Pct. (antal)	Holte, Gl. Holte og Søllerød	Nærum og Skodsborg	Trørød og Vedbæk	Birkerød, Bistrup, Kajerød og Sjælsø	Høsterkøb	Anden by	Alle	P <
Badminton	14 (43)	24 (28)	11 (16)	24 (25)	13 (33)	21 (7)	16 (152)	.005
Basketball	4 (14)	7 (8)	4 (6)	4 (4)	8 (20)	3 (1)	5 (53)	.4
Bordtennis	6 (19)	13 (15)	7 (10)	0 (0)	2 (6)	15 (5)	6 (55)	.001
Cykling	1 (3)	0 (0)	4 (6)	5 (5)	5 (13)	6 (2)	3 (29)	.001
Dans	13 (42)	18 (21)	15 (22)	11 (11)	10 (26)	15 (5)	13 (127)	.4
Fodbold	21 (67)	29 (34)	23 (34)	38 (39)	31 (78)	38 (13)	27 (265)	.005
Golf	5 (17)	2 (2)	8 (11)	4 (4)	4 (11)	3 (1)	5 (46)	.4
Gymnastik	3 (10)	4 (5)	4 (6)	5 (5)	11 (27)	15 (5)	6 (58)	.001
Håndbold	12 (38)	7 (8)	6 (9)	6 (6)	6 (16)	6 (2)	8 (79)	.1
Kampsport	5 (17)	5 (6)	3 (5)	4 (4)	6 (16)	6 (2)	5 (50)	.9
Ridning	10 (31)	10 (12)	6 (9)	11 (11)	13 (32)	15 (5)	10 (100)	.4
Rollespil	8 (25)	4 (5)	12 (17)	8 (8)	10 (26)	12 (4)	9 (85)	.3
Sejlsport	4 (12)	2 (2)	4 (6)	3 (3)	3 (8)	3 (1)	3 (32)	.9
Spejder	11 (35)	7 (8)	7 (10)	7 (7)	10 (25)	9 (3)	9 (88)	.6
Svømning	9 (28)	10 (12)	7 (10)	15 (15)	19 (47)	15 (5)	12 (117)	.01
Tennis	17 (55)	14 (16)	29 (43)	11 (11)	10 (25)	3 (1)	16 (151)	.001
I alt (n = 100)	308	114	142	102	247	32	945	

Kilde: CISC, 2005.

Deltagelse i selvorganiserede fysiske aktiviteter i forskellige områder af kommunen

Ud over deres deltagelse i idrætsaktiviteter i organiserede sammenhænge – i forening, i en kommunal institution eller i et kommercielt institut – svarede skoleeleverne også på, om de inden for den seneste uge før spørgeskemaet blev besvaret, havde deltaget i forskellige selvorganiserede fysiske aktiviteter (tabel 16).

De populæreste selvorganiserede fysiske aktiviteter blandt skoleeleverne i 5. og 6. klasse er følgende:

- 'Været ude i naturen' (64 pct.)
- Fodbold (50 pct.)
- Cyklet en tur (ud over evt. cykling til skole og lignende) (46 pct.)
- Diverse fysiske lege (37 pct.)
- Rundbold eller andet boldspil (29 pct.)
- Gået en tur med familien (28 pct.)
- Været i svømmehal (27 pct.)
- Været på legeplads (27 pct.)
- Tennis eller badminton (26 pct.)
- Løbehjul (22 pct.)

Her finder vi i analysen dog også væsentlige forskelle mellem de lokale områder af kommunen på, hvor meget skoleeleverne deltager i de forskellige selvorganiserede aktiviteter.

- Rundbold eller andet boldspil deltager eleverne fra Holte, Gl. Holte og Søllerød i meget højere grad end eleverne fra Høsterkøb samt Birkerød og nærmest omegn gør.
- Bordtennis bliver især spillet af børnene i Nærum og Skodsborg og mindst af eleverne, der bor i Høsterkøb.
- Eleverne fra Høsterkøb deltager også meget mindre i selvorganiseret tennis og badminton, end eleverne fra de andre områder gør.
- Det er især eleverne fra Holte, Gl. Holte og Søllerød, der 'skater'.
- Diverse lege så som fangeleg, sjipling, hop i elastik og lignende lege bliver især praktiseret af eleverne fra Nærum og Skodsborg, hvor mere end halvdelen af eleverne på 5. og 6. klassetrin har deltaget i en sådan aktivitet inden for den seneste uge mod kun en fjerdedel fra Birkerød og nærmeste omegn.
- Eleverne fra Nærum og Skodsborg går i højere grad i svømmehallen, end eleverne fra Birkerød og nærmeste omegn.
- Eleverne fra Trørød og Vedbæk har i højere grad været på en legeplads, end især eleverne fra Høsterkøb har.
- Eleverne fra Trørød og Vedbæk og fra Holte, Gl. Holte og Søllerød har i betydeligt højere grad været ude i naturen, end eleverne fra de øvrige lokalområder har.
- Det er især elever, der bor i Nærum og Skodsborg eller Trørød og Vedbæk, der har gået en tur sammen med familien.

Tabel 16: Andel af skoleelever på 5. og 6. klassetrin i Rudersdal Kommune, som inden for den seneste uge før spørgeskemaet blev besvaret, har deltaget i forskellige selvorganiserede aktiviteter i 2005.

Pct. (antal)	Holte, Gl. Holte og Søllerød	Nærum og Skodsborg	Trørød og Vedbæk	Birkerød, Bistrup, Kajerød og Sjælsø	Høsterkøb	Anden by	Alle	P <
Fodbold	45 (130)	54 (60)	54 (75)	60 (58)	49 (119)	54 (15)	50 (457)	.2
Basketball	16 (44)	14 (15)	19 (25)	20 (18)	19 (43)	15 (4)	18 (149)	.8
Rundbold eller andet spil	37 (104)	26 (27)	32 (43)	24 (22)	22 (51)	26 (7)	29 (254)	.005
Bordtennis	22 (60)	25 (25)	14 (18)	15 (13)	11 (25)	31 (8)	18 (149)	.005
Tennis eller badminton	27 (76)	35 (38)	28 (39)	33 (31)	15 (35)	38 (11)	26 (230)	.001
Rulleskøjter	8 (22)	8 (8)	10 (13)	6 (5)	9 (20)	12 (3)	8 (71)	.9
Skateboard	11 (30)	9 (9)	3 (4)	8 (7)	11 (25)	15 (4)	9 (79)	.1
Løbehjul	25 (70)	22 (22)	23 (31)	18 (16)	20 (45)	26 (7)	22 (191)	.6
BMX	11 (31)	15 (16)	13 (17)	12 (11)	13 (30)	24 (6)	13 (111)	.6
Fangeleg, sjippet, hoppet i elastik og lignende lege	37 (100)	53 (57)	40 (56)	24 (22)	35 (77)	36 (9)	37 (321)	.005
Været i svømmehal	21 (59)	33 (36)	31 (43)	25 (24)	29 (69)	33 (9)	27 (240)	.08
Været på legeplads	30 (76)	30 (31)	35 (47)	24 (21)	20 (46)	42 (11)	27 (232)	.05
Cyklet en tur	53 (149)	45 (48)	40 (55)	38 (35)	46 (105)	50 (14)	46 (406)	.1
Løbet på isskøjter	3 (9)	3 (3)	4 (5)	2 (2)	3 (7)	8 (2)	3 (28)	.8
Været ude i naturen	69 (200)	55 (58)	72 (101)	49 (45)	60 (143)	80 (20)	64 (567)	.001
Rollespil	5 (14)	4 (4)	9 (11)	6 (5)	9 (20)	23 (6)	7 (60)	.01
Gået tur med min familie	27 (77)	38 (40)	39 (54)	22 (20)	20 (46)	31 (9)	28 (246)	.001
Cyklet med min familie	19 (54)	21 (22)	27 (37)	19 (17)	16 (37)	25 (7)	20 (174)	.2

Kilde: CISC, 2005.

Konklusion

Næsten alle børn fra 5. til 9. klassetrin i Rudersdal Kommune deltager i en eller anden form for fysisk aktivitet i løbet af en uge (i 2005). Kun 2 pct. af børnene svarer, at de aldrig dyrker nogen form for idræt eller fysisk aktivitet (organiseret og selvorganiseret).

Ni ud af ti skoleelever på 5. klassetrin går til en eller anden form for organiseret idræt eller fysisk aktivitet.

Den helt dominerende organiseringsform er foreningen, hvor tre ud af fire børn går til idræt mv. Til sammenligning dermed er det en forholdsvis lille del af børnene, som deltager i fysiske aktiviteter i de kommunale fritidsinstitutioner (SFO eller fritidsklub) eller i kommercielle danse- eller motionsinstitutter.

Fodbold er suverænt den mest dyrkede idrætsaktivitet blandt skoleeleverne. Noget derefter kommer badminton, tennis, dans, ridning, svømning og håndbold. Bortset fra dans er det aktiviteter, som børnene først og fremmest går til i en idrætsforening.

De mest populære selvorganiserede aktiviteter er aktiviteter i naturen, fodbold, cykling, gåtur med familie samt diverse lege.

I sammenligning med en række andre kommuner, hvor der inden for de seneste år er gennemført tilsvarende undersøgelser (bl.a. København, Albertslund og Fredericia), er deltagelsesniveauet i Rudersdal Kommune i 2005 meget højt. Dette gælder også andelen, som dyrker idræt i en forening.

I 2005 er der ikke væsentlige forskelle på idrætsdeltagelsen mellem de fem områder i kommunen. Andelen af 5. og 6. klasse skoleeleverne, som svarer, at de går til idræt, varierer mellem 92 pct. og 89 pct.

Der er imidlertid betydelige forskelle på andelen af eleverne, som går til idræt under forskellige organiseringsformer: idrætsforening, kommunale institution og kommercielt institut. Og det synes i nogen grad at opveje hinanden. I områder, hvor idrætsdeltagelsen i foreninger er forholdsvis lav, er deltagelsen i de kommunale institutioner og de kommercielle tilbud højere.

Der er også betydelige forskelle mellem lokalområderne på 5. og 6. klasses elevers deltagelse i de forskellige typer af idrætsgrene samt selvorganiserede fysiske aktiviteter.

Holte, Gl. Holte og Søllerød

- Deltagelse i organiseret idræt på samme niveau som i de andre lokalområder i kommunen.
- Deltagelsen i idrætsforeninger er lidt højere end i kommunen som helhed.
- Noget lavere deltagelse i idræt i kommunale institutioner end i kommunen som helhed.
- Deltagelse i kommercielle idrætstilbud på samme niveau som i kommunen som helhed.
- Lavere deltagelse i fodbold og gymnastik end i de øvrige lokalområder.
- Højere deltagelse i følgende selvorganiserede fysiske aktiviteter: rundbold og lignende boldspil samt 'været i naturen'.
- Lavere deltagelse i følgende selvorganiserede fysiske aktivitet: været i svømmehal.

Nærum og Skodsborg

- Deltagelse i organiseret idræt på samme niveau som i de andre lokalområder i kommunen.
- Lavere deltagelse i foreningsidræt.
- Højere deltagelse i idræt i kommunale institutioner.
- Deltagelse i kommercielle idrætstilbud på samme niveau som i kommunen som helhed.
- Højere deltagelse end i kommunen som helhed i badminton, bordtennis og dans.
- Højere deltagelse end i kommunen som helhed i følgende selvorganiserede aktiviteter: bordtennis, tennis og badminton, fangelege og lignende lege, været i svømmehal samt gået tur med familien.
- Lavere deltagelse end i kommunen som helhed i følgende selvorganiserede aktiviteter: været i naturen samt rollespil.

Trørød og Vedbæk

- Deltagelse i organiseret idræt på samme niveau som i de andre lokalområder i kommunen.
- Lavere deltagelse end i kommunen som helhed i foreningsorganiseret idræt.
- Lavere deltagelse i idræt i kommunale institutioner.
- Højere deltagelse i kommercielle idrætstilbud.
- Højere deltagelse end i kommunen som helhed i tennis.
- Lavere deltagelse i badminton, ridning og svømning.
- Højere deltagelse i følgende selvorganiserede aktiviteter: været på legeplads, været ude i naturen, gået tur med familien og cyklet med familien.
- Lavere deltagelse i følgende selvorganiserede aktiviteter: skating og cyklet en tur.

Birkerød, Bistrup, Kajerød og Sjælsø

- Deltagelse i organiseret idræt på samme niveau som i de andre lokalområder i kommunen.
- Deltagelse i foreningsidræt på samme niveau som i kommunen som helhed.
- Deltagelse i idræt i kommunale institutioner på samme niveau som i kommunen som helhed.
- Lidt lavere deltagelse i kommercielle idrætstilbud i sammenligning med kommunen som helhed.
- Højere deltagelse end i kommunen som helhed i badminton og fodbold.
- Lavere deltagelse end i kommunen som helhed i bordtennis og tennis.
- Højere deltagelse i følgende selvorganiserede aktiviteter: fodbold, tennis og badminton.
- Lavere deltagelse i følgende selvorganiserede aktiviteter: rundbold og lignende boldspil, fangelege og lign. lege, cyklet en tur og været i naturen.

Høsterkøb

- Deltagelse i organiseret idræt på samme niveau som i de andre lokalområder i kommunen.
- Deltagelse i foreningsidræt på samme niveau som i kommunen som helhed.
- Lidt højere deltagelse i idræt i kommunale institutioner end i kommunen som helhed.
- Meget lavere deltagelse i kommercielle idrætstilbud end i de øvrige lokalområder af kommunen.

- Højere deltagelse i gymnastik og svømning end i kommunen som helhed.
- Lavere deltagelse i tennis end i kommunen som helhed.
- Lavere deltagelse end i kommunen som helhed i følgende selvorganiserede aktiviteter: bordtennis, tennis og badminton, været på legeplads, gået tur med familien og cyklet med familien.

Delanalyse 3: Profil af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune

Delrapport 1's første del, og den indledende oversigt over idrætsvanerne og idrætslivet i Rudersdal Kommune, afsluttes med delanalyse 3, der fokuserer på de idrætsforeninger, der hører hjemme i Rudersdal Kommune. Idrætsforeningerne indtager – som tilfældet er i stort set alle landets kommuner – en central placering i idrætslivet i kommunen. Stort set alle børn dyrker idræt i en idrætsforening, mens det samme er tilfældet for tæt ved hver anden voksne på landsplan (Idrættens Analyseinstitut 2011).

Rudersdal Kommune har et rigt foreningsliv på idrætsområdet med 149 godkendte idrætsforeninger, og foreningerne er for indbyggerne i Rudersdal Kommune samlet set den væsentligste organiseringsform inden for idrætsområdet. Foreningerne har da også en central rolle i kommunen, hvilket ikke mindst skyldes folkeoplysningsloven, som forpligter kommunen til at støtte det frivillige foreningsliv. Det er derfor også interessant at tegne en profil af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og bl.a. se på, hvad foreningerne tænker om fremtiden.

Rudersdal Idrætsråd

Med fokus på idrætsforeningerne i kommunen er Rudersdal Idrætsråd en central aktør at bringe på banen. Rudersdal Idrætsråd er en frivillig sammenslutning af idrætsforeninger i Rudersdal Kommune, som varetager idrætsforeningernes interesser over for bl.a. Rudersdal Kommune.

Rudersdal Idrætsråds arbejde tager primært sigte på at gøre de kommunale tilskudsordninger så gunstige for idrætsforeningerne som muligt, og Rudersdal Idrætsråd har da også som hovedformål at fremme idrætslivet i kommunen og skabe de bedst mulige forhold for foreningerne og deres klubliv. Et væsentligt element heri er en interesse i kommunens langtidsplanlægning på idrætsområdet og herunder de fysiske rammer. Det klare hovedformål for Rudersdal Idrætsråd er ifølge idrætsrådets formand, at sikre så høje tilskudsordninger som muligt for børn og unge for at sikre, at der findes et vigtigt incitament for foreningerne for at have aktiviteter for børn og unge.

Rudersdal Idrætsråd indgår så vidt muligt i relevante sager for foreningslivet og virker som hørings- og rådgivningsorgan for foreningerne og har bl.a. indgået i udarbejdelsen af den nuværende Idræts- og motionspolitik (Rudersdal Kommune 2012a). Der findes et tæt samarbejde mellem kommunen og Rudersdal Idrætsråd, idet Rudersdal Idrætsråd ofte bliver hørt i sager med betydning for kommunens idrætsforeninger, og Rudersdal Idrætsråds formand har således også plads i styregruppen til nærværende projekt.

Rudersdal Idrætsråd søger også at skabe et godt forhold mellem kommunernes foreninger og træder fra tid til anden til for at løse eller forhindre konflikter mellem foreninger. Foreningerne er ifølge Rudersdal Idrætsråds formand naturligt nok sig selv nærmest, og det kan specielt i forhold til faciliteter føre til konflikter, og foreninger er f.eks. sjældent meget for at slippe lokaler, de tidligere er blevet tildelt. Rudersdal Idrætsråd påtager sig i denne sammenhæng et ansvar for at få tingene til at fungere og løser ofte mindre konflikter og problemer, inden de lander på kommunens bord.

Til trods for lokaletvisterne er det dog generelt formandens opfattelse, at foreningerne i kommunen samarbejder og respekterer hinanden.

Rudersdal Idrætsråd havde pr. 22. august 2012 i alt 67 medlemmer, hvilket svarer til lidt mindre end halvdelen af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune. Idrætsforeningerne er som tilfældet i landets andre kommuner forskellige og udgøres af små, helt frivillige foreninger med under 50 medlemmer til store og mere eller mindre professionelle organisationer med flere end 1.000 medlemmer. En overordnet beskrivelse og profil af foreningerne i Rudersdal Kommune følger nedenfor.

Metodiske overvejelser

Denne delanalyse bygger på data fra en undersøgelse af frivilligt arbejde i DIF's medlemsforeninger, som Idan og CISC gennemførte for DIF i perioden fra den 15. oktober til den 29. november 2010 med støtte fra Tuborgfondet.

Spørgeskemaet blev sendt til mere end 10.000 medlemsforeninger under DIF, hvoraf ca. tre fjerdedele af foreningerne fik skemaet tilsendt pr. e-mail, mens den resterende fjerdedel af foreningerne modtog en invitation til at deltage i undersøgelsen pr. post. Undervejs blev der sendt to rykkere ud pr. mail og en enkelt rykker ud pr. post. Dette var med til at højne svarprocenten betragteligt.

I alt endte 5.203 foreninger med at svare på spørgeskemaet, hvilket gav en meget tilfredsstillende samlet svarprocent på 50 pct. for undersøgelsen som helhed. Svarprocenten var klart højest på de e-mailudsendte invitationer (55 pct.), mens de postudsendte invitationer resulterede i en noget lavere svarprocent (39 pct.).

Ud af de i alt 5.203 besvarelser var de 4.359 fuldførte i den forstand, at den pågældende foreningsrepræsentant var blevet præsenteret for alle spørgsmål i skemaet og havde afsluttet sin besvarelse ved at klikke 'afslut' på spørgeskemaets sidste side, men det er ikke ensbetydende med, at vedkommende svarede på alle spørgsmål. De resterende 844 foreninger havde afgivet nogle svar, hvilket kan dække over alt fra, at der kun var blevet svaret på et par spørgsmål, til at der var svaret på næsten alt. På de fleste af spørgsmålene havde mellem 4.000 og 4.500 foreninger besvaret hvert enkelt spørgsmål.

En analyse af, om den halvdel af foreninger, der har svaret på spørgeskemaet, adskiller sig fra den halvdel, som ikke har svaret, viser, at der er enkelte mindre forskelle mellem de to grupper, som dog overordnet set ligner hinanden. De små foreninger er underrepræsenterede i undersøgelsen, dog uden at der er tale om en voldsom skævvridning. Det er særligt de meget små foreninger med under 50 medlemmer, hvor svarprocenten er lavere (44 pct.), mens den er meget høj for de større foreninger med minimum 300 medlemmer (61 pct.). I gennemsnit har de foreninger, der har deltaget i undersøgelsen 38 medlemmer flere end dem, der ikke har deltaget.

Region Hovedstaden er underrepræsenteret i undersøgelsen i den forstand, at svarprocenten for denne region ligger mærkbart under de øvrige regioners. Den samlede svarprocent for undersøgelsen er 50 pct., mens den særskilte for hovedstadsregionen er 47 pct. Det er i særlig høj grad for-

eninger fra Københavns Kommune, der trækker ned på Region Hovedstadens svarprocent, da det i Københavns Kommune kun er 40 pct. af foreningerne, der har svaret.

Af de 92 idrætsforeninger i Rudersdal Kommune, som i 2010 er registreret som medlem af mindst ét forbund tilknyttet Danmarks Idræts-Forbund, har 48 foreninger besvaret hele eller dele af spørgeskemaet, hvilket svarer til en besvarelsesprocent på 52 pct., hvilket er helt identisk med svarprocenten i nabokommunerne, som i denne analyse sammenlignes med Rudersdal Kommune

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune

Nedenstående tabel 17 viser, at blandt idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune er de mindste foreninger med færre end 50 medlemmer og de største foreninger med mere end 300 medlemmer lidt overrepræsenteret. Det samme mønster gør sig imidlertid gældende for foreningerne fra nabokommunerne og i resten af landet.

Tabel 17: Andel af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, som har besvaret spørgeskemaet, opdelt efter foreningens størrelse.

Pct. (antal)	Antal medlemmer							n = 100 %
	0-49	50-99	100-149	150-199	200-249	250-299	300+	
Rudersdal Kommune	32 (7)	50 (7)	86 (12)	33 (3)	60 (3)	33 (1)	60 (15)	52 (48)
Nabokommuner (Allerød, Hørsholm, Furesø og Lyngby- Tårnbæk)	41 (29)	64 (28)	53 (18)	29 (5)	42 (5)	50 (4)	69 (38)	53 (127)
Resten af landet	45 (1556)	52 (1062)	53 (650)	54 (395)	55 (289)	55 (205)	60 (804)	51 (4961)

Kilde: CISC, 2010.

I det følgende sammenlignes svarene fra idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune med svarene fra foreningerne i nabokommunerne Hørsholm, Allerød, Furesø og Lyngby-Tårnbæk samt foreningerne i resten af landet.

- For det første sammenlignes idrætsforeningernes størrelse, struktur og økonomi.
- For det andet sammenlignes foreningernes aktiviteter med særlig fokus på nye aktivitetsformer.
- For det tredje sættes der fokus på det frivillige arbejdes omfang og betydning i idrætsforeningerne.
- For det fjerde undersøges foreningernes benyttelse af idrætsfaciliteter
- For det femte belyses foreningernes samarbejde med andre foreninger, kommunale institutioner, private virksomheder m.fl.
- Til slut analyseres foreningernes vurdering af foreningens fremtid.

1. Idrætsforeningernes størrelse, struktur og økonomi

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i nabokommunerne er i gennemsnit noget større end foreningerne er i resten af landet. I 2010 har idrætsforeninger, der er medlem af et forbund under

DIF i Rudersdal Kommune, i gennemsnit 290 medlemmer mod 254 i nabokommunerne og 157 i resten af landet. Hele 27 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune har mere end 300 medlemmer mod kun 14 pct. i resten af landet. Andelen af foreningerne, der har færre end 50 medlemmer er henholdsvis 24 pct. i Rudersdal Kommune og 36 pct. på landsplan.

Med afsæt i foreningernes størrelse kan man ikke sige, om foreningerne fungerer godt eller ej. Nærmere at der eksisterer forskellige eksistens- og grundvilkår for henholdsvis store og små foreninger. I forhold til udfordringer gælder f.eks., at de mindste foreninger typisk er udfordret i forhold til ressourcer (f.eks. økonomi og ledelsesmæssig kapacitet), mens de største foreninger i højere grad oplever udfordringer med at skabe socialt sammenhold og fællesskabsfølelse internt i foreningen.

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og de omkringliggende kommuner er i mindre grad en del af en flerstrengt idrætsforening end idrætsforeningerne i gennemsnit i hele landet (tabel 18).

Tabel 18: Andel af idrætsforeningerne der er enstrengede foreninger eller en afdeling i en flerstrengt idrætsforening.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabokommuner	Øvrige kommuner i landet	Alle kommuner
En enstrengt idrætsforening	83 (39)	89 (109)	67 (3.319)	68 (3.467)
En afdeling i en flerstrengt idrætsforening	17 (8)	10 (12)	31 (1.541)	31 (1.561)
Ved ikke	0 (0)	8 (1)	1 (67)	1 (68)
Alle	100 (47)	100 (122)	100 (4.927)	100 (5.096)
P < .001				

Kilde: CISC, 2010.

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune organiserer sig i højere grad end idrætsforeningerne i nabokommunerne og i resten af landet i ad hoc-grupper, som oprettes efter behov, i stedet for i faste udvalg. 28 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune svarer, at det gælder helt eller delvis for foreningen mod 9 pct. i nabokommunerne og 17 pct. i resten af landet.

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i nabokommunerne benytter sig i højere grad end idrætsforeningerne i resten af landet af nye kommunikationsformer som e-mail, SMS, nyhedsmail, online betaling af kontingent, online medlemsdatabase mv.

Hvad angår foreningernes økonomi, er der ingen signifikante forskelle på vurderingen af foreningens økonomi mellem foreningerne i Rudersdal Kommune og i nabokommunerne og i resten af landet. Således svarer 69 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune, at de er meget tilfredse eller tilfredse med foreningens generelle økonomi. Tilfredsheden er dog ikke lige så stor, når det gælder vurderingen af den offentlige støttes størrelse. Kun 5 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune svarer, at de er 'meget tilfredse' dermed, og 29 pct. er tilfredse. De tilsvarende tal for nabokommu-

nerne og resten af landet er næsten identiske: 4 og 26 pct. og 4 og 25 pct. Andelen, som er utilfredse eller meget utilfredse, er omtrent den samme.

2. Aktiviteter

Foreningerne i Rudersdal kommune adskiller sig på flere måder fra idrætsforeningerne i nabokommunerne og resten af landet, hvad angår den måde, medlemmerne kan dyrke idræt i foreningen (se tabel 19).

Der er således en meget større andel af foreningerne i Rudersdal Kommune, hvor medlemmerne kan træne på selvvalgte tidspunkter (68 pct.) end i nabokommunerne (43 pct.) og resten af landet (42 pct.).

Der er også forholdsvis mange af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, der har træningstilbud til andre end egne medlemmer. Til gengæld er der forholdsvis færre foreninger i kommunen end i nabokommunerne og resten af landet, der har medlemsaktiviteter, der afholdes i samarbejde med andre foreninger eller andre afdelinger af foreningen. Det hænger til dels sammen med, at der kun er få flerstrengede idrætsforeninger i Rudersdal Kommune.

Idrætsforeningerne i Rudersdal deltager i samme omfang i konkurrencer på såvel landsplan, regionalt plan som lokalt plan som foreninger på landsplan. Mere end halvdelen af idrætsforeningerne svarer således, at de deltager i konkurrencer på landsplan.

Tabel 19: Andel af idrætsforeningerne som tilbyder idræt på nye måder.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabokommuner	Øvrige kommuner i landet	P <
Foreningen udbyder nye måder at dyrke den primære idrætsgren på (f.eks. futsal i fodbold, streethåndbold i håndbold, zumba i gymnastik/fitness og lign.)	34 (14)	35 (39)	30 (1.268)	.5
Det er muligt for foreningens medlemmer at træne på selvvalgte tidspunkter (f.eks. vælge mellem hold som træner på forskellige tidspunkter, kunne booke en bane at spille på og lign.)	68 (28)	43 (48)	42 (1.822)	.01
Foreningen har aktiviteter for sine medlemmer, der afholdes i samarbejde med andre foreninger eller andre afdelinger af foreningen (f.eks. fælles hold, stævner, træning mv.)	40 (17)	48 (54)	54 (2.382)	.01
Foreningen har træningstilbud til andre end sine egne medlemmer, som der er mulighed for at deltage i gratis eller mod betaling	51 (21)	38 (43)	39 (1.669)	.3

Kilde: CISC, 2010.

Kun på et par områder adskiller idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune sig væsentligt og statistisk signifikant fra idrætsforeningerne i nabokommunerne og især resten af landet, nemlig hvad angår aktiviteter for særlige målgrupper og afholdelse af særlige arrangementer. Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune afholder i betydeligt højere grad 'idrætsskole' end i resten af landet. Endvi-

dere afholder de i højere grad arrangementer med sigte på at hverve nye medlemmer. Og endelig har de i meget mindre grad ikke-idrætslige arrangementer (se tabel 20).

Tabel 20: Andel af kommunens idrætsforeninger der har særlige aktiviteter for bestemte grupper eller afholder særlige arrangementer.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabo- kommuner	Øvrige kom- muner i landet	P <
Familieidræt	58 (22)	46 (48)	42 (1.723)	.2
Ældreidræt	53 (20)	40 (41)	36 (1.429)	.2
Idræt for handicappede	19 (6)	16 (16)	13 (476)	.8
Idræt for etniske minoriteter	13 (4)	11 (10)	11 (404)	.9
Idræt for fysisk inaktive/motionsuvante	18 (6)	14 (13)	13 (489)	.6
Motionsarrangementer med åben og fri til- melding	46 (17)	42 (44)	35 (1.428)	.2
'Idrætsskole'	49 (17)	40 (41)	31 (1.243)	.07
Større sportsarrangementer, mesterskaber mv.	57 (21)	50 (54)	45 (1.856)	.5
Arrangementer med sigte på at hverve nye medlemmer (f.eks. åbent husarrangementer og lign.)	68 (28)	59 (64)	61 (2.634)	.09
Sociale arrangementer for foreningens med- lemmer	91 (39)	85 (96)	86 (3.804)	.8
Andre kultur- og fritidsaktiviteter	60 (22)	51 (52)	50 (2.042)	.6
Ikke idrætslige arrangementer foreningen selv arrangerer, eller lokale begivenheder forenin- gen deltager i	16 (6)	24 (25)	45 (1.887)	.001

Kilde: CISC, 2010.

3. Frivillige og lønnede

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune benytter sig i lige så høj grad af frivillige og ulønnede trænere og ledere som foreningerne i nabokommunerne og resten af landet (se tabel 21).

Otte ud af ti foreninger bruger frivillige trænere, og næsten alle svarer, at de har frivillige ledere. Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune har dog forholdsvis færre frivillige end idrætsforeningerne i resten af landet, mens der ikke er store forskelle derpå i sammenligning med nabokommunerne. Det hænger til dels sammen med, at der er forholdsvis mange store foreninger i Rudersdal Kommune, da antallet af medlemmer pr. frivillig typisk er større i store foreninger end i små foreninger.

Men Rudersdalforeningerne benytter i meget højere grad end foreningerne i nabokommunerne og især i resten af landet lønnede trænere og ledere. Henholdsvis 54 pct. og 14 pct. af foreningerne i kommunen har lønnede trænere og ledere mod 47 pct. og 12 pct. i nabokommunerne og kun 28

pct. og 7 pct. i resten af landet. Der er også forholdsvis flere idrætsforeninger i kommunen, der benytter lønnede folk til andre opgaver, end i resten af landet.

Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og nabokommunerne benytter da også i noget højere grad lønnede til administrative opgaver, ledelsesopgaver, kontakt til kommunen, sponsorarbejde, pr-arbejde, koordinering af foreningens aktiviteter, instruktion og træning mv., end idrætsforeningerne i gennemsnit gør i resten af landet. Foreningerne i kommunen benytter altså i højere grad lønnede til en række forskellige opgaver, men benytter i lige så høj grad frivillige, som man gør i resten af landet.

Der er ikke væsentlig og statistisk signifikant forskel mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i resten af landet på andelen af foreningerne, der skønner, at de har fået henholdsvis færre eller flere frivillige de seneste fem år.

10 pct. svarer, at de har færre, 39 pct. at de har flere, mens halvdelen skønner, at det er uændret. Men andelen, som har fået flere frivillige end fem år tidligere, er altså betydeligt højere, end andelen der har fået færre.

Det samme gælder også for antallet af lønnede medarbejdere. Her er der også betydeligt flere (33 pct.), som svarer, at de på svartidspunktet (2010) har flere end fem år tidligere, mens det kun er 8 pct., som svarer, at de har færre. Her adskiller idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune sig fra idrætsforeningerne i resten af landet ved, at en meget større andel svarer, at de har fået flere lønnede. I resten af landet er det kun 17 pct., som svarer dette. Der er dog ikke forskel på dette mellem Rudersdal kommune og de omkringliggende kommuner.

Der er ikke signifikante forskelle mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, nabokommunerne og i resten af landet på, hvor let eller svært det er at rekruttere frivillige til forskellige poster. På de fleste poster svarer mere end halvdelen af idrætsforeningerne, at det er svært eller meget svært at rekruttere nye frivillige.

Tilsvarende er der ikke signifikante forskelle mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i resten af landet på holdningen til, om idrætsforeningerne i højere grad bør varetages af lønnede. Det synes kun en lille andel af foreningerne, mens den store majoritet af foreningerne synes, at det kun skal varetages af frivillige.

Der er ligeledes kun små forskelle mellem foreningerne i Rudersdal Kommune og i resten af landet på, hvilke metoder foreningerne tager i anvendelse for at få nye frivillige. Idrætsforeningerne i Rudersdal kommune involverer dog i højere grad de store børn i foreningen samt forældrene, end man gør i resten af landet. 44 pct. af idrætsforeningerne svarer således, at de involverer de største børn og de unge medlemmer i foreningen i det frivillige arbejde, mens det samme kun gælder for 25 pct. af foreningerne i nabokommunerne og 32 pct. i resten af landet.

29 pct. af foreningerne svarer endvidere, at de kræver, at forældre til børn, der dyrker idræt i foreningen, hjælper til. I nabokommunerne er det kun 20 pct. og i resten af landet 16 pct. Til gengæld benytter foreningerne i mindre grad at annoncere efter frivillige – såvel blandt foreningens medlemmer som i lokale aviser.

Foreningerne svarede også på, hvilke goder foreningen giver til sine frivillige for at påskønne deres indsats og gøre det frivillige arbejde attraktivt. Foreningerne i Rudersdal Kommune og nabokommunerne benytter i mindre grad end i resten af landet gratis kontingent, gratis klubtøj og fester eller sociale arrangementer og svarer generelt i højere grad, at foreningen ikke giver særlige goder til de frivillige. Foreningerne i Rudersdal Kommune tilslutter sig da også i højere grad end foreningerne i resten af landet dette udsagn: *"Foreningen gør meget ud af at rose de frivillige, men gør ellers ikke noget særligt for dem"*. Det er halvdelen af foreningen helt eller delvist enige i mod 36 pct. i resten af landet.

Endelig fik foreningerne mulighed for svare på en række udsagn om forhold, der gør det vanskeligt at rekruttere og fastholde frivillige i idrætsforeningen. På de fleste af disse udsagn afskiller svarene fra foreningerne i Rudersdal Kommune sig ikke fra svarmønsteret i nabokommunerne og i resten af landet. Foreningernes svar kan grupperes i fire overskrifter alt efter, hvad der efter foreningslederens mening gør det svært at rekruttere og fastholde frivillige (tallet i parentes viser andelen af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, som her tilslutter sig udsagnet):

1. Eksterne forhold/'samfundsmæssigt forfald'
 - Folk er for optaget af deres eget til at engagere sig i frivilligt arbejde (52 pct.)
 - De fleste medlemmer gider ikke arbejde frivilligt (44 pct.)
 - Der er for lidt status i og påskønnelse af det frivillige arbejde i dagens Danmark (25 pct.)
 - De unge forlader byen for at uddanne sig (25 pct.)
 - Foreningen betyder for lidt for medlemmerne (25 pct.)
 - Der er for lidt anerkendelse af de frivillige (27 pct.)
 - Der er for lidt sammenhold i byen/lokalområdet (13 pct.)
2. Besværligt at være frivillig
 - Opgaverne hænger på for få personer (48 pct.)
 - Det frivillige arbejde tager for meget tid (48 pct.)
 - Arbejdsopgaverne er ikke fordelt godt nok (25 pct.)
 - Der er for meget papirarbejde (4 pct.)
 - Der er for mange møder (0 pct.)
3. Ressourcebesvær og eksterne aktørers krav (f.eks. kommunen, sponsorer og idrætsorganisationer)
 - Det kræver for meget at skaffe penge fra sponsorer (31 pct.)
 - Der stilles for mange krav fra kommunen for at få støtte og faciliteter (29 pct.)

- Der skal bruges for mange kræfter på at konkurrere med andre idræts- og fritidstilbud (18 pct.)
- Der skal bruges for mange kræfter på at skaffe penge til foreningens aktiviteter (13 pct.)
- Der er for mange forventninger fra kommunen om, at foreningen deltager i aktiviteter, som de frivillige ikke interesserer sig for (10 pct.)
- Der stilles for mange krav fra idrætsorganisationerne (4 pct.)
- Der er for få tilbud om kurser og lignende til de frivillige (2 pct.)

4. Interne forhold i foreningen

- Foreningen stiller for få krav til medlemmerne (29 pct.)
- Der er for lidt sammenhold i foreningen (4 pct.)
- Der er for mange gamle traditioner i foreningen, som ikke engagerer medlemmerne (2 pct.)
- De frivillige i udvalg og bestyrelse bruger for lidt tid på det idrætslige (8 pct.)
- Foreningen er for opdelt til, at medlemmerne vil engagere sig i det fælles (6 pct.)
- Medlemmerne kan ikke det, som vi har brug for hos de frivillige (0 pct.)
- De frivillige har for lidt indflydelse (2 pct.)
- Foreningen er for stor og uoverskuelig (4 pct.)

Det interessante er, at det primært er de eksterne forhold, foreningslederne angiver som årsag til, at det er svært at rekruttere og fastholde frivillige. Ifølge foreningerne er folk groft sagt blevet mere egoistiske og ønsker ikke at engagere sig i frivilligt arbejde, som i øvrigt ikke påskønnes i tilstrækkelig grad i samfundet.

Desuden er det besværligt og tidskrævende at være frivillig, men det skyldes kun i mindre grad interne forhold i foreningen. De interne forhold i foreningerne – som årsag til vanskelighederne med at rekruttere og fastholde frivillige – fylder således generelt langt mindre i bevidstheden hos foreningslederne, end de eksterne forhold gør. Lidt forsimplet kan man sige, at det ifølge dem er 'samfundets skyld'.

Kun på få af disse udsagn adskiller svarene fra idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune sig fra svarmønsteret i nabokommunerne og resten af landet.

- Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune tilslutter sig dog i mindre grad end idrætsforeningerne i resten af landet udsagnet, at '*Der er for mange gamle traditioner i foreningen, som ikke engagerer medlemmerne*'. Det mener kun 2 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune mod 5 pct. i nabokommunerne og 11 pct. i resten af landet.
- Der er også mindre tilslutning til udsagnet, at '*der er for lidt status i og påskønnelse af det frivillige arbejde i dagens Danmark*' blandt foreningerne i Rudersdal Kommune end blandt foreningerne i resten af landet. 25 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune er enige i udsagnet mod 24 pct. i nabokommunerne og 34 pct. i resten af landet.
- Idrætsforeningerne tilslutter sig også i mindre grad udsagnet, at '*der skal bruges for mange kræfter på at skaffe penge til foreningens aktiviteter*', end man gør i resten af landet. I 13

pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune er man enig i udsagnet mod 15 pct. i nabokommunerne og 22 pct. i resten af landet.

- Endelig synes idrætsforeningerne i nabokommunerne (i gennemsnit) i højere grad end i Rudersdal Kommune og i resten af landet, at der er for mange forventninger til idrætsforeningerne fra kommunen. Det er kun 10 pct. af foreningerne i Rudersdal Kommune enige i mod 16 pct. i nabokommunerne og 8 pct. i resten af landet.

Tabel 21: Det frivillige og lønnede arbejde i idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune sammenlignet med nabokommunerne og resten af landet.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabokommuner	Øvrige kommuner i landet	P <
Foreningen benytter sig af frivillige instruktører	81 (35)	84 (91)	86 (3.812)	.7
Foreningen benytter sig af lønnede instruktører	54 (23)	47 (51)	28 (1.243)	.001
Foreningen benytter sig af frivillige ledere	98 (42)	99 (111)	98 (4.368)	.7
Foreningen benytter sig af lønnede ledere	14 (6)	12 (13)	7 (307)	.05
Foreningen benytter frivillige til andre opgaver	64 (27)	75 (73)	74 (2.932)	.01
Foreningen benytter lønnede til andre opgaver	17 (7)	15 (15)	8 (333)	.01
Har foreningen flere eller færre frivillige medarbejdere?				
Færre	10 (4)	19 (21)	18 (758)	.7
Uændret antal	51 (20)	52 (57)	50 (2.071)	
Flere	39 (15)	28 (31)	32 (1.350)	
Har foreningen flere eller færre lønnede medarbejdere?				
Færre	8 (2)	7 (4)	9 (176)	.01
Uændret antal	58 (14)	61 (33)	74 (1.401)	
Flere	33 (8)	32 (17)	17 (315)	
Antal medlemmer pr. frivillig leder og instruktør				
Færre end 4	5 (2)	21 (22)	28 (1.185)	.005
4 til 6	21 (9)	15 (16)	20 (863)	
6 til 10	33 (14)	24 (25)	25 (1.048)	
Mere end 10	41 (17)	39 (41)	27 (1.139)	
n = 100 pct.	42	104	4.235	
Andel af ledere og instruktører i foreningen der er lønnede				
Ingen	48 (20)	51 (53)	72 (3.082)	.001
Under 10 pct.	10 (4)	12 (12)	10 (436)	
Mellem 10 og 30 pct.	24 (10)	22 (23)	10 (408)	
Mere end 30 pct.	19 (8)	15 (16)	9 (387)	
n = 100 pct.	42	104	4313	
Kvindens andel af ledere og instruktører i foreningen				
Ingen	13 (4)	17 (16)	15 (568)	.95
Under 20 pct.	22 (7)	20 (19)	23 (876)	
20 til 50 pct.	47 (15)	42 (41)	40 (1.493)	
Mere end 50 pct.	19 (6)	22 (21)	22 (823)	

Kilde: CISC, 2010.

4. Idrætsfaciliteter

Spørgeskemaet indeholdt også en række spørgsmål om idrætsforeningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne i kommunen (se tabel 22). På ingen af de fire spørgsmål er der en signifikant

forskel på tilfredsheden i forhold til tilfredsheden i nabokommunerne og i resten af landet i gennemsnit.

- Mere end halvdelen af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune er tilfreds eller meget tilfreds med adgangen til de faciliteter, de har behov for, mens omkring hver fjerde er utilfreds eller meget utilfreds. Der er dog forholdsvis mange foreninger i Rudersdal Kommune, der svarer 'meget utilfreds'.
- 8 ud af 10 foreninger er tilfreds eller meget tilfreds med nærheden til idrætsfaciliteterne.
- Noget færre, godt halvdelen, er tilfreds med idrætsfaciliteternes stand, mens hver fjerde er utilfreds eller meget utilfreds.
- Mindst tilfredshed er der med adgangen til samlingssteder (klubhus og lign.) for medlemmerne. Det er 4 ud af 10 foreninger tilfredse eller meget tilfredse med, men andelen der er utilfreds eller meget utilfreds med dette er næsten lige så stor.

Tabel 22: Idrætsforeningernes tilfredshed med idrætsfaciliteterne i kommunen.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabo- kommuner	Øvrige kommuner i landet	P <
Adgang til idrætsfaciliteter (foreningen har de faciliteter, der er behov for)				
Meget tilfreds	24 (9)	24 (25)	18 (710)	.1
Tilfreds	29 (11)	28 (30)	39 (1.570)	
Hverken tilfreds eller utilfreds	18 (7)	16 (17)	17 (701)	
Utilfreds	8 (3)	20 (21)	14 (581)	
Meget utilfreds	18 (7)	8 (8)	8 (317)	
Ved ikke / ikke relevant	3 (1)	5 (5)	4 (172)	
n = 100 pct.	38	106	4.051	
Medlemmernes nærhed til de idrætsanlæg og -faciliteter, som foreningen benytter (hvor tæt på anlægget ligger)				
Meget tilfreds	22 (8)	29 (30)	20 (818)	.3
Tilfreds	60 (22)	32 (34)	49 (1.963)	
Hverken tilfreds eller utilfreds	11 (4)	19 (20)	18 (723)	
Utilfreds	3 (1)	7 (7)	3 (131)	
Meget utilfreds	5 (2)	4 (4)	1 (54)	
Ved ikke / ikke relevant	0 (0)	10 (10)	8 (322)	
n = 100 pct.	37	105	4.011	
Idrætsfaciliteternes stand				
Meget tilfreds	11 (4)	15 (16)	17 (699)	.8
Tilfreds	46 (17)	41 (43)	44 (1.769)	
Hverken tilfreds eller utilfreds	19 (7)	22 (23)	19 (758)	
Utilfreds	16 (6)	14 (15)	11 (442)	
Meget utilfreds	8 (3)	5 (5)	5 (185)	
Ved ikke / ikke relevant	0 (0)	4 (4)	5 (189)	
n = 100 pct.	37	106	4.042	
Adgang til samlingssted for medlemmer (klubhus, cafeteria eller lign.)				
Meget tilfreds	23 (9)	16 (17)	22 (894)	.09
Tilfreds	18 (7)	33 (35)	38 (1.538)	
Hverken tilfreds eller utilfreds	23 (9)	17 (18)	14 (576)	
Utilfreds	18 (7)	12 (13)	10 (391)	
Meget utilfreds	15 (6)	12 (13)	9 (373)	
Ved ikke / ikke relevant	3 (1)	9 (9)	7 (286)	
n = 100 pct.	39	105	4.058	

Kilde: CISC, 2010.

5. Samarbejde med andre

Tabel 23 viser andelen af idrætsforeningerne, der på svartidspunktet har et samarbejde med en anden del af foreningen, en anden forening, en kommunal institution eller en privat virksomhed. Her adskiller idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i nabokommunerne sig fra idrætsforeningerne i resten af landet i gennemsnit.

- Der er således færre idrætsforeninger i Rudersdal Kommune og nabokommunerne, der har samarbejde med andre afdelinger, hvilket primært hænger sammen med, at der er færre flerstrengede idrætsforeninger i disse kommuner i sammenligning med hele landet.
- Til gengæld er andelen af idrætsforeningerne, der har et samarbejde med den kommunale forvaltning, meget større end i såvel nabokommunerne som resten af landet. Hele 57 pct. svarer, at de i 2010 havde et sådant samarbejde.

- Endelig har idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune i højere grad et samarbejde med en privat virksomhed, end foreningerne i nabokommunerne har.

Tabel 23: Andel af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, som på svartidspunktet har samarbejde med andre.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabo-kommuner	Øvrige kommuner i landet	P <
Samarbejde med andre afdelinger i foreningen	17 (6)	15 (15)	25 (994)	.001
Samarbejde med en anden forening	51 (18)	44 (45)	41 (1.609)	.7
Samarbejde med en skole	23 (8)	21 (22)	28 (1.090)	.2
Samarbejde med en daginstitution, SFO eller fritidsklub	29 (10)	12 (12)	18 (697)	.08
Samarbejde med anden kommunal institution	15 (5)	8 (8)	8 (312)	.3
Samarbejde med kommunal forvaltning	57 (20)	35 (36)	28 (1.106)	.01
Samarbejde med en privat virksomhed	15 (5)	7 (7)	13 (502)	.05
Samarbejde med en privat virksomhed, der giver penge til foreningen	24 (8)	15 (15)	19 (742)	.5
Samarbejde med idrætsorganisationer eller -forbund	55 (18)	50 (51)	57 (2.224)	.5
Samarbejde med anden form for organisation	18 (6)	17 (16)	16 (597)	.6

Kilde: CISC, 2010.

6. Foreningernes vurdering af fremtiden

Sidst i spørgeskemaet blev idrætsforeningerne bedt om at forholde sig til en række udsagn om foreningernes fremtid (se tabel 24).

- To ud af tre af idrætsforeningerne ser positivt på fremtiden for foreningen.
- Hver tredje forventer flere medlemmer.
- Halvdelen er enig i udsagnet, at det *'vil lykkes foreningen at rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige'*.
- Lige så mange – ca. halvdelen – vurderer, at *'foreningen vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud'*.
- Knap halvdelen af foreningerne vurderer, at det ikke vil være et problem at få adgang til gode faciliteter.
- Endelig tilslutter hver tredje forening sig udsagnet, at *'foreningen vil blive mere afhængig af offentlig støtte'*.

På ingen af disse fremtidsscenarier er der statistisk signifikant forskel på foreningernes vurdering mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, nabokommunerne og resten af landet.

Tabel 24: Idrætsforeningerne vurdering af fremtiden for foreningen. Procentuel andel af idrætsforeningerne, som er enige i udsagnet.

Pct. (antal)	Rudersdal Kommune	Nabo kommuner	Øvrige kommuner i landet	P <
Foreningen ser generelt positivt på fremtiden	64 (25)	67 (70)	62 (2.570)	.9
Foreningen forventer et stigende antal medlemmer	39 (15)	41 (43)	38 (1.547)	.95
Det vil lykkes foreningen at rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige	51 (20)	39 (40)	39 (1.588)	.3
Foreningen vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud	54 (21)	44 (45)	39 (1.580)	.5
Adgangen til gode faciliteter vil ikke være et problem for foreningen	49 (19)	35 (36)	42 (1.703)	.6
Foreningen vil blive mere afhængig af indtægter fra medlemskontingenter	56 (22)	58 (60)	49 (2.014)	.6
Foreningen vil blive mere afhængig af offentlig støtte	33 (13)	28 (29)	30 (1.234)	.3

Kilde: CISC, 2010.

7. Opsamling

Analysen viser, at idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune på en del områder afviger fra idrætsforeningerne i nabokommunerne og især det øvrige Danmark. Det gælder deres:

- størrelse og organisering
- aktiviteter
- arbejdskraft i form af frivillige og lønnede
- vurdering af idrætsfaciliteter
- samarbejde
- vurdering af fremtiden

Størrelse og struktur

- Der er forholdsvis flere store idrætsforeninger og færre mindre foreninger, så foreningerne i gennemsnit er noget større end i det øvrige Danmark.
- Der er kun få flerstrengede foreninger.
- Foreningerne organiserer sig i højere grad i ad hoc grupper, som oprettes efter behov, i stedet for i faste udvalg.
- Foreningerne benytter i højere grad moderne kommunikationsformer.

Aktivitetsformer

- Der er flere foreninger i Rudersdal Kommune end i såvel nabokommunerne som resten af landet, hvor medlemmerne kan træne på selvvalgte tidspunkter.
- Der er også forholdsvis mange af idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, der har træningstilbud til andre end egne medlemmer.
- Til gengæld er der forholdsvis færre foreninger i kommunen end i nabokommunerne og resten af landet, der har medlemsaktiviteter, der afholdes i samarbejde med andre foreninger eller andre afdelinger af foreningen.

- Foreningerne afholder i betydeligt højere grad 'idrætsskole' end i resten af landet.
- De afholder i højere grad arrangementer med sigte på at herved nye medlemmer.
- De har i meget mindre grad ikke-idrætslige arrangementer.

Frivillige og lønnede

- Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune benytter sig i lige så høj grad af frivillige og ulønnede trænere og ledere, som foreningerne gør i nabokommunerne og resten af landet. Men de har forholdsvis færre frivillige end idrætsforeningerne i resten af landet, mens der ikke er store forskelle derpå i sammenligning med nabokommunerne.
- De benytter i meget højere grad lønnede trænere og ledere end foreningerne i nabokommunerne og især i resten af landet.
- Der er ikke væsentlig og statistisk signifikant forskel mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i resten af landet på andelen af foreningerne, der skønner, at de har fået henholdsvis færre eller flere frivillige de seneste fem år.
- Der er heller ikke signifikante forskelle mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, nabokommunerne og i resten af landet på, hvor let eller svært det er at rekruttere frivillige til forskellige poster. På de fleste poster svarer mere end halvdelen af idrætsforeningerne, at det er svært eller meget svært at rekruttere nye frivillige.
- Der er ikke signifikante forskelle mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune og i resten af landet på holdningen til, om idrætsforeningerne i højere grad bør varetages af lønnede. Der synes kun en lille andel af foreningerne, mens den store majoritet af foreningerne synes, at det kun skal varetages af frivillige.
- Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune involverer i højere grad de store børn i foreningen samt forældrene, end man gør i resten af landet, og de kræver i højere grad, at forældre til børn, der dyrker idræt i foreningen, hjælper til. Til gengæld benytter foreningerne i mindre grad at annoncere efter frivillige – såvel blandt foreningens medlemmer som i lokale aviser.
- Foreningerne i Rudersdal Kommune og nabokommunerne benytter i mindre grad end i resten af landet 'gratis kontingent', 'gratis klubtøj' og fester eller sociale arrangementer, og de svarer generelt i højere grad, at foreningen ikke giver særlige goder til de frivillige.
- Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune tilslutter sig i mindre grad end idrætsforeningerne i resten af landet udsagnet, at 'der er for mange gamle traditioner i foreningen, som ikke engagerer medlemmerne'.
- Der er mindre tilslutning til udsagnet, at 'der er for lidt status i og påskønnelse af det frivillige arbejde i dagens Danmark' blandt foreningerne i Rudersdal Kommune end blandt foreningerne i resten af landet.
- Idrætsforeningerne tilslutter sig i mindre grad udsagnet, at 'der skal bruges for mange kræfter på at skaffe penge til foreningens aktiviteter', end man gør i resten af landet.
- Endelig synes idrætsforeningerne i nabokommunerne (i gennemsnit) i højere grad end i Rudersdal Kommune og i resten af landet, at der er for mange forventninger til idrætsforeningerne fra kommunen.

Idrætsfaciliteter

Generelt er idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune godt tilfredse med idrætsfaciliteterne. Størst tilfredshed er der med adgangen og nærheden til faciliteter. Mindst tilfredshed er der med faciliteternes stand og især adgangen til samlingslokaler (klubhus, cafeteria og lignende). På ingen af de fire spørgsmål om faciliteterne er der en signifikant forskel på tilfredsheden i forhold til tilfredsheden i nabokommunerne og i resten af landet i gennemsnit.

Samarbejde

- Der er færre idrætsforeninger i Rudersdal Kommune og i nabokommunerne i sammenligning med resten af landet, der har samarbejde med andre afdelinger, hvilket primært hænger sammen med, at der er færre flerstrengede idrætsforeninger i disse kommuner i sammenligning med hele landet.
- Til gengæld er andelen af idrætsforeningerne, der har et samarbejde med den kommunale forvaltning, meget større end i såvel nabokommunerne som resten af landet.
- Idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune har i højere grad et samarbejde med en privat virksomhed, end foreningerne i nabokommunerne har.

Vurderinger af fremtiden

På ingen af fremtidsscenerierne er der statistisk signifikant forskel på foreningernes vurdering af fremtiden for foreningen mellem idrætsforeningerne i Rudersdal Kommune, nabokommunerne og resten af landet.

- To ud af tre af idrætsforeningerne ser positivt på fremtiden for foreningen
- Hver tredje forventer flere medlemmer.
- Halvdelen er enig i udsagnet, at det 'vil lykkes foreningen at rekruttere et tilstrækkeligt antal frivillige'.
- Lige så mange – ca. halvdelen – vurderer, at 'foreningen vil klare sig godt i konkurrencen med andre idrætstilbud'.
- Knap halvdelen af foreningerne vurderer, at det ikke ville være et problem at få adgang til gode faciliteter.
- Endelig tilslutter hver tredje forening sig udsagnet, at 'foreningen vil blive mere afhængig af offentlig støtte'.

Del 2:

Kommunale forpligtelser og opgaver på idrætsområdet

Delrapport 1's første del tegner et billede af de idrætsaktive og deres foretrukne organiseringsform (foreningerne). Denne anden del har til formål at komme bagom de idrætsaktive og se på strukturer og faciliteter, som er med til at skabe idrætsaktiviteterne. Som det allerede er vist, så vælger en stor del af borgerne i Rudersdal-gruppen at dyrke idræt gennem en forening, som typisk afholder sine aktiviteter i de kommunale idrætsanlæg.

Driften af de kommunale idrætsanlæg samt forpligtelsen til at stille ledige kommunale lokaler og idrætsanlæg til rådighed for idrætsforeningernes aktiviteter er en kerneopgave på idrætsområdet for alle landets kommuner, som de er retsligt forpligtet til gennem folkeoplysningsloven¹¹. Kommunerne er ikke kun væsentlige i forhold til lokaler og anlæg, da kommunerne også er forpligtet til at yde aktivitetstilskud til børn og unge under 18 år. Aktivitetstilskuddene er i mange foreninger uundværlige og med til at sikre det daglige liv og træning og sammen med kontingentbetalinger dække udgifter til rekvisitter, trænere og lignende.

Del 2 er opdelt i tre delanalyser. Delanalyse 4 beskriver de forpligtelser og opgaver, som kommunerne varetager på idrætsområdet. Der er tale om en overordnet rammelovgivning, som giver de enkelte kommuner en del frihed, hvorfor der zoomes ind på Rudersdal Kommune, og de procedurer der eksisterer i relation til aktivitets- og lokaletilskud samt lokalefordeling.

Delanalyse 5 har sigte på at beskrive de kommunale udgifter til idrætsområdet i Rudersdal Kommune. Der er både tale om udgifter i relation til folkeoplysningslovens bestemmelser, men også udgifter forbundet til driften af de kommunale idrætsanlæg.

Endeligt kigger delanalyse 6 på idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune og sammenligner bl.a. antallet af faciliteter med andre områder i Danmark. Desuden fremlægges borgernes såvel som nøglepersoner på idrætsområdets vurdering af facilitets- og idrætsområdet, samt hvilke udfordringer de ser på området.

¹¹ <https://www.retsinformation.dk/forms/ro710.aspx?id=138157&exp=1>

Delanalyse 4: Folkeoplysningsloven og kommunerne

Folkeoplysningsloven er den centrale lov i relation til kommunernes rolle på idrætsområdet. Folkeoplysningsloven er dog ikke en idrætslov som sådan, men omhandler derimod det frie folkeoplysende foreningsarbejde samlet set samt fri folkeoplysende virksomhed i form af voksenundervisning, daghøjskoler og Folkeuniversitet (folkeoplysningsloven). Denne rapport tager alene sigte på det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde, hvor idrætsforeningerne blot er én type forening blandt mange andre. Det er derfor folkeoplysningslovens betydning for de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger, som alene er i fokus. Det frivillige folkeoplysende foreningsliv omfatter f.eks. også spejder- og kulturforeninger. Idrætsforeninger udgør dog en væsentlig del af de frivillige folkeoplysende foreninger, og i Danmark findes der rundt regnet 15.000 idrætsforeninger.

Udgifterne til idrætsområdet bygger historisk set på, at staten finansierer de centrale idrætsorganisationer (DIF, DGI og Firmaidrætten), mens kommunerne først og fremmest servicerer de lokale idrætsforeninger ved at yde medlemstilskud (hedder i Rudersdal Kommune aktivitetstilskud) samt stiller faciliteter til rådighed til foreningens aktiviteter eller alternativt yder lokaletilskud til foreningens egne eller lejede lokaler.

Statens udgifter til de tre centrale idrætsorganisationer udgjorde i 2011 ca. 0,5 mia. kr., mens kommunernes samlede udgifter i henhold til folkeoplysningslovens bestemmelser løb op i ca. 3,6 mia. kr. Dertil skal lægges kommunale udgifter til nye idrætsfaciliteter i kommunerne, som typisk ligger et sted mellem 0,8 og 1,2 mia. kr. årligt (2008-opgørelse) (Brandt, 2012 & Kulturministeriet, 2009: 261).

De kommunale udgifter forbundet til folkeoplysningsloven udgør således samlet set langt de største udgifter fra det offentlige til idrætsområdet, og det er specielt udgifterne forbundet til at stille egnede lokaler til rådighed for idrætsforeningernes aktiviteter enten i form af kommunale anlæg eller lokaletilskud, der pålægger kommunerne væsentlige udgifter. Drift og etablering af idrætsfaciliteter er således den vigtigste post i det offentliges støtte til idrætten i Danmark, som stort set alene afholdes af kommunerne.

Folkeoplysningsloven klargør, at det er kommunalbestyrelsens opgave at sikre rammerne for at børn, unge og voksne kan etablere og tage del i den frie folkeoplysende virksomhed og angiver en række mindstekrav, som de enkelte kommuner skal leve op til. Mindstekravene i loven betyder, at der findes et stort kommunalt råderum med det resultat, at der er stor variationen på tværs af kommuner. Med vedtagelsen af den reviderede folkeoplysningslov af den 11. juli 2011 blev det lovfæstet, at kommuner skal have et såkaldt 35.2-udvalg, der skal træffe afgørelser angående de foreninger, som er tilskudsberettigede ifølge loven. Udvalgets navn stammer af den paragraf, som definerer det (folkeoplysningsloven, § 35, stk. 2).

I Rudersdal Kommune udgøres 35.2-udvalget af Folkeoplysningsudvalget, som dermed bl.a. har til opgave at fastsætte bestemmelserne for aktivitets- og lokaletilskud med udgangspunkt i det budget, der er til rådighed. Folkeoplysningsudvalget består af 14 medlemmer, som er bredt sammensat

på tværs af kommunalbestyrelsen, foreninger, råd og ungdoms-/musikskolebestyrelse, som loven foreskriver¹².

Folkeoplysningsloven tildeler børn og unge under 25 år en speciel position i det frivillige folkeoplysende arbejde, idet det af loven fremgår, at kommuner *skal* yde aktivitetstilskud til børn og unge under 25 år, mens det er valgfrit om kommunen *vil* yde aktivitetstilskud til voksne over 25 år (folkeoplysningsloven, § 15 og 16). Børn og unge prioriteres også i henhold til lokalefordeling, idet loven angiver, at børn og unge f.eks. normalt *skal* prioriteres før voksne (folkeoplysningsloven, § 21, stk. 3).

I det følgende beskrives og gennemgås de fastsatte procedurer i Rudersdal Kommune i relation til aktivitets- og lokaletilskud på idrætsområdet¹³ samt lokalefordeling nærmere, inden delanalyse 5 kigger på udgifterne hertil.

Aktivitetstilskud

Den gældende tilskudsordning i Rudersdal Kommune blev godkendt af kommunalbestyrelsen i 2007 med virkning fra den 1. januar 2008. Ordningen har sidenhen fået tilført en række ændringer. Denne gældende tilskudsordning (med ændringer) fordeler aktivitetstilskud til foreninger med aktiviteter for børn og unge under 25 år samt personer med handicap, men ikke voksne over 25 år (Rudersdal Kommune, 2011a).

Det vil sige, at foreninger kan ansøge om et aktivitetstilskud for hvert medlem under 25 år og/eller personer med handicap. Det sker ved, at foreningerne med afsæt i deres antal af medlemmer samt medlemmernes aldersfordeling/type (med handicap eller ej) ansøger kommunen om aktivitetstilskud. På baggrund af ansøgningen yder Rudersdal Kommune aktivitetstilskud til foreningerne, som dog ikke kan modtage et aktivitetstilskud, der er større end de indtægter foreningen har fra medlemskontingenter blandt medlemmer under 25 år (Rudersdal Kommune, 2011a)¹⁴. De nærmere regler for at ansøge om og modtage aktivitetstilskud fremgår af kommunens tilskudsregler (Rudersdal Kommune 2011a), som også kan læses på Rudersdal Kommunes hjemmeside¹⁵.

Aktivitetstilskud består af et grundtilskud samt et tillæg til grundtilskud¹⁶. Grundtilskud gives som et fast beløb pr. medlem efter alder, i det 4-18-årige udløser et aktivitetstilskud på 100 kr. pr. medlem, mens et medlem mellem 19 og 24 år udløser et tilskud på 50 kr. Aktivitetstilskud til et handicapmedlem er på 350 kr. (Rudersdal Kommune, 2011a) (se tabel 25).

¹² http://www.rudersdal.dk/Kommunen/Politik/Raad_naevn_kommissioner/Folkeoplysningsudvalget.aspx

¹³ Ud over idrætsområdet fastsætter folkeoplysningsloven også regler for tilskud til folkeoplysende voksenundervisning. Den folkeoplysende voksenundervisning indeholder også forskellige former bevægelsesaktiviteter, som ikke lader sig adskille fra idrætten som sådan, og derfor også kan betragtes som idræt. Denne delrapport fokuserer som nævnt udelukkende på de udgifter og aktiviteter, der er relateret til idrætsområdet og de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger, og derfor inddrages de eventuelle idrætslignende aktiviteter, der kan findes på aftenskoler i Rudersdal Kommune ikke.

¹⁴ Langt de fleste foreninger har en større indtægt via medlemskontingenter, end de kommunale aktivitetstilskud de ansøger om, og langt de fleste foreninger modtager hele det aktivitetstilskud, deres medlemssammensætning berettiger dem til.

¹⁵ http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/Foreninger/Tilskud_foreninger/Tilskud_frivilligt_foreningsarbejde.aspx

¹⁶ Ansøgningsfristen for aktivitetstilskud er den 1. november året før tilskudsåret med krav og aflæggelse af regnskab senest 15. maj året efter tilskudsåret.

Foreningerne ansøger derudover om tillæg til grundtilskud. Størrelsen af dette tillæg afhænger af foreningens udgifter til løn til trænere og instruktører i forbindelse med aktiviteter for 4-24-årige. Tilskuddet udgør 350 kr. pr. medlem, hvor lønudgiften er mindre end eller lig 700.000 kr., og 450 kr. pr. medlem, hvor lønudgiften er større end 700.000 kr. (Rudersdal Kommune, 2011a) (se tabel 25).

Tabel 25: Aktivitetstilskud i Rudersdal Kommune.

Aktivitetstilskud	
Grundtilskud	100 kr. pr. medlem 4-18-årige
	50 kr. pr. medlem 19-24-årige
	350 kr. pr. handicapmedlem
Tillæg til grundtilskud	Lønudgifter ≤ kr. 700.000, 350 kr. pr. medlem
	Lønudgifter > kr. 700.000, 450 kr. pr. medlem

Kilde: Rudersdal Kommune, 2011a.

Børn og unge er topprioritet

Som nævnt har den gældende tilskudsordning været i værk siden 2008 med en række ændringer, der er foretaget for at få folkeoplysningsudvalgets budget til at stemme. Konkret viste beregninger for 2012 et forventede merforbrug på 1.050.000 kr., såfremt de daværende takster blev holdt (Rudersdal Kommune, 2010a). Kulturområdet vurderede, at det ikke ville være muligt at dække det daværende merforbrug uden at foretage en omfordeling af de tildelte midler til Folkeoplysningsudvalget eller at tilpasse tilskudsordningen for de frivilligt folkeoplysende foreninger. På baggrund heraf udarbejdede forvaltningen forskellige ændringsmodeller af tilskudsordningen, hvoraf én model blev godkendt af kommunalbestyrelsen den 26. oktober 2011 (Rudersdal Kommune, 2011e).

Afgørende for valget af ændringsmodel var ønsket om at bevare støtten til børn og unge under 18 år. Størrelsen på aktivitetstilskud vedrørende grundtilskud for børn og unge 18 år blev således ikke berørt, hvilket heller ikke var tilfældet for personer med handicap. Til gengæld reducerede ændringerne tilskudsordningens aktivitetstilskud vedrørende grundtilskud for unge mellem 19 og 24 år med 50 kr. pr. medlem og fjernede aktivitetstilskuddet vedrørende grundtilskud til medlemmer på 65 år eller derover.

Ud over aktivitetstilskud vedrørende grundtilskud, berørte ændringerne også tillæg til grundtilskud, samt lokaletilskud. Satsen for tillæg til grundtilskud blev nedsat med 100 kr. pr. medlem for foreninger med lønudgifter på mere end 400.000 kr.¹⁷, mens tilskudsprocenten for lokaletilskud blev nedsat fra 80 til 75 pct. (begrives nærmere senere) tilskuddet blev nedsat fra (Rudersdal Kommune, 2011e).

Ovenstående ændringer i tilskudsordningen berørte visse foreninger særligt. For at give disse foreninger en mulighed for at tilpasse foreningens økonomi til ændringerne, valgte man at indføre to

¹⁷ Før ændringen var tillæg til grundtilskud delt op i tre satser: For lønudgifter på 400.000 kr. eller derunder var satsen på 350 kr., for lønudgifter over 400.000 til 700.000 kr. var satsen 400 kr., mens satsen for lønudgifter over 700.000 kr. var 550 kr.

overgangsordninger, som efter 2011-tal omfattede 21 idrætsforeninger (Rudersdal Kommune, 2011a; 2011b).

En treårig overgangsordning for de foreninger, der berørtes med en reduktion på mere end 15 pct. i aktivitetstilskud, som følge af at aktivitetstilskuddet til medlemmer på 65 år eller derover bortfaldt (dvs. både grund og tillæg til grundtilskud). Overgangsordningen betyder, at det årlige grundtilskud maksimalt kan aftrappes med 10 pct. pr. år i årene 2012, 2013 og 2014. 15 idrætsforeninger ville efter 2011-tal være indbefattet af ordningen (Rudersdal Kommune, 2011a).

Den anden overgangsordning forløber over to år og omfatter de foreninger, der berøres med en reduktion på mere end 15 pct. i aktivitetstilskud som følge af de ændrede satser for tillæg til grundtilskud. Overgangsordningen betyder, at foreningernes årlige tilskud maksimalt kan aftrappes med 10 pct. årligt i årene 2012 og 2013. Seks idrætsforeninger ville efter 2011-tal være indbefattet af ordningen (Rudersdal Kommune, 2011b).

Lokaleanvisning og lokaletilskud

Det er som nævnt ikke kun aktivitetstilskud, kommunerne via folkeoplysningsloven er forpligtet til at yde. Kommunerne er ligeledes forpligtede til at stille egnede ledige lokaler, herunder idrætshaller og andre haller samt udendørsanlæg, som tilhører kommunen, til rådighed til alle foreninger, som opfylder tilskudsbetingelserne i folkeoplysningsloven, uanset om foreningen modtager tilskud eller ej. Det betyder, modsat tilfældet med aktivitetstilskud, at lokaleanvisning eller lokaletilskud berører alle godkendte idrætsforeninger. I folkeoplysningsloven hedder det, at betingelsen for lokaleanvisning/-tilskud er, at foreningen opfylder lovens tilskudsbetingelser, men at det ikke er en betingelse, at foreningen får tilskud til sin aktivitet (folkeoplysningsloven, § 21, stk. 5).

Overordnet set kan den kommunale opgave med at stille egnede lokaler til rådighed deles i to. Kommunerne anviser for det første lokaletid til foreninger i de kommunale anlæg, som kan være beliggende i idrætscentre, på skoler eller lignende. Når kommunen henviser foreninger til kommunale lokaler, skal de stilles vederlagsfrit til rådighed med el, varme, rengøring og fornødent udstyr¹⁸.

For det andet søger foreninger landets kommuner om lokaletilskud til udgifterne forbundet ved at benytte foreningens egne eller lejede lokaler. Folkeoplysningsloven forpligter kommunerne til at yde lokaletilskud svarende til mindst 65 pct. af lokaleudgifterne til aktiviteter for børn og unge under 25 år (folkeoplysningsloven, § 25). Rudersdal Kommune yder her et tilskud på max. 75 pct. (Rudersdal Kommune, 2011a). Omfatter aktiviteterne deltagere over 25 år, kan tilskuddet efter regler fastsat af

¹⁸ Ifølge folkeoplysningsloven § 22, stk. 4 kan kommunen vælge at tage et gebyr for brugen af de kommunale lokaler, i de tilfælde, hvor kommunen inden for den folkeoplysende voksenundervisning eller det frivillige folkeoplysende foreningsområde, yder frivillige supplerende tilskud til driftsudgifterne ved brug af foreningens egne eller lejede lokaler. Der tages ikke gebyr for brugen i Rudersdal Kommune, hvilket bl.a. skyldes en vurdering fra forvaltningens side, der går på, at der vil være væsentlige omkostninger forbundet med at administrere et sådan system, og at de reelle indtægter dermed vil være begrænset.

Kommunalbestyrelsen nedsættes forholdsmæssigt svarende til disse deltageres andel af det samlede antal deltagere (folkeoplysningsloven, § 25, stk. 3).

I forbindelse med aflæggelse af det årlige tilskudsregnskab vedrørende lokaletilskud, påhviler det foreningerne at dokumentere udgifterne ved det ejede eller lejede lokale. Foreningerne skal endvidere rapportere aktivitetstimetotal, idet tilskuddet ikke kan overstige antal aktivitetstimer gange den af KL fastsatte timesats pr. lokaletype.

Højt lokaletilskud til egne eller lejede lokaler trods nedsættelse

Som anført i forbindelse med aktivitetstilskuddet, har folkeoplysningsudvalgets ud fra deres samlede fastsatte budgetramme afsat en beløbsramme, hvor indenfor lokaletilskud skal afholdes. Det har bevirket, at man, som tilfældet er med aktivitetstilskud, har ændret satsen for lokaletilskud gældende fra 2012.

Tidligere modtog foreninger med egne eller lejede lokaler i Rudersdal Kommune et lokaletilskud svarende til 80 pct. af foreningernes lokaleudgifter, men i forbindelse med tilpasningen af tilskudsordningen er dette lokaletilskud nedsat til 75 pct. (Rudersdal Kommune, 2011a).

Selvom der er tale om en nedsættelse af størrelsen på lokaletilskuddet med indgåelse af den nye tilskudsordning, er det væsentligt at pointere, at Rudersdal Kommune yder lokaletilskud, som er højere end folkeoplysningslovens mindstekrav på 65 pct.

I tråd med folkeoplysningsloven foretages der fradrag i lokaletilskuddets størrelse i forhold til den procentvise andel af medlemsskaren 25-64-årige udgør, såfremt andelen er på mere end 10 pct.

Lokalefordeling

I forlængelse af fokuseringen på lokaletilskud er det væsentligt at beskrive de procedurer, der ligger til grund for lokalefordelingen på de enkelte kommunale idrætsanlæg i Rudersdal Kommune. I sidste ende er det Folkeoplysningsudvalget, der efter indstillinger fra forvaltningen og eventuelle indsigelser fra brugerrådmøder/brugere på de enkelte anlæg træffer beslutning om den endelige fordeling.

Rudersdal Kommune administrerer lokalefordelingen i henhold til den gældende lovgivning, som fastlægger følgende prioriteringsrækkefølge:

1. Kommunens egne aktiviteter
2. Foreninger med aktiviteter for børn og unge under 25 år
3. Foreninger med folkeoplysende undervisning
4. Foreninger med aktiviteter for voksne på 25 år og derover
5. Andre initiativtagere

Ved tildeling af lokaler og udendørsanlæg, der er særligt egnede for personer med handicap, sker tildelingen af disse lokaler normalt forud for al anden tildeling af lokaler og udendørs anlæg, dog undtaget kommunens egne aktiviteter (Rudersdal Kommune, 2010b).

Lokaletildeling i Rudersdal Kommune

Fordelingen af tider på de kommunale idrætsanlæg foretages to gange årligt og er delt op i en fordeling af henholdsvis indendørs- og udendørsfaciliteter. Indendørsfordelingen løber hele året fra den 1. august og frem til den 31. juli, mens fordelingen af udendørstider løber fra den 1. april til den 1. november. Tildelingen af indendørstider (herunder kunststofbaner) foregår i foråret mens tildelingen af udendørstider foregår i efteråret¹⁹. I løbet af de to fordelingsperioder findes kortere og længere perioder, hvor de forskellige anlæg holder lukket i forbindelse med ferie og lignende. Foreningerne er på forhånd adviseret herom (Rudersdal Kommune, 2010b).

Den konkrete tildeling af tider foregår som et samspil mellem forvaltningen, Folkeoplysningsudvalget og brugerrådene på de enkelte faciliteter, som typisk består af de foreninger, der bruger faciliteten. Den endelige fordeling kommer i stand gennem en række forskellige processer.

Lokalefordelingen indledes med, at foreningerne ansøger om tider til den kommende sæson, hvorefter der afholdes fordelingsmøder på de enkelte faciliteter med deltagelse af de relevante brugere (Rudersdal Kommune, 2010b). Fordelingsmøderne spiller en vigtig rolle i fordelingsprocessen, da foreningerne her ved at tale og 'forhandle' med hinanden kan komme frem til en fordeling, som alle er tilfredse med. Fordelingsmøderne er f.eks. vigtige, hvis en eller flere foreninger ønsker samme tid, da de af dialogens vej ofte kommer frem til en brugbar løsning.

Opnås enighed på fordelingsmøderne om et forslag til fordeling af de enkelte lokaler bliver forslaget fremlagt for Folkeoplysningsudvalget til afgørelse. Opnås der imidlertid ikke enighed på fordelingsmøderne om et eller flere lokaler, fremlægges forslag og de berørte foreningers udtalelser herom til Folkeoplysningsudvalgets afgørelse. Herud fra træffer Folkeoplysningsudvalget beslutning om den endelige fordeling af tider.

Lokalefordelingen varierer i begrænset omfang fra år til år. Dvs. at foreningerne ofte får de tider, de også havde året før. Dog er lokalefordelingen altid underlagt den ovenfor anførte prioriteringsrækkefølge, hvilket betyder, at forskydninger i foreningernes medlemssammensætning kan forandre lokalefordelingen. Det kan f.eks. ske, hvis foreningen går fra at have børn og unge under 24 år blandt medlemmer til ikke at have det længere. Eller alternativt at en børneforening ønsker tid på et anlæg, og dermed bliver prioriteret før en voksenforening.

Puljer

I Rudersdal Kommune findes der fem puljer med betydning for de frivillige folkeoplysende foreninger på idrætsområdet. De fem puljer er 'Her og nu-puljen', 'Start- og udviklingspuljen', puljen til

¹⁹ Rudersdal Kommune har på deres hjemmeside et link til inden- og udendørsfordelingen for 2012/13 (Rudersdal Kommune, 2012f).

'Ekstraordinær vedligeholdelse', puljen målrettet 'Inventar og materiel' og puljen målrettet 'Uddannelse'²⁰.

Fælles for puljerne er, at de ikke indgår som driftstilskud, men i stedet et engangstilskud, der skal anvendes i specielle tilfælde, og er til for de foreninger, som gerne vil gøre noget ekstra.

Puljer med betydning for kapacitetsudnyttelse

Rudersdal Kommune har to puljer, der er specielt relevante i forhold til kapacitetsudnyttelse, som er et af de centrale fokuspunkter i delrapport 2.

Puljen til 'Ekstraordinær vedligeholdelse' har til formål at hjælpe foreninger til at skabe optimale faciliteter til aktivitetsudfoldelse ved f.eks. at yde tilskud til renoveringsarbejder, udvidelser eller ombygninger. Puljen er målrettet foreninger, som bruger egne eller lejede lokaler, eller som ønsker at etablere mindre nye faciliteter i forbindelse hertil.

Et eksempel på et projekt fra puljen er etableringen af springgrave til gymnastik i Søndervangshallen og Vedbækhallen. Etableringen af de to springgrave er sket i samarbejde med Skjold Gymnastik Birkerød og Vedbæk Gymnastik Forening, som tilsammen har afholdt udgifter for kr. 409.130, mens den kommunale finansiering har været på kr. 720.000²¹. Foreningernes ønske om springgrave imødekommes således gennem en form for partnerskab, hvor såvel kommune som forening tager del i udgifterne, hvilket formentligt er med til at skabe ejerskab over springgravene og sikre, at de bliver anvendt.

Puljen 'Inventar og materiel' yder tilskud til foreningers større og varige anskaffelser, som normalt kan anvendes af flere medlemmer. 50 pct. af udgifterne forbundet med anskaffelsen skal afholdes af ansøgeren selv, og sikrer på samme måde som puljen for 'Ekstraordinær vedligeholdelse', at den enkelte forening har et incitament for at få anskaffelsen tilvejebragt.

Ansøgningerne varierer i størrelse beløbsmæssigt, men for de fleste ansøgningers vedkommende i 2012, er de på under kr. 50.000. Blandt ansøgningerne for 2012 er Boldklubben Søllerød-Vedbæk, som har ansøgt om kr. 27.500 til træningsudstyr/træningsmaskiner til placering på Vedbæk Stadion. Udstyret skal bruges af klubbens 120 pige- og drengespillere, som for tiden har begrænset styrketræningsmuligheder i nedslidte rekvisitter, der tilmed øger risikoen for skader, hedder det i ansøgningen (Rudersdal Kommune, 2012b). En anskaffelse af nyt udstyr vil være med til at forbedre de unge fodboldspilleres træningsmuligheder.

I forhold til de samlede kommunale udgifter på idrætsområdet kan de ovenstående eksempler virke relativt ubetydelige. Når de alligevel er medtaget, skyldes det, at de efter forvaltningens vurdering har betydning for de berørte foreninger og deres mulighed for at udnytte faciliteterne bedst muligt. Etableringen af springgrave har været central i forhold til at kunne udbyde springhold, mens bedre

²⁰ http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/Foreninger/Tilskud_foreninger/Tilskud_frivilligt_foreningsarbejde.aspx

²¹ Information om etablering af springgrave er rekvireret fra Rudersdal Kommune.

muligheder for styrketræning er et vigtigt element i forhold til at fastholde fodboldspillere i den lokale klub.

De to puljer spiller dermed en rolle i forhold til at forbedre de nuværende faciliteter og herigennem sikre øget aktivitet og i sidste ende bedre kapacitetsudnyttelse.

Delanalyse 5: Udgifter til idrætsområdet

Delanalyse 4 har klarlagt de forpligtelser folkeoplysningsloven pålægger kommunerne, og set på, hvordan Rudersdal Kommune administrerer loven. I det følgende er fokus på, hvilke udgifter der er forbundet med at leve op til de forskellige bestemmelser.

Dermed skabes et overblik over de økonomiske udgifter, der er forbundet med idrætsområdet i Rudersdal Kommune. En del af udgifterne afholdes som allerede nævnt inden for Folkeoplysningsudvalgets samlede budget, mens en anden del af udgifterne falder ind under idrætsområdet og driften af de kommunale idrætsanlæg, der har en selvstændig virksomhedsplan i kommunen (Rudersdal Kommune, 2012b).

Folkeoplysningsudvalgets budget for 2012

Folkeoplysningslovens sigte i forhold til frivillige folkeoplysende foreninger er som nævnt bredere end blot idrætsområdet og indeholder også spejderforeninger og forskellige kulturelle foreninger, som også modtager aktivitets- og lokaletilskud efter folkeoplysningsloven. I Rudersdal Kommune findes der ca. 350 registrerede foreninger, som tilsammen udgør alle de frivillige folkeoplysende foreninger²². I Rudersdal Kommune afsættes Folkeoplysningsudvalgets samlede budget for *alle* de frivillige folkeoplysende foreninger og ikke kun kommunens idrætsforeninger.

Budgetrammen for alle frivillige folkeoplysende foreninger i 2012 kan deles op i to. For det første er der fastsat en ramme til at afholde aktivitets- og lokaletilskud, som med overførsler fra 2011 løber op i kr. 10.884.000 (se tabel 26) (Rudersdal Kommune, 2012h).

Tabel 26: Budgetramme til aktivitets- og lokaletilskud til frivillige folkeoplysende foreninger.

Budgetramme, 2012	
Aktivitets- og lokaletilskud til idræts-, spejder- og kulturforeninger (<i>alle</i> frivillige folkeoplysende foreninger) (grundtilskud og tillæg til grundtilskud)	Kr. 7.361.000
Lokaletilskud til idræts-, spejder- og kulturforeninger (<i>alle</i> frivillige folkeoplysende foreninger)	Kr. 3.236.000
Overført fra 2011 (lokaletilskud)	Kr. 287.000
Totalt budget, 2012 (afsat budget 2012 + overført fra 2011)	Kr. 10.884.000

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012h.

Budgettet gælder som nævnt alle frivillige folkeoplysende foreninger, hvoraf 149 udgøres af godkendte idrætsforeninger (Rudersdal Kommune, 2012c). Det er ikke alle 149 idrætsforeninger, der modtager aktivitets-/lokaletilskud.

For det andet har Folkeoplysningsudvalget inden for sin budgetramme desuden afsat midler til at afholde de puljer, der henvender sig til de frivillige folkeoplysende foreninger. Med overførsler fra 2011 drejer det sig om kr. 2.643.000 (se tabel 27).

²² http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/Foreninger.aspx

Tabel 27: Budgetramme til folkeoplysningsudvalgets puljer.

Budgetramme, 2012	
Diverse puljer målrettet <i>alle</i> frivillige folkeoplysende foreninger	Kr. 1.470.000
Overført fra 2012	Kr. 1.173.000
Totalt budget, 2012 (afsæt budget 2012 + overført fra 2011)	Kr. 2.643.000

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012h.

I det følgende gennemgås de forventede udbetalinger nærmere i forhold til aktivitets- og lokaletilskud samt puljer. Fokus er på at beskrive, hvor store udgifterne er relateret til idrætsforeningerne alene og ikke alle folkeoplysende foreninger samlet set.

Budget for og forventede udgifter til aktivitetstilskud til idrætsforeninger

Ifølge kommunens egen opgørelse forventer forvaltningen at udbetale aktivitetstilskud til 99 foreninger inden for folkeoplysningsområdet i 2012 svarende til lidt mere end hver fjerde registrerede forening (28 pct.). Ved at sammenkøre listen over foreninger, der modtager aktivitetstilskud, med listen over godkendte idrætsforeninger er det muligt at se på, hvor meget idrætsforeningerne modtager i aktivitetstilskud.

Af de 99 foreninger, der modtager aktivitetstilskud, er 73 idrætsforeninger. 74 pct. af de foreninger, der modtager aktivitetstilskud, er således idrætsforeninger, og samlet set modtager tæt ved hver anden idrætsforening aktivitetstilskud. Idrætsforeningerne fylder således en stor del blandt de foreninger, der modtager aktivitetstilskud (Rudersdal Kommune, 2012a).

Forvaltningens forventede opgørelse over udgifter til aktivitetstilskud med afsæt i idrætsforeningernes indkomne ansøgninger viser, at aktivitetstilskuddene til de 73 idrætsforeninger anslået kommer til at løbe op i kr. 6.595.092 (med de to overgangsordninger) (se tabel 28) (Rudersdal Kommune, 2012a).

Som det fremgår af tabel 28, er klart flest udgifter relateret til tillæg til grundtilskud, mens en mindre del gives som grundtilskud. Så vidt grundtilskud som tillæg til grundtilskud varierer betragteligt på tværs af de enkelte idrætsforeninger. Det største grundtilskud tilfalder Birkerød Svømmeklub, som modtager kr. 145.250 (12 pct. af det samlede grundtilskud til idrætsforeninger), mens det mindste er på kr. 100. Birkerød Svømmeklub modtager også det største tillæg til grundtilskud, som anløber kr. 656.100 (8 pct. af det samlede tillæg til grundtilskud til idrætsforeninger), mens det mindste er på kr. 700 (Rudersdal Kommune, 2012a).

Som det ligeledes fremgår af tabel 28, er der en række forskellige beløb i spil i forbindelse med aktivitetstilskud. Foreningerne ansøger kommunen om grundtilskud og tillæg til grundtilskud med afsæt i deres medlemstal. Det forventede udbetalte aktivitetstilskud er lidt højere end aktivitetstilskud alene udregnet ud fra medlemstal (potentielle aktivitetstilskud) på grund af de to overgangsordninger.

De to overgangsordninger betyder altså, at det samlede aktivitetstilskud til foreninger bliver større, end det tilskud foreningerne maksimalt er berettiget til i forhold til indkomster fra medlemskontingenter. Med de to overgangsordningerne betyder det, at det samlede forventede aktivitetstilskud til foreninger løber op i kr. 6.595.092 (se tabel 28) (Rudersdal Kommune, 2012a).

Tabel 28: Forventede udgifter til aktivitetstilskud til idrætsforeninger i 2012.

Post	Beløb
Grundtilskud	Kr. 1.262.400
Tillæg til grundtilskud	Kr. 5.158.150
Total, aktivitetstilskud uden overgangsordninger (potentielt)	Kr. 6.420.550
Beregnet aktivitetstilskud uden overgangsordninger	Kr. 6.300.105
Overgangsordninger (16 idrætsforeninger, 2012-tal)	Kr. 294.987
Forventet udbetalt aktivitetstilskud med overgangsordninger (2012)	Kr. 6.595.092

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012a.

Det betyder også, at de forventede udbetalinger i forbindelse med aktivitetstilskud til idrætsforeninger udgør 90 pct. af Folkeoplysningsudvalgets samlede budgetramme til alle de frivillige oplysende foreninger samlet set (se tabel 29) (Rudersdal Kommune, 2012a; 2012h).

Tabel 29: Oversigt over budget og forventet udgifter til aktivitetstilskud i 2012.

Post	Beløb
Budget for aktivitetstilskud til alle frivillige folkeoplysende foreninger	Kr. 7.361.000
Forventet aktivitetstilskud <i>alene</i> til idrætsforeninger	Kr. 6.595.092
Forventede udgift/budgetteret udgift	90 pct.

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012a; 2012h.

Forvaltningen har i løbet af 2012 justeret det oprindelige 2012-budget til henholdsvis aktivitets- og lokaletilskud. Med baggrund i de indkomne ansøgninger fra foreningerne kunne forvaltningen konkludere, at der ikke var tilstrækkeligt med midler afsat til aktivitetstilskud, men samtidig at midler afsat til lokaletilskud overgik det forventede forbrug. Det oprindelige budget til aktivitetstilskud lød på kr. 6.274.000, hvilket er blevet forhøjet til kr. 7.361.000, bl.a. via ikke-anvendte midler fra puljen til lokaletilskud. Sådanne mindre omrokeringer fra en pulje til en anden inden for Folkeoplysningsudvalgets samlede budget er fra tid til anden nødvendige at foretage og kan udføres af forvaltningen, som tilfældet har været det i 2012.

Udgifter til overgangsordninger til idrætsforeninger

Frem til henholdsvis 2013 og 2014 pålægger de to eksisterende overgangsordninger, indgået i forbindelse med frafaldet af tilskud til medlemmer på 65 år eller derover samt reguleringen af tillæg til grundtilskud, ekstra udgifter på Folkeoplysningsudvalgets budget.

Tilsammen kvalificerede 22 idrætsforeninger sig til at indgå i én af de to overgangsordninger ud fra 2011-opgørelserne (Rudersdal Kommune, 2012b; 2012c). De forventede medlemstal fra 2012 har

dog ændret en anelse ved dette, og der er således 14 idrætsforeninger, som står til at modtage midler fra overgangsordningen i forbindelse med frafaldet af grundtilskuddet til medlemmer på 65 år eller derover, mens det kun er to foreninger, der er berettiget til at modtage midler i forbindelse med overgangsordningen i henhold til nedsættelsen af tillæg til grundtilskud (Rudersdal Kommune, 2012a).

Udgifterne til de to overgangsordninger løber op i henholdsvis kr. 228.987 og kr. 66.000. Tilsammen findes der således kr. 294.987 på budget 2012 som afholdes i forbindelse med overgangsordninger, som med udgangen af henholdsvis 2013 og 2014 ikke længere vil være udgifter, Rudersdal Kommune skal afholde (Rudersdal Kommune, 2012a). Trækkes udgifterne forbundet til overgangsordningerne fra – som de vil efter 2014 – er udgifterne til aktivitetstilskud til idrætsforeningerne kr. 6.300.105. (se tabel 28).

Budget for og forventede udgifter til lokaletilskud til idrætsforeninger

Som anført i tabel 26 er den samlede budgetramme til lokaletilskud for alle frivillige folkeoplysende foreninger i Rudersdal Kommune på kr. 3.523.000 i 2012 (dvs. budgetramme til lokaletilskud for alle frivillige folkeoplysende foreninger samt overførte midler fra 2011) (Rudersdal Kommune, 2012h).

På samme måde som med aktivitetstilskud er det muligt også at kigge på udgifter forbundet til lokaletilskud til idrætsforeninger alene. Tilsammen yder Rudersdal Kommune lokaletilskud til i alt 41 frivillige folkeoplysende foreninger, hvoraf de 25 (63 pct.) er idrætsforeninger.

Lokaletilskuddet til de 25 idrætsforeninger forventes ifølge forvaltningens opgørelser at beløbe sig til kr. 2.242.780 i 2012 (Rudersdal Kommune, 2012a), hvilket svarer til 64 pct. af budgettet hertil for alle frivillige folkeoplysende foreninger (se tabel 30).

Tabel 30: Oversigt over budget og forventet udgifter til lokaletilskud i 2012.

Post	Beløb
Budget for lokaletilskud til alle frivillige folkeoplysende foreninger	Kr. 3.523.000
Forventet lokaletilskud alene til idrætsforeninger	Kr. 2.242.780
Forventede udgift/budgetret udgift	64 pct.

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012a; 2012h.

Lokaletilskuddets størrelse mellem de forskellige foreninger spænder vidt, og det største lokaletilskud er på kr. 434.595 (19 pct. af de samlede lokaletilskud til idrætsforeninger), mens det mindste blot er på kr. 3.516 (Rudersdal Kommune, 2012a).

Lokaletilskud til egne og/eller lejede lokaler er ikke omfattet af de samme regler og procedurer, som tilfældet er det med aktivitetstilskud, idet der ikke er noget loft med afsæt i f.eks. medlemskontingent. Lokaletilskuddene er i den forstand uafhængige af foreningens indtægter fra medlemskontingenter.

De 25 foreninger, der bruger egne eller lejede lokaler, befinder sig primært inden for sejlsport (syv foreninger), tennis (seks foreninger) og ridning (fem foreninger). Det er specielt de fem rideforeninger, der modtager den største andel af lokaletilskuddene, og tilsammen modtager de fem foreninger 74 pct. af de midler, der fordeles som lokaletilskud til idrætsforeninger (se tabel 31) (Rudersdal Kommune, 2012a).

Tabel 31: Oversigt over lokaletilskud fordelt på idrætsgrene.

Lokaletilskud og medlemstal		
Ridning (5 foreninger)	Lokaletilskud	Kr. 1.664.210 (74 pct.)
	Lokaletilskud pr. medlem	Kr. 1.169 (1.424 medlemmer)
Tennis (6 foreninger)	Lokaletilskud	Kr. 263.972 (12 pct.)
	Lokaletilskud pr. medlem	Kr. 106 (2.493 medlemmer)
Sejlsport (7 foreninger)	Lokaletilskud	Kr. 184.817 (8 pct.)
	Lokaletilskud pr. medlem	Kr. 92 (2.016 medlemmer)
Andre (7 foreninger)	Lokaletilskud	Kr. 129.781 kr. (6 pct.)
	Lokaletilskud pr. medlem	Kr. 92 (1.409 medlemmer)

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012a.

Med afsæt i det antal medlemmer, som er aktive inden for de forskellige grene, viser det sig, at lokaleudgifterne inden for ridning løber op i kr. 1.169 pr. medlem, mens udgiften inden for tennis er kr. 106 pr. medlem (se tabel 31).

Selvom ovenstående opgørelse skal behandles med visse forbehold, viser den, at ridning er en dyr aktivitet at afholde for Rudersdal Kommune i relation til lokaletilskud. Et forbehold for tabellen er, at det kan variere, i hvilken grad aktiviteterne inden for de enkelte idrætsaktiviteter afholdes helt eller delvist i foreningens egne eller lejede lokaler.

Inden for tennis er det formentligt tale om en blanding, idet tennisklubberne primært spiller på egne baner, men også gør brug af kommunale haller i forbindelse med indendørstræning. Omvendt gør rideforeningerne formentligt ikke brug af andre lokaler end deres egne. De samlede lokaleudgifter forbundet til tennis fremgår dermed ikke fuldt ud af tabellen.

Ovenstående udfordring kan midlertidigt løses delvist ved at inddrage antallet af aktivitetstimer samt antallet af medlemmer, der gives lokaletilskud på baggrund af.

Tabel 32: Aktivitetstimer i foreninger med lokaletilskud.

	Rideforeninger	Tennisforeninger	Sejlsportsforeninger	Andre foreninger	Alle
Lokaletilskud	Kr. 1.664.210	Kr. 263.972	Kr. 184.817	Kr. 129.781	Kr. 2.242.780
Medlemmer	1.424	2.493	2.016	1.409	7.342
Gennemsnitligt antal medlemmer i forening	285	416	288	201	294
Aktivitetstimer	43.096	13.976	14.056	3.710	74.838
Gennemsnitligt antal aktivitetstimer i forening	8.619	2.329	2.008	530	2.994
Gennemsnitligt antal aktivitetstimer pr. medlem	151	34	49	18	255
Lokaletilskud/medlem	Kr. 1.169	Kr. 106	Kr. 92	Kr. 92	Kr. 305
Lokaletilskud/aktivitetstime	Kr. 39	Kr. 19	Kr. 13	Kr. 35	Kr. 30

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012f.

Antallet af aktivitetstimer er ret forskelligt på tværs af de forskellige grupperinger af foreninger, som modtager lokaletilskud. Målt pr. forening er det klart rideforeningerne, som afholder flest aktivitetstimer (43.096 timer). I gennemsnit afholder de fem rideforeningerne 8.619 aktivitetstimer på årsbasis pr. rideforening, mens 'andre foreninger' til sammenligning afholder 530 timer i gennemsnit pr. forening. Af alle aktivitetstimer afholdes 58 pct. samlet set af de fem rideforeninger.

Det store antal aktivitetstimer i de fem rideforeninger skyldes ikke, at rideforeningerne er de største foreninger målt på medlemstal, men et større aktivitetsniveau pr. medlem. I gennemsnit er der 285 medlemmer i de fem rideforeninger, mens tennisforeningerne f.eks. er noget større og i gennemsnit er der 416 medlemmer i hver af de seks tennisforeninger. Deles antallet af aktivitetstimer på antal medlemmer i de fire forskellige grupperinger af foreninger, afholder medlemmerne i rideforeningerne pr. medlem flere aktivitetstimer end tilfældet er i f.eks. tennis- eller sejlsportsforeningerne. I gennemsnit afholder hvert medlem i rideforeningerne 151 aktivitetstimer, mens medlemmerne i henholdsvis tennis- og sejlsportsforeningerne afholder 34 og 49 aktivitetstimer i gennemsnit. Det er dog vigtigt at huske på, at aktivitetstimer kun er gjort op for de aktiviteter der sker i private lokaler, der ydes tilskud til. Aktivitet inden for f.eks. tennis i kommunale lokaler er ikke medregnet, og man kan på baggrund af ovenstående ikke sige, at ryttere er mere aktive end tennisspillere.

Det betyder også, at lokaletilskuddet målt pr. medlem er meget højere i rideforeningerne, end i de resterende foreninger. I gennemsnit modtager et medlem i rideforeningerne som nævnt kr. 1.169 i lokaletilskud, mens medlemmerne i de tre andre grupper af foreningerne i gennemsnit modtager mellem kr. 92 og kr. 305. Målt pr. medlem er der altså meget store forskelle i lokaletilskud mellem rideforeningerne og de andre foreninger.

Forskellene udlignes dog delvist, hvis man frem for medlemmer tager udgangspunkt i aktivitet ved at fordele antallet af aktivitetstimer på lokaletilskuddets størrelse. Rideforeningerne ligger højest

med et lokaletilskud på kr. 39 pr. aktivitetstime, som er lidt højere end aktivitetstilskuddet pr. time i 'andre foreninger', som modtager kr. 35 pr. aktivitetstime.

Den højere lokaletilskudsudgift i rideforeninger hænger således primært sammen med, at der her skabes rigtig mange aktivitetstimer i de lokaler, der gives lokaletilskud til. Aktivitetstimerne er fordelt på relativt få medlemmer, som i forhold til medlemmerne i de andre grupper af foreninger dermed er meget aktive i netop disse lokaler.

Udgifter til puljer

De nærmere beskrivelser af de væsentligste puljer og deres sigte blev fremført i delanalyse 4. I dette afsnit er fokus alene på udgifterne forbundet med afholdelsen af puljerne. Udgifterne relateret til de forskellige puljer afholdes i løbet af året, og det er dermed ikke muligt at vurdere, hvor mange penge der bruges i 2012, samt hvor stor en del der kommer til at tilfalde idrætsforeninger og ikke-idrætsforeninger. Derfor holdes udgifter relateret til puljer lig med de beløb, der er afsat på budget 2012. Størrelserne af de enkelte puljer samt overførte midler fra 2011 fremgår af tabel 33 nedenfor.

Tabel 33: Udgifter til puljer målrettet frivilligt folkeoplysende foreninger.

Pulje	Budget, 2012	Overført fra 2011	Totalt budget, 2012
Start- og udviklingspuljen	Kr. 280.000	Kr. 494.000	Kr. 774.000
Her og nu-puljen	Kr. 40.000	-	Kr. 40.000
Uddannelsestilskud	Kr. 300.000	-	Kr. 300.000
Tilskud til inventar og materiel	Kr. 400.000	Kr. 215.000	Kr. 615.000
Tilskud til ekstraordinær vedligeholdelse af egne og/eller lejede lokaler samt etablering af nye, mindre faciliteter	Kr. 450.000	Kr. 464.000	Kr. 914.000
I alt	Kr. 1.470.000	Kr. 1.173.000	Kr. 2.643.000

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012h.

Til de fem puljer er der tilsammen afsat kr. 1.470.000 på budget 2012 og med overførsler fra 2011 er det samlede budget på kr. 2.643.000.

Udgifter relateret til driften af de kommunale idrætsfaciliteter

Et samlet blik for udgifterne til idrætsområdet indeholder ikke kun udgifter relateret til folkeoplysningsloven i forhold til de frivillige folkeoplysende idrætsforeninger, men skal også medtage udgifter til drift af de kommunale idrætsfaciliteter.

Ifølge budget 2012 anløber de kommunale udgifter (minus indtægter på området) til driften af de kommunale idrætsfaciliteter i 2012 kr. 27.298.000. Medtages indtægterne, bliver det samlede driftsbudget lidt større (se tabel 34).

Tabel 34: Samlede driftsbudget for de tre store idrætsanlæg i Rudersdal Kommune.

Post	
Kommunale udgifter til driften af de kommunale idrætsanlæg	Kr. 27.298.000
Samlede budget for driften af de kommunale idrætsanlæg med indtægter	Kr. 30.600.000

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012j.

Det er i den forbindelse væsentligt at nævne, at udgifter relateret til skoler ikke er medtaget. Skolernes haller og idrætslokaler spiller en væsentlig rolle som idrætsfacilitet i Rudersdal Kommune, og reelt set burde udgifter på de enkelte skolebudgetter hertil medregnes. Det har dog ikke været muligt at tilvejebringe tal herfor, og udgifterne hertil indgår typisk i de enkelte skolers normale driftsbudgetter.

Driftsudgifter på kommunale anlæg

Det samlede budget for driften af de kommunale idrætsfaciliteter – minus lokaler på skoler – er kr. 30.600.000, og altså langt større, end de forventede udgifter relateret til lokaletilskud til idrætsforeninger, der blot løber op i kr. 2.242.780. Selvom tallene ikke direkte er sammenlignelige, indikerer størrelsesforskellene tydeligt, at langt de fleste foreningsaktiviteter afholdes i de kommunale anlæg, som dermed også har en central rolle for foreningerne og for det organiserede idrætsliv i kommunen.

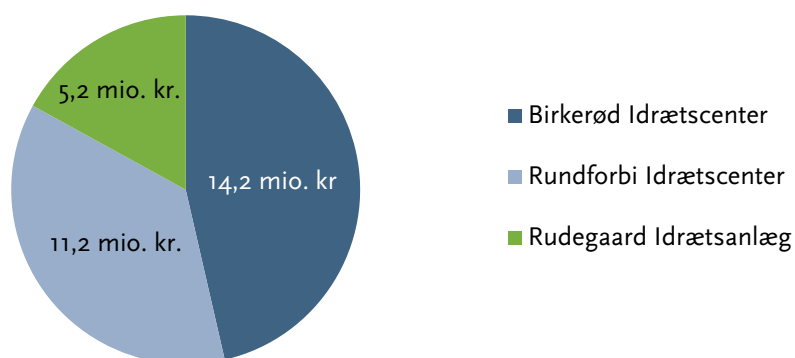
Driftsudgifterne til de kommunale idrætsanlæg har deres eget område i kommunen med et selvstændigt budget, som kommunens idrætsinspektør er ansvarlig for. Det samlede budget for driften af de kommunale idrætsfaciliteter er fordelt på kommunens tre store idrætsanlæg, og en del mindre anlæg og faciliteter er koblet til de tre store anlæg.

Idrætsanlæggene i Birkerød, på Rudegaard og på Rundforbi (med omkringliggende/tilhørende faciliteter) har deres egne budgetter, som halinspektørerne i samråd med idrætsinspektøren skal agere inden for. Størrelsen af de enkelte budgetter fastsættes med udgangspunkt i forrige års budget, og de enkelte års budgetter varierer kun i mindre grad. Variation kan forekomme i tilfælde, hvor f.eks. større renoveringer eller anden bebyggelsesmæssig forbedring skal foretages.

Budgetfastlæggelsen tager ikke højde for antallet af aktiviteter – eller udsving heri fra år til år – på de enkelte anlæg som sådan, men foregår ifølge den økonomiansvarlige efter et pengeposeprincip. Inspektørerne på anlæggene skal sikre, at budgetterne overholdes, men kan inden for de enkelte poster relativt frit rykke rundt på de afsatte midler.

Birkerød Idrætscenters driftsbudget udgør 46 pct. af det samlede budget til driften af de kommunale idrætsfaciliteter, og er dermed tæt på at være lige så stort som driftsbudgetterne på Rundforbi (37 pct.) og Rudegaard Idrætsanlæg (17 pct.) tilsammen (se figur 1) (Rudersdal Kommune, 2012j).

Figur 1: Driftsbudgetter på de tre store idrætsanlæg i Rudersdal Kommune.

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012j.

Budgetterne for de tre idrætsanlæg afslører en række væsentlige forskelle mellem dem. Birkerød Idrætscenter er klart det anlæg, der generer de største indtægter, som udgør 17 pct. af anlæggets samlede budget. Indtægter har noget mindre betydning på Rundforbi Idrætsanlæg (7 pct.), mens indtægterne på Rudegaard Idrætsanlæg (2 pct.) er ret beskedne (se tabel 35).

Tabel 35: Budgetter for de tre store idrætslæg (2011-budget).

(i kr. 1.000)	Birkerød Idrætscenter ²³	Rundforbi Idrætsanlæg ²⁴	Rudegaard Idrætsanlæg	I alt
Personale	Kr. 5.964 (42 pct.)	Kr. 6.384 (57 pct.)	Kr. 2.392 (46 pct.)	Kr. 14.740
Grunde og bygninger	Kr. 4.260 (30 pct.)	Kr. 2.800 (25 pct.)	Kr. 1.508 (29 pct.)	Kr. 8.568
Materiale og aktivitetsudgift	Kr. 1.278 (9 pct.)	Kr. 1.008 (9 pct.)	Kr. 988 (19 pct.)	Kr. 3.274
It, inventar og materiel	Kr. 284 (2 pct.)	Kr. 224 (2 pct.)	Kr. 208 (4 pct.)	Kr. 716
I alt udgift	Kr. 11.786 (83 pct.)	Kr. 10.416 (93 pct.)	Kr. 5.096 (98 pct.)	Kr. 27.298
Indtægter	Kr. 2.414 (17 pct.)	Kr. 784 (7 pct.)	Kr. 104. (2 pct.)	Kr. 3.302
I alt	Kr. 14.200	Kr. 11.200	Kr. 5.200	Kr. 30.600

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012j.

Forklaringen på den langt større indtægt på Birkerød Idrætscenter sammenlignet med de to andre anlæg skyldes til dels mere udlejning af haller og lokaler og til dels en fast udlejningsaftale med fitness dk. Birkerød Idrætscenter har bl.a. indtægter ved at leje haller (bl.a. til Birkerød Gymnasium efter en fast aftale, som genforhandles hvert andet år), lokaler, boldbaner og lignende ud til alt fra engangsbrugere til større arrangementer. I 2011 løb indtægter fra udlejning op i ca. kr. 170.000.

²³ Budgettet for Birkerød Idrætscenter er inklusive Søndervangshallen og Birkerød Badmintonhal.

²⁴ Budgettet for Rundforbi Idrætscenter er inklusive Vedbæk Idrætsanlæg.

Dertil kommer udlejningen af lokaler til fitness dk, som giver væsentlige indtægter. Fitness dk har hørt til i centret siden dets åbning i 2008 og lejer sig ind mod et fast årligt beløb. Lejemålet er baseret på en langtidskontrakt mellem fitness dk og kommunen, og i det tilfælde at fitness dk opnår en vis indtjening, er kontrakten udformet således, at fitness dk desuden skal betale et par pct. yderligere i leje.

Udlejning til forskellige brugere (herunder selvorganiserede) findes dog ikke kun på Birkerød Idrætscenter, men sker også på Rudegaard og Rundforbi Idrætsanlæg. Mens udlejning finder sted på alle anlæg, er der kun indtægter fra forpagtning af cafedrift og svømmehal på Birkerød Idrætscenter og Rundforbi Idrætsanlæg. Specielt svømmehallerne på de to idrætsanlæg er med til at gøre indtægterne på Birkerød Idrætscenter og Rundforbi Idrætsanlæg noget større end indtægterne på Rudegaard Idrætsanlæg.

Indtægter i svømmehaller

En væsentlig indtægtskilde på Birkerød Idrætscenter og Rundforbi Idrætsanlæg er de kommunale svømmehaller. Rudegaard Idrætsanlæg har ingen svømmehal tilknyttet og har derfor også ret lave indtægter samlet set (kr. 129.000, 2011-tal).

Indtægterne forbundet med svømmehallerne på de to anlæg kommer først og fremmest fra besøgende i den offentlige åbningstid, som udgør henholdsvis 85 og 87 pct. af de samlede indtægter i svømmehallerne (se tabel 36). Ud over indtægter fra besøgende har svømmehallerne også indtægter ved at udleje livreddere, som ifølge idrætsinspektøren løber op i omegnen af kr. 150.000 på årsbasis pr. anlæg.

Tabel 36: Indtægter i de kommunale svømmehaller (regnskab 2011).

	Birkerød Idrætscenter	Rundforbi Idrætsanlæg
Total indtægt på anlæg ²⁵	Kr. 4.441.000	Kr. 1.146.000
Antal besøgende (2011)	42.051	58.216
Antal åbningstimer (offentlig)	3.843	3.129
Indtægt besøgende	Kr. 822.355 (85 pct.)	Kr. 960.685 (87 pct.)
Indtægt livreddere	Kr. 150.000 (15 pct.)	Kr. 150.000 (13 pct.)
Total indtægt	Kr. 972.355	Kr. 1.110.685
Indtægt svømmehal/indtægt anlæg	22 pct.	97 pct.
Indtægt pr. åbningstime i svømmehal	Kr. 253	Kr. 355
Antal besøgende pr. åbningstime	11	19

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012i.

²⁵ Indtægterne på de to anlæg er baseret på regnskabstal fra 2011, og de reelle indtægter har altså været noget større indtægter end angivet i budget-2011 (se evt. tabel 35).

Indtægterne fra svømmehaller på de to idrætsanlæg har forskellig betydning for de samlede antal indtægter på anlæggene. På Rundforbi Idrætsanlæg udgør indtægterne fra svømmehallen 97 pct. af anlæggets samlede indtægter, mens der kun er tale om 22 pct. på Birkerød Idrætscenter. Forskellen mellem de to anlæg er et godt billede på, at der i Birkerød Idrætscenter er en del indtægtsgivende aktiviteter ud over svømning (f.eks. fitness dk og cafe), mens dette ikke er tilfældet på Rundforbi Idrætsanlæg.

Svømmehallen på Rundforbi Idrætsanlæg består af et 25-meter bassin, et familiebassin og et spa-bad, mens svømmehallen på Birkerød Idrætscenter har to 25 meter-bassiner og et varmtvandsbassin. Desuden var der i 2011 godt 700 flere åbningstimer på Birkerød Idrætscenter sammenlignet med Rundforbi Idrætsanlæg på grund af ferier og lignende. Det til trods var der i 2011 godt 16.000 flere besøgende i svømmehallen på Rundforbi Idrætsanlæg (se tabel 36).

Den større indtægt på Rundforbi Idrætsanlæg, og det lavere antal åbningstimer for offentligheden, betyder, at indtjeningen på Rundforbi Idrætsanlæg er kr. 102 højere pr. åbningstime sammenlignet med Birkerød Idrætscenter. Det hænger sammen med, at der er del flere besøgende pr. åbningstime i Rundforbi svømmehal. Pr. åbningstime er der i gennemsnit 19 besøgende, mens der til sammenligning er 11 i Birkerød Idrætscenter.

Det højere antal besøgende pr. åbningstime i Rundforbi svømmehal sammenlignet med Birkerød Idrætscenter, betyder ikke direkte, at der er mere aktivitet i Rundforbi svømmehal. Med til ovenstående billede hører, at foreningsbrugen på Birkerød Idrætscenter er noget større, end tilfældet er på Rundforbi Idrætsanlæg.

Træningsbassinet (det nye bassin) på Birkerød Idrætscenter er ikke tilgængeligt for offentlig svømmetid, mens bassinet for offentlig svømning (det gamle bassin) på hverdage har afsat 23 timer, der ikke er til offentlig brug, og 4 timer i weekenden. På ugebasis er der dermed lukket for offentlig svømning i Birkerød Idrætscenter i 27 timer kl. 7-22 på hverdage og 8-18 i weekenden. Til sammenligning er der 18 timer i svømmehallen på Rundforbi, som ikke er tilgængelig for offentligheden på hverdage, mens det er 4 timer i weekenden. På ugebasis er der dermed lukket for offentlig svømning i Rundforbi Idrætsanlæg i 22 timer kl. 7-22 på hverdage og 8-18 i weekenden.

Selvom antallet af timer til offentlig brug kun varierer i mindre omfang (27 timer i Birkerød Idrætscenter mod 22 timer på Rundforbi Idrætsanlæg), er der dog forskel på de tidspunkter, der er tilgængelige. På Rundforbi Idrætsanlæg er mandag til fredag fra kl. 12-14, tirsdag til fredag fra kl. 20-22, og lørdag og søndag fra kl. 16-18 lukket for offentligheden. Bassinet til offentlig svømmetid på Birkerød Idrætscenter er derimod lukket for offentligheden på mandage fra kl. 11-22, tirsdage-fredag fra kl. 11-14 og lørdag og søndag fra kl. 16-18 lukket for offentligheden.

Det mindre antal besøgende i svømmehallen på Birkerød Idrætscenter kan således til dels skyldes, at der er færre åbningstimer i primetime (f.eks. mandage efter kl. 14).

Udgifter

Ovenstående gennemgang af indtægter i de to svømmehaller kan ikke modsvares af udgifterne forbundet med driften af dem. Svømmehallernes driftsudgifter fremgår ikke som en særskilt post, men indgår derimod i de samlede regnskaber på idrætsanlæggene.

Sorterer man indtægterne fra og fokuserer på de direkte kommunale udgifter, er det klart udgifterne forbundet til personale (42-57 pct.) samt grunde og bygninger (25-30 pct.), de kommunale midler går til. Den største post på tværs af de tre anlæg er personale, som godt halvdelen af det samlede driftsbudget til idrætsanlæggene går til (se tabel 35).

Som ovenstående gennemgang indikerer, er det svært at komme dybere i udgifterne på idrætsanlæggene, og f.eks. se nærmere på, hvilke udgifter der er forbundet med svømmehallerne. Og herunder hvilke kommunale udgifter, der er forbundet med at have besøgende i svømmehallerne.

Samlede udgifter for idrætsområdet i Rudersdal Kommune

Samler man udgifterne fra folkeoplysningsrådets budget til idrætsforeninger og driften af de kommunale idrætsfaciliteter på idrætsområdet, opnås de samlede udgifter på idrætsområdet i Rudersdal Kommune. Ud over udgifterne gennemgået ovenfor, skal medregnes udgifter til vedligeholdelse af RudersdalRuten, som afholdes på Natur, Park og Miljø's budget, som udgør kr. 200.000.

De enkelte udgiftsposter gennemgået ovenfor fremgår af tabel 37, som også viser, hvad udgiften er pr. indbygger. Hele 72 pct. af de samlede udgifter på idrætsområdet er forbundet til driften af de kommunale idrætsfaciliteter, og på den måde ligner situationen i Rudersdal Kommune den, der eksisterer på landsplan.

Tabel 37: Udgifter til idrætsområdet i Rudersdal Kommune i 2012.

Budget, 2012	Udgift i alt	Udgift pr. indbygger	Pct.
Forventet aktivitetstilskud til frivillige folkeoplysende idrætsforeninger (grund- og tillæg til grundtilskud)	Kr. 6.595.092	Kr. 116,87	17 pct.
Forventet lokaletilskud til frivillige folkeoplysende idrætsforeninger	Kr. 2.242.780	Kr. 39,74	6 pct.
Puljer (uden 2011-overførsler)	Kr. 1.470.000	Kr. 26,05	4 pct.
Idrætsanlæg (drift) ²⁶	Kr. 27.298.000	Kr. 483,75	72 pct.
RudersdalRuten (drift)	Kr. 200.000	Kr. 3,54	1 pct.
Kommunale udgifter i alt til idrætsområdet	Kr. 37.805.872	Kr. 669,96	100 pct.

Kilde: Rudersdal Kommune, 2012a; 2012j. Er baseret på et indbyggertal på 54.630.

²⁶ Idrætsanlæggene pålægger samlet set det kommunale budget udgifter for kr. 27.298.000. Idrætsanlæggene har dog samtidigt indtægter for kr. 3.302.000. Dermed er det samlede budget for idrætsanlæggene kr. 30.600.000. Medregnes indtægter på de enkelte idrætsanlæg (ifølge budget-2011 lig med kr. 3.302.000) løber det samlede budget på idrætsområdet op i kr. 41.107.872 eller kr. 728,48 pr. indbygger.

Den næststørste post er aktivitetstilskud, som samlet set udgør 17 pct. af de samlede udgifter. Udgifter forbundet til lokaletilskud og puljer udgør en noget mindre del. Lokaletilskud (6 pct.), puljer (4 pct.) og driften af RudersdalRuten (1 pct.) udgør total set 11 pct. af de samlede udgifter på idrætsområdet.

Rudersdal Kommune sammenlignet med andre kommuner

Ovenstående fordelinger er i sig selv interessante. Det er dog også interessant at se på, hvorledes Rudersdal Kommune ligger i forhold til andre kommuner. Mulighederne hertil er dog begrænset, og det giver kun mening at foretage en sammenligning med udgangspunkt i aktivitetstilskud samt samlede udgifter til sport og fritid via de kommunale nøgletal.

I forhold til den klart største post, der vedrører driften af de kommunale idrætsfaciliteter findes der ingen pålidelige sammenligningsmetoder mellem kommuner. Variationen mellem kommunerne er for stor og ind til videre har der ikke været fokus på at skabe grobund for sammenligninger mellem kommuner, der tager højde for de forskellige konstruktioner, der findes i kommunerne. Det betyder, at man reelt set ikke kan vurdere kommunernes præstation på dette område mellem hinanden.

Aktivitetstilskud i Rudersdal Kommune er højt sammenlignet med nabokommunerne

Der er stor variation mellem de enkelte tilskudsordninger i landets 98 kommuner. I forbindelse med tilpasningen af tilskudsordningen og iværksættelse af overgangsordningerne udførte forvaltningen en mindre analyse for at sammenligne udgifter forbundet til aktivitetstilskud pr. indbyggere i en række omkringliggende kommuner.

Analysen er udregnet ud fra aktivitetstilskud fra 2011, men en lignende analyse baseret på 2012-tal fra Rudersdal Kommune (baseret på 2012 for budget og indbyggertal) viser små forskelle mellem 2011- og 2012-tal.

Det gennemsnitlige aktivitetstilskud pr. indbygger er i kommunerne Allerød, Furesø, Gentofte, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk og Rudersdal på kr. 99. I 2011 var udgifterne pr. indbygger i Rudersdal Kommune på kr. 126 (mod kr. 121 i 2012), og det er kun Furesø Kommune, som yder et større tilskud pr. borger. De resterende fire kommuner placerer sig under gennemsnittet.

Viden om betydningen af aktivitetstilskuddets størrelse er meget relevant ikke mindst med tanke på, at de enkelte tilskudsmodeller er et politisk spørgsmål, som bl.a. omhandler, hvilke muligheder man ønsker at give foreningslivet i sin kommune. Det er derfor også interessant for de involverede kommunalpolitikere at få mere viden om, hvilken betydning henholdsvis en forhøjelse eller forringelse har for foreningslivet. Den tilgængelige viden på området er begrænset.

Delanalyse 6: Idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune

Del 2 afsluttes med et kig på idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune. Faciliteter spiller en afgørende rolle for mange idrætsaktive, da megen aktivitet foregår her.

Idrætsfaciliteter er desuden et område, som delrapport 2 vil kredse om. Med afsæt i en kapacitetsudnyttelsesanalyse af en række udvalgte indendørsfaciliteter er det formålet at undersøge, om de udnyttes optimalt, og herunder, om, eller hvorledes, de kan udnyttes bedre. Desuden skal to spørgeskemaundersøgelser blandt henholdsvis borgere og brugere (f.eks. foreninger og kommunale institutioner) i Rudersdal Kommune blotlægge, om de eksisterende idrætsfaciliteter dækker de behov, der findes.

Delanalyse 6 kigger først på antallet af faciliteter i Rudersdal Kommune, hvorefter der sammenlignes med situationen i Region Hovedstaden og på landsplan. Derefter kigger analysen på borgere og nøglepersoners vurdering og opfattelse af faciliteterne, inden analysen til slut kigger på kapacitetsudnyttelsen i faciliteterne som indgang til de videre analyser i delrapport 2.

Facilitetsstatistik

Rudersdal Kommune råder over et væld af idrætsanlæg og -faciliteter, som tilsammen hører ind under 'Kultur'. Idrætsanlæggene og idrætsfaciliteterne er for de flestes vedkommende ejet og drevet kommunalt og stilles under henvisning til folkeoplysningsloven til rådighed for idrætsforeninger.

Lokale og Anlægsfonden (LOA) fører en facilitetsdatabase, der skaber et overblik over idrætsfaciliteterne i såvel Rudersdal som andre danske kommuner²⁷. LOA's facilitetsdatabase opdeler idrætsfaciliteter i offentlige og private, og giver dermed et samlet billede af de faciliteter, der findes inden for kommunegrænsen.

Som det fremgår af tabel 38 inddeler LOA også idrætsfaciliteterne i en række hovedkategorier, som bl.a. tæller idrætshaller, gymnastiksale, svømmehaller, atletikanlæg, boldbaner, klubhuse og friluftsfaciliteter. Som tabel 38 desuden viser, findes der i Rudersdal Kommune et væld af forskellige idrætsfaciliteter, der primært er kommunalt ejede (offentlige).

²⁷ Databasens angivelser af idrætsfaciliteter er tjekket med Rudersdal Kommunes egne optegnelser.

Tabel 38: Oversigt over idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune.

Facilitetsstatistik	Offentlig	Privat	Total
Haller, idrætslokaler og gymnastiksale	38	3	41
Idrætshal over 800 m ²	11 ²⁸	1	9
Idrætslokaler og gymnastiksale 300-799 m ²	8	0	8
Idrætslokaler og gymnastiksale under 300 m ²	22	2	24
Svømmehaller	12	0	12
Svømmehaller min. 25 meter bassin	5	0	5
Andre svømmefaciliteter (friluftsbade, badeland, svømmehaller under 25 meter bassin)	1	0	1
Kurbade/velværecentre	0	0	0
Havne- og søbade	6	0	6
Atletikanlæg	2	0	2
Atletikstadion med 400 meter bane og min 2 spring og 3 kast	1	0	1
Mindre atletikanlæg	1	0	1
Indendørs atletikanlæg	0	0	0
Skøjteanlæg	0	0	0
Skøjtehaller	0	0	0
Mindre mobile skøjtebaner og andre skøjtefaciliteter	0	0	0
Boldbaner	50	0	50
Fodboldbaner (11-mands), naturgræs	15	0	15
Fodboldbaner (11-mands), kunstgræs	3	0	3
Fodboldbaner (11-mands), jord/grus	0	0	0
Andre udendørs boldbaner	30	0	30
Øvrige idrætsfaciliteter	127	66	191
Badmintonbaner	77	0	77
Bandebener (fast belægning)	3	0	3
Bandebener (løs belægning)	0	0	0
Beachvolleybaner	2	0	2
Bowlinganlæg	0	0	0
Golfanlæg	1	1	2
Idrætslegepladser	3	0	3
Klatreanlæg	2	1	3
Motionscentre/styrketræningscentre	2	3	5
Motorsportsanlæg	0	0	0
Petanque og bocciabaner	4	0	4
Ridebaneanlæg	0	6	6
Ro-, kano- og kajakklubber ²⁹	0	3	3
Ro-, kano- og kajakklubanlæg ³⁰	0	0	0
Rulleskøjteløjper/baner samt speedskaterbaner	1	0	1

²⁸ To af hallerne har fået springgrav. Tre af hallerne (Hallen på Birkerød Skole, Hallen på Sjælskole og Idrætshallen på Nærum Gymnasium) findes i forbindelse med Skoleområdet og gymnasium, og Kultur anviser kun tider i disse haller i visse tidsrum.

²⁹ Antallet af klubber med bro- og bådopbevaringsfaciliteter

³⁰ Antallet af anlæg med permanente baneudlægninger

Skaterbaner/anlæg	2	0	2
Skydeanlæg	1	2	3
Squashbaner	4	0	4
Tennisbaner	18	28	46
Skiløjpe til langrend	2	0	0
Klublokaler til idrætsforeninger	23	4	27
Friluftsliv	2	18	20
Hytter	0	16	16
Lejrpladser og andre friluftsanlæg	1	0	1
Lystbådehavne	1	2	3

Kilde: Rudersdal Kommune.

Blandt de centrale idrætsfaciliteter er haller, idrætslokaler, gymnastiksale, svømmehaller og boldbaner, som har det til fælles, at de huser mange traditionelle aktiviteter samt stort set alle er kommunale. Lidt anderledes ser det ud i forhold til øvrige idrætsfaciliteter og friluftsliv, hvor der er en større blanding mellem kommunale og private faciliteter (se tabel 38).

Idrætsfaciliteterne er koncentreret i kommunens tre idrætsanlæg

En betydelig del af de kommunale idrætsfaciliteter er placeret i forbindelse med de tre store idrætsanlæg; Birkerød Idrætscenter, Rudegaard Idrætsanlæg og Rundforbi Idrætsanlæg.

Tabel 39 lister de væsentligste idrætsfaciliteter på de tre idrætsanlæg, som tilsammen har en stor del af de store haller på over 800 m², svømmehaller med 25 meter bassin samt fodboldbaner til 11-mandskampe. På den måde er idrætsanlæggene naturlige udgangspunkter for de folk, der dyrker idrætsaktiviteter i større haller, dyrker svømning eller spiller fodbold.

Tabel 39: Idrætsfaciliteter på de tre store idrætsanlæg i Rudersdal Kommune.

	Birkerød Idrætscenter	Rudegaard Idrætsanlæg	Rundforbi Idrætsanlæg
Haller over 800 m ²	3	2	1
Små haller 300 til 799 m ²	2	-	-
Svømmehal	2 (25-meter bassin) 1 (varmtvandsbassin)	-	1 (25-meter bassin) 1 (familiebassin)
11-mands fodboldbaner	5 (græsbaner) 2 (kunststofbaner)	3 (græsbaner) 1 (kunststofbaner)	4,5 (græsbaner) 1 (kunststofbaner)
Fitnesscenter	1 (privat)	-	.

Mens halaktiviteter og fodbold langt hen ad vejen organiseres gennem idrætsforeningerne, forholder det sig anderledes med svømning, idet svømmehallerne både har foreninger og selvorganiserede udøvere blandt brugerne. Svømmehallerne har således også åbent for offentligheden, og borgere kan komme og svømme uden at være medlem af en svømmeklub.

I forlængelse heraf adskiller Birkerød Idrætscenter sig også fra de to andre idrætsanlæg på grund af lejemålet med fitness dk. Fitness dk's tilstedeværelse i centret betyder, at idrætscentret dagligt også besøges af borgere, der ikke nødvendigvis er medlem af en idrætsforening.

RudersdalRuten

Analysen af idrætsvanerne i Rudersdal-gruppen viste – på linje med den idrætsvaneundersøgelse Rudersdal Kommune selv har foretaget – at specielt voksne bruger udearealer meget. Også mere end tilfældet er på landsplan.

Det hænger til dels sammen med, at der findes meget flot natur og skov i og omkring Rudersdal Kommune. Udearealerne er frit tilgængelige og kan uden videre bruges til at dyrke idræt, som det f.eks. er tilfældet, når motionsløbere eller landvejscyklister begiver sig af sted med løbesko eller cykel.

Kommuner kan dog også på dette område spille en rolle og være med til at øge borgernes brug af naturen som idrætsarena, og de senere år har der været stor fokus på, hvordan natur og udearealer kan tages i brug som en idrætsfacilitet på linje med boldbaner og indendørshaller.

Rudersdal Kommune er med RudersdalRuten³¹ med helt fremme blandt de kommuner, som gør noget særligt for at aktivere udearealer. RudersdalRuten er et sammenhængende stiforløb på 42,195 km, der snor sig gennem Rudersdal Kommune fra Vedbæk i øst til Birkerød i vest og fra Sjælsø i nord til Mølleåen i syd. RudersdalRuten er tiltænkt en bred skare af idrætsaktive som vandrere, stavgængere, løbere og cyklister samt børn og voksne.

RudersdalRuten består bl.a. af syv forskellige temaruter, som er målrettet forskellige brugergrupper, og de enkelte temaruter favner bredt fra en lysløjpe til skiløb i vinterperioden, til TusindbenRuten for børn til ForskerRuten, der forener motion og teknologi³². I den nære fremtid udvides RudersdalRuten med en TriRute målrettet triatleter.

RudersdalRuten er et eksempel på nytænkning og nye måder at tænke faciliteter på. De enkelte temaruter er ofte udarbejdet sammen med forskellige aktører, som f.eks. SkodsborgRuten, der er skabt gennem et samarbejde med Skodsborg Kurhotel og Spa A/S, Playingmondo samt Naturstyrelsen.

RudersdalRuten er dermed et eksempel på, at faciliteter kan arrangeres på mange måder, og at aktivering af mindre traditionelle facilitetsområder bl.a. kan ske ved at indgå nye samarbejder, der i sidste ende er til gavn for kommunens borgere.

³¹ http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/RudersdalRuten.aspx

³² http://www.rudersdal.dk/Rudersdal_rundt/RudersdalRuten/Temaruter.aspx

Kommercielle fitnesscentre

Idrætten i Rudersdal Kommune omfatter også den kommercielle sektor. Ofte bliver denne del af idrætten overset i de kommunale idrætspolitikker, som traditionelt har fokus på det organiserede foreningsliv. De senere årtier har mange kommuner dog haft stigende fokus også på selvorganiserede idrætsudøvere, mens den kommercielle sektor meget sjældent bliver tænkt ind i det samlede idrætsbillede.

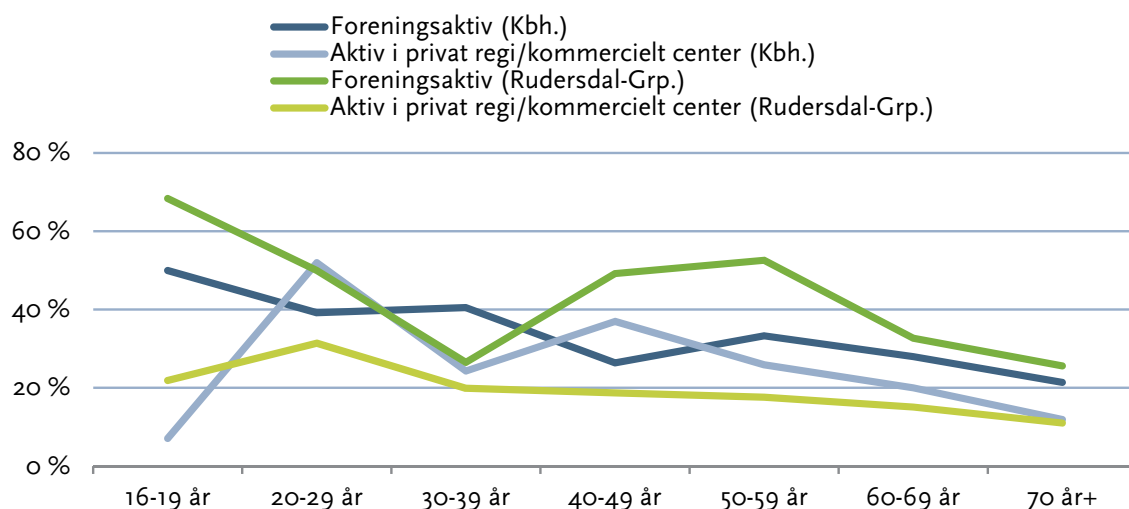
Den kommercielle sektor har dog stor betydning for borgernes idrætsdeltagelse. Godt hver femte voksne dansker dyrker sport eller motion i kommercielt regi på landsplan, mens det er endnu flere i Rudersdal-gruppen (delanalyse 1). Meget ofte vil faciliteten være et fitnesscenter, mens f.eks. danskestudier og bowlingcentre ofte også hører under denne kategori. Mange benytter de kommercielle centre som supplement til andre idrætsformer med op mod halvdelen af alle medlemmer i kommercielt regi, som også dyrker sport eller motion selvorganiseret, mens lidt under hver femte af de kommercielle medlemmer også er at finde i de frivillige idrætsforeninger.

Denne tendens til at blande organiseringsformerne vidner om, at der ligger nogle forskellige tilbud, muligheder og værdier i de enkelte organisatoriske regi, som kan supplere hinanden. Det ene udelukker ikke det andet, selvom der unægtelig eksisterer en form for 'kamp' eller 'rivalisering' mellem foreningsidrætten og den kommercielle sektor.

De kommercielle centre har de senere år været gode til at fange interessen blandt nogle målgrupper, som typisk ikke fylder meget i det frivillige foreningsliv og ej heller i de kommunale tilskudsordninger og politikker. Det gælder især kvinder og unge, som ikke har fundet passionen for en bestemt idrætsgren i foreningsidrættens traditionelle konkurrenceoptik.

Som det fremgår af figur 2, udgør den kommercielle idræt f.eks. den største relative andel blandt yngre voksne mellem 20 og 29 år samt midaldrende (40-49-årige) i Københavns Kommune. I Rudersdal-gruppen er foreningsidrætten på tværs af folks alder relativt set størst, men i 30-39-årsalderen er det kun få procent flere, som er i forening sammenlignet med kommercielt regi.

Figur 2: Andel aktive i Rudersdal-Gruppen og Københavns Kommune i forenings- og kommercielt regi.

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Selvom andelen af aktive i kommercielt regi er mindre i Rudersdal-gruppen sammenlignet med Københavns Kommune, er andelen af aktive i kommercielt regi (27 pct.) højere end i resten af landet (19 pct.). Det tyder altså på, at den kommercielle idræt i Rudersdal, som er uden for den kommunale idrætspolitik rammer, fylder meget i det samlede billede af voksnes idrætsdeltagelse. Hvert tiende barn mellem 7 og 15 år er tilknyttet et kommercielt center, hvilket dog ikke er signifikant flere end i resten af landet.

Samarbejde mellem kommuner og private aktører

De senere år ser man også den kommercielle idræt vinde frem på nogle særlige indsatsområder, hvor de har nogle muligheder for at agere i forhold til særlige samfundsmæssige og sundhedsmæssige problemstillinger. Qua den kommercielle struktur og muligheden for at aflønne instruktører har de potentiale for at rekruttere og samarbejde med professionelt personale og instruktører i forhold til målrettede og individuelle væggtabsprogrammer, rygtræningshold, træning for gravide mv. Sådanne muligheder og tilbud ser man også ofte i foreningsidrætten, men det vil ofte være lettere for f.eks. en kommune at stille krav til specielle ydelser fra centrene eller specifikke kvalifikationer hos instruktørerne, når der er tale om et kontraktforhold, og instruktørerne bliver aflønnet for deres professionelle arbejde.

Mange sådanne særtilbud til målgrupper med specielle hensyn fremstår ofte som kommunale tilbud, som kommunerne selv finansierer og arrangerer i samarbejde med fysioterapeuter og andet sundhedspersonale. Et centralt spørgsmål har de senere år lydt på, hvorvidt den kommercielle sektor kan, vil og bør indgå i kommunale samarbejder om udbud af træning til målgrupper med særlige hensyn.

Idan evaluerede en række konkrete samarbejdsprojekter mellem de to sektorer i 2009, hvor det viste sig at være langt fra problemfrit at få samarbejde mellem kommunale og kommercielle aktører til at fungere i hverdagen (Aagaard og Kirkegaard, 2009). Ud over at samarbejde ofte er vanskeligt,

er det desuden en central konklusion i undersøgelsen, at det samlede omfang af samarbejde mellem kommuner og fitnesssektoren er særdeles begrænset. Det skal ifølge rapporten forklares ved, at der eksisterer et skel mellem den etablerede, formelt behandlende sundhedssektor, den kommunale forebyggende indsats og den kommercielle fitnesssektor (Aagaard og Kirkegaard 2009). Ifølge rapporten ligger der praktiske forklaringer bag skellet, som skyldes manglende viden, resourcer og virksomhedstraditioner.

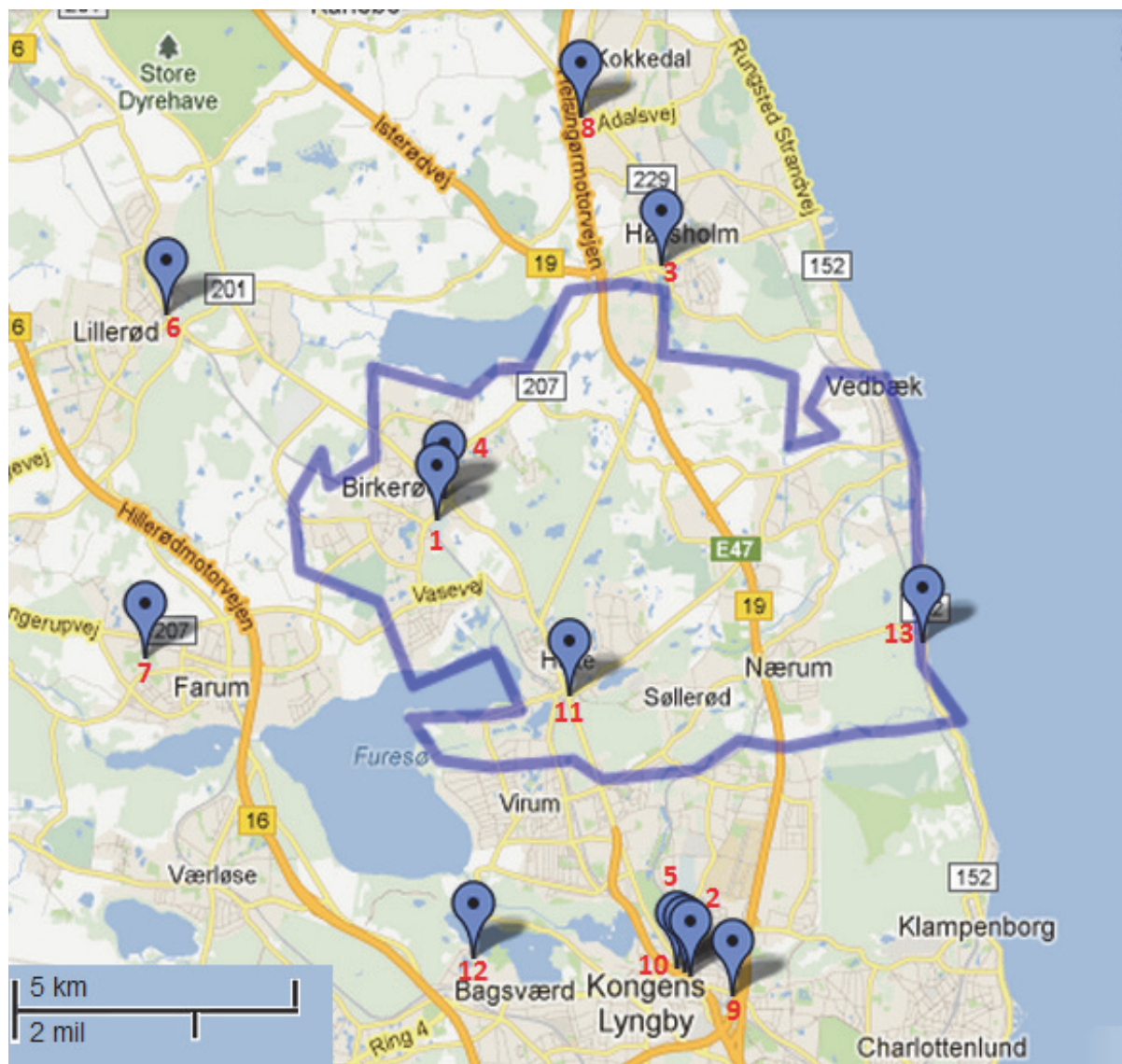
I de tilfælde, hvor samarbejde indgås, viser undersøgelsen med baggrund i seks casestudier, at der potentielt kan være en stor gevinst ved at inddrage kommercielle fitnesscentre i det kommunale sundhedsfremmende arbejde. Det hænger ikke mindst sammen med fitnesscentrenes evne til at involvere de mindst idrætsaktive borgere. Fitness fremstår overordnet som en let tilgængelig og let overkommelig motionsform, der ikke kræver særlige tekniske eller motoriske færdigheder for deltagelse. På den måde kan alle være med uanset niveau og tidligere idrætserfaring

Succesfuldt samarbejde kræver ifølge undersøgelsen, at den kommercielle partner inddrages tidligt i projektet og er med i selve planlægningsfasen, og kommuner bør derfor allerede i tilrettelæggelsen og organiseringen af et projekt inddrage fitnessaktøren, hvis de skal bruges til at løse en given opgave (Aagaard og Kirkegaard 2009). Det er værd at bemærke, at de kommercielle aktører ofte i praksis kan være lige så forskellige i forhold til målgrupper og personalets kvalifikationer og motivation som frivillige foreninger.

Kommercielle fitnesscentre i Rudersdal Kommune og omegn

Som det fremgår af figur 3, findes der medio 2012 fire kommercielle fitnesscentre i Rudersdal Kommune. Centrene er placeret omkring bysamfundene i Birkerød, Holte og Skodsborg. Den enkelte borger lader sig ikke nødvendigvis begrænse af kommunegrænserne, og det nærmeste center for borgerne i Vedbæk ligger uden for kommunegrænsen i Hørsholm.

Figur 3: Fitnesscentre i Rudersdal Kommune og omegn.

Fitnesscentre i og omkring Rudersdal Kommune. Nummeret i parentes referer til de enkelte centres placering på ovenstående kort; Fitness dk (1), Fitness dk (2), Fitness World (3), Fitness World (4), Fitness World (5), Fitness World (6), Fitness World (7), Form & Figur (8), Lyngby Fitness (9), Fitness World (tidl. S.A.T.S.) (10), Impuls Motionscenter (11), Bagsværd Roklub (12) og Skodsborg Fitness (13).

De store landsdækkende kæder fitness dk og Fitness World fylder meget i det samlede billede af fitnesscentre i Rudersdal Kommune og omegn, og kæderne står for mere end hvert andet center. Disse kædecentre tilbyder en stor fleksibilitet til dets brugere, idet kunderne har mulighed for at komme i flere forskellige centre. Brugere af f.eks. fitness dk eller Fitness World i Birkerød kan således også komme i kædernes centre i Lyngby eller Farum. Af samme årsag er det heller ikke muligt at angive egentlige medlemstal for disse centre, da medlemmerne frit kan vælge mellem alle kædernes centre i hele Danmark.

Ud over kommercielle fitnesscentre findes der i Bagsværd også et fitnessstilbud i regi af Bagsværd Roklub, der hører ind under foreningsfitness. Foreningsfitness er et samarbejde mellem DIF og DGI, som går på at tilbyde fitnessstræning efter en foreningsmodel. Brugerrådene på Rundforbi og

Rudegaard Idrætsanlæg har tidligere drøftet muligheden for at lave foreningsfitness, men var på dette tidspunkt ikke klar til det.

Portræt af Impuls i Holte

I det følgende beskrives Impuls i Holte, som er et af de fire kommercielle fitnesscentre beliggende i Rudersdal Kommune. Formålet med beskrivelsen af Impuls er at tegne et billede af, hvordan et kommercielt center fungerer. Der er således ikke tale om en beskrivelse af hele den kommercielle sektor i kommunen, og der findes derfor flere nuancer, end beskrivelsen frembringer³³.

Impuls (se figur 3, punkt 11) er beliggende i det centrale Holte et stenkast fra Holte Midtpunkt. Centrets centrale position i Holte gør det til det naturlige valg for de borgere, som er bosiddende i den sydlige del af kommunen, som har noget længere til centrene i Birkerød. Den reelle konkurrence fra andre centre er begrænset og kommer ikke nødvendigvis fra andre centre i Rudersdal Kommune, men i lige så høj grad fra Lyngby eller andre omkringliggende centre uden for kommunegrænsen (se figur 3).

Antallet af kommercielle centre i den umiddelbare nærhed til Impuls er begrænset og på den måde indtager centret en fordelagtig position og har gode muligheder for at blive det fitnesscentre i Holte, som Holte-borgerne er medlem af.

Impuls har mere end 5.000 betalende medlemmer, som nyder godt af centrets 1.800 m² og forskellige træningstilbud. Centret er et klassisk fitnesscenter i den forstand, at kundegrundlaget spænder fra ung til gammel, som frit kan benytte centrets forskellige tilbud som styrketræning, fitness og forskellige former for holdtræning. Specielt mulighederne for holdtræning er ifølge en central leder i centret et af de områder, hvor centret skiller sig ud med op mod 140 hold på ugebasis.

Det høje antal holdaktiviteter er muligt qua centrets relativt mange forskellige sale. Centret har tre sale, hvor af den ene er dedikeret til yoga, mens de to andre har vidt forskellige aktiviteter, som tæller alt fra Body Cross, AB-attack til zumba. Herudover råder centret også over en bikesal, hvor der afholdes spinning. Impuls begrænser ikke holdaktiviteter til indendørsaktiviteter, men gør i høj grad også brug af den omkringliggende natur, hvor der arrangeres forskellige løbe-, stav- og ganghold samt crossfit-træning.

Som det er kendt fra mange fitnesscentre, tager centrets indretning udgangspunkt i en opdeling mellem forskellige træningsformer, idet styrketræning i maskiner, styrketræning med frie vægte og kredsløbstræning er inddelt i forskellige rum, som i varierende grad tiltaler centrets forskellige kundesegmenter. Det lidt ældre kundesegment gør specielt brug af centrets styrketræningsmaskiner, mens det lidt yngre publikum i højere grad sværger til styrketræning med frie vægte. Opdelingen er delvist foretaget at praktiske årsager og ikke som sådan for at dele folk op. Langt de fleste med-

³³ I forbindelse med beskrivelsen af den kommercielle idræt i Rudersdal Kommune er det væsentligt at nævne, at fitness dk også blev tilbudt at deltage, men takkede nej. Hverken Fitness World i Birkerød eller Skodsborg Kurhotel og Spa blev bedt om at deltage i undersøgelsen.

lemmer kommer også i de forskellige dele af centret og mødes f.eks. i rummet med kredsløbsmaskiner.

Samarbejdsrelationer med Rudersdal Kommune

Impuls ligger blot et få hundrede meter fra Rudersdal Rådhus, og kommunen indgår også i de tanker, som centret har for fremtiden. Faktisk forholder det sig sådan, at centrets vision for fremtiden sigter på at involvere sig i den kommunale opgaveløsning og på den måde få et tættere forhold og samarbejde med kommunen, end tilfældet er i dag. Desuden at få fat i de yngre børn og unge ved at samarbejde med forskellige kommunale institutioner.

Reelt eksisterer der ikke noget formelt samarbejde med kommunen i dag, men Impuls er begyndt at åbne for samarbejde med lokale børnehaver og skoler, som tilbydes mulighed for at benytte centrets træningssale i dagtimerne. Enten ved at stille et lokale til rådighed uden beregning, eller ved at arrangere en undervisningstime med instruktør mod betaling for instruktørens løn. På den måde betragter Impuls sig som en del af den kommunale facilitetspark, og centret er åben for at indgå på linje med andre faciliteter, som kommunen efter aftale kan råde over.

Det er imidlertid ikke kun over for børn og unge – f.eks. som facilitet - at Impuls ser sig selv som en spiller på det kommunale område. Konkret fortæller en central person fra centret, at man også godt kunne tænke sig at være med til at løfte en opgave i forhold til borgere på sygedagpenge, der har behov for at komme i gang med fysisk træning. Ind til videre har man primært fokuseret på de mindre kommunale enheder, men der er ideen på sigt at tage kontakt til kommunen, og blive en mere integreret del og alternativ til kommunens nuværende system.

Ideen med at samarbejde med kommunen om grupper, som ikke hidtidigt har været at finde i fitnesscentre i stort antal, skal ses i lyset af, at det netop er de motionsuvante, som man i fremtiden gerne vil satse på at få som kunder. Det skyldes ikke mindst, at dem der vil motion allerede er aktive, så skal man have flere kunder, er det de motionsuvante, man skal indfange.

Det er ikke kun i forhold til kommunen, at Impuls er åben for forskellige former for samarbejder. I forhold til mange af de omkringliggende foreninger, har man indgået speciaftaler, hvor medlemmer i f.eks. Holte I.F. Volleyball bruger centrets faciliteter i forbindelse med styrke- og genoptræning. En række foreninger har sådanne aftaler, og ifølge Impuls er det en af fordelene ved at være selvstyrende, at man netop kan indgå sådanne aftaler, og på den måde være med til at støtte op om de lokale idrætsforeninger og klubber.

Idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune sammenlignet med andre steder

Oplistingen af idrætsfaciliteter i Rudersdal Kommune i tabel 38 og tabel 39 beskriver facilitetsdækningen i Rudersdal, men ud fra tabellerne alene er det svært at sige, om facilitetsdækningen er enten god eller dårlig.

For at blive klogere på, hvor god eller dårlig facilitetsdækningen i Rudersdal Kommune er, sammenlignes facilitetsdækningen i Rudersdal Kommune med dækningen i Region Hovedstaden og Dan-

mark samlet set. En sådan sammenligning laves med udgangspunkt i antal borgere pr. facilitet (både kommunale og private), der kan opnås på kommune-, region- og landsniveau.

Dette tal (antal borgere pr. facilitet) angives som et 'forholdstal'. Et eksempel med badmintonbaner viser, at belægningen af badmintonbaner i Rudersdal Kommune er markant bedre, end tilfældet i Region Hovedstaden og på landsplan.

Rudersdal Kommune har 77 badmintonbaner, hvilket betyder, at der er 709 Rudersdal-borgere om at dele én badmintonbane. Til sammenligning er der 1.358 indbyggere pr. badmintonbane i Region Hovedstaden, mens der i Danmark samlet set er 1.211 personer pr. badmintonbane.

Forbehold for forholdstal

Facilitetsdatabasen administreres af LOA i samarbejde med KL og bygger på indberetninger fra landets kommuner. Databasen er et vigtigt redskab i at skabe overblik over idrætsfaciliteter i og mellem landets kommuner og er i sidste ende afhængige af de kommunale indberetninger, som i foråret 2012 viste sig problematiske og unøjagtige. Derfor valgte LOA at lukke databasen, indtil nye indberetninger er indsamlet. Det vides pt. ikke, hvornår databasen igen er funktionsdygtig.

Når det i det følgende er muligt at sammenligne faciliteterne i Rudersdal Kommune med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet, skyldes det, at sammenligningerne er baseret på ældre data. Data fra Rudersdal Kommune er opdateret med hjælp fra kommunen selv, mens data fra Region Hovedstaden og landsgennemsnittet stammer fra 2008.

Tidsforskellen mellem 2008 og 2011– og ikke mindst de usikkerheder, LOA har opdaget i indrapporterings – gør, at de følgende sammenligninger skal behandles varsomt. Fokus er alene på de primære idrætsfaciliteter, og læseren bør blot tage notits af større forskelle. Den primære grund til at fremlægge sammenligningen er, at data fra Rudersdal Kommune er korrekte, og at Region Hovedstaden og landsgennemsnittet er baseret på mange kommuner, som dermed gør sammenligningerne mere robuste og mindre sårbare over for udsving i enkelte kommuner.

Relativt få store haller og græsbaner i Rudersdal Kommune

Tabel 40 sammenligner Rudersdal Kommune med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet i forhold til de mest udbredte og almindelige faciliteter som haller, gymnastiksale, svømmehaller, atletikanlæg, boldbaner samt øvrige idrætsfaciliteter.

Sammenligningen viser overordnet set, at der er store forskelle på belægningen mellem de tre områder inden for de forskellige facilitetstyper. Inden for visse områder er belægningen – f.eks. i forhold til badmintonbaner – bedre i Rudersdal Kommune, mens belægningen af beachvolleybaner modsat er dårligere i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet (se tabel 40).

Tabel 40: Der er store forskelle på facilitetsdækningen (forholdstal) mellem Rudersdal Kommune, Region Hovedstaden og landsgennemsnittet.

	Rudersdal Kommune	Region Hovedstaden	Danmark
Seneste opdatering	01.01.2012	31.03.2008	31.03.2008
Indbyggertal	54.630 ³⁴	1.645.729	5.475.695
	Forholdstal (antal indbyggere pr. facilitet)		
Haller, idrætslokaler og gymnastiksale	1.332	1.447	1.230
Idrætshal over 800 m ²	4.966	4.742	3.371
Idrætslokaler og gymnastiksale 300 til 799 m ²	6.829	7.619	5.239
Idrætslokaler og gymnastiksale under 300 m ²	2.276	2.867	3.076
Svømmehaller, friluft-, havnebade o.lign.	4.553	10.827	9.344
Svømmehaller min. 25 m bassin	10.926	26.544	20.663
Atletikanlæg (stadion og mindre anlæg)	27.315	22.857	10.591
Atletikstadion m. 400 m bane og min.. 2 spring og 3 kast	54.630	60.952	35.327
Boldbaner	1.093	1.276	734
Fodboldbaner (11-mands), naturgræs	3.642	2.109	1.089
Fodboldbaner (11-mands), kunstgræs	18.210	53.088	96.064
Fodboldbaner (11-mands), naturgræs og kunstgræs	3.035	2.028	1.077
Andre udendørs boldbaner	1.821	4.166	2.624
Øvrige idrætsfaciliteter			
Badmintonbaner	709	1.358	1.211
Beachvolleybaner	27.315	51.429	21.557
Golfanlæg	27.315	44.479	26.841
Motionscentre/Styrketræningscentre	10.926	10.034	8.650
Petanque og bocciabaner	13.658	5.325	3.546
Ridebaneanlæg	9.105	18.285	8.719
Ro-, kano- og kajakanlæg	-	548.576	782.242
Rulleskøjtøløper/baner + speedskaterbaner	54.630	78.368	109.513
Skaterbaner/anlæg	27.315	74.805	43.805
Skydeanlæg	18.210	19.828	8.961
Squashbaner	13.658	36.571	27.937
Tennisbaner	1.188	2.675	2.478
Hytter til friluftsliv	3.414	6.772	5.009
Lejrpladser og andre friluftsanlæg	54.630	22.239	11.750
Klublokaler til idrætsforeninger	2.023	2.720	1.522

Kilde: Lokale og Anlægsfonden, 2008 og Rudersdal Kommune.

³⁴ Indbyggertallet er angivet i COWI's befolkningsprognose (2012). Tallet stammer fra Danmarks Statistik og er opgjort den 1. januar, 2012 (COWI, 2012: 5).

To områder med god facilitetsdækning i forhold til regions- og landsgennemsnittet i Rudersdal Kommune er svømning og tennis.

Specielt i forhold til svømmehaller er Rudersdal Kommune dækket særdeles godt ind sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet. I Region Hovedstaden og på landsplan er der henholdsvis næsten dobbelt så mange og to og en halv gange så mange borgere om et 25-meter bassin som i Rudersdal Kommune. Omtrent det samme er gældende i forhold til tennisbaner, hvor der er under halvt så mange borgere pr. tennisbane i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet. Svømning og tennis er inddækket på forskelligvis i forhold til ejerforhold (se tabel 39). Svømmehallerne i Rudersdal Kommune er kommunale anlæg, mens de fleste tennisbaner modsat er privatejede.

Eksemplet med svømning og tennis viser, at facilitetsdækning kan indrettes på forskellige måder, og at der anvendes faciliteter, der er ejet kommunalt såvel som privat.

Færre store idrætshaller og græsbaner pr. indbygger

Et af de områder, hvor facilitetsdækningen er ringere i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet, er i forhold til store idrætshaller på over 800 m². Der er henholdsvis 224 og 1.595 *flere* indbyggere om en stor idrætshal i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet.

Medtages mindre haller, som f.eks. gymnastiksale og idrætslokaler (under 300 m²), er forskellene dog begrænsede, idet der findes forholdsvis flere mindre gymnastiksale og idrætslokaler i Rudersdal Kommune sammenlignet med landsgennemsnittet. Samlet set er der dækningen af haller, idrætslokaler og gymnastiksale lidt bedre i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden, mens den er lidt dårligere end på landsplan (se tabel 40).

Et andet område med flere borgere pr. facilitet i Rudersdal Kommune sammenlignet med Region Hovedstaden og landsgennemsnittet er 11-mandsgræs fodboldbaner. I Rudersdal Kommune er der 3.642 borgere pr. græsbane, mens det er noget færre i henholdsvis Region Hovedstaden og i Danmark samlet set.

Som tilfældet er det inden for haller, gymnastiksale og idrætslokaler, udvaskes forskellene, når alle boldbaner i kommunen inddrages. Belægningen af kunststofbaner og andre udendørs boldbaner i Rudersdal Kommune er markant bedre, end i Region Hovedstaden og på landsbasis. Medtages disse i den samlede analyse af boldbaner, betyder det, at belægningen i Rudersdal er lidt bedre end i Region Hovedstaden.

Undersøgelse af belastning på græsbaner

Som facilitetssammenligningerne viser ovenfor, er Rudersdal Kommune relativt dårligt stillet i forhold til græsbaner til fodbold. Det belaster banerne på de centrale anlæg og betyder desuden, at fodboldklubberne på anlæggene kun har begrænset plads til nye medlemmer (Rudersdal Kommu-

ne, 2011d). Med baggrund heri udarbejdede Rudersdal Kommune et notat i 2011, som bl.a. skulle afdække udfordringerne og fremkomme med løsningsforslag (Rudersdal Kommune 2011d).

Af notatet fremgår, at det grundet fredninger omkring anlæggene ikke er muligt at føje ekstra baner til de eksisterende. Desuden at det anbefalede antal timer en græsbane kan belastes årligt pt. overstiges. En græsbane kan årligt belastes 300 timer. 11-mandsgræsbanerne til træning og kamp på Birkerød Idrætscenter, Rundforbi Idrætsanlæg, Rudegaard Idrætsanlæg og Vedbæk Stadion er alle belastede over de anbefalede antal timer. Derfor anbefaler notatet at opgradere banestandarden på skolebaner og flytte en del af træning og kampe hertil for at aflaste de berørte baner (Rudersdal Kommune 2011d).

Ud over at baner kan aflastes ved at flytte mere træning og kampe til skolebaner, åbner notatet også op for, at græsbaner kan erstattes med kunstgræsbaner, og det anbefales bl.a. at anlægge flere kunstgræsbaner – f.eks. på bekostning af græsbaner.

Kunstbanerne bruges primært i vinterperioden

Selvom en af anbefalingerne i Rudersdal Kommunes egen undersøgelse af græsbanernes tilstand går på, at kampe og træning i større grad også afvikles på de anlagte kunststofbaner, er dette endnu ikke tilfældet. Kunststofbanerne på de enkelte anlæg bruges flittigt i vinterperioden fra omkring november og frem til først i april. Her er der fuld belægning, både hvad angår kampe og træningstider.

En opgørelse af træning på kunststofbanerne på Birkerød Idrætscenter i henholdsvis vinter- og sommerperioden viser, at der er en del frie tider i sommerperioden, mens vinterperioden stort set er fuldt booket. Af fordelingsskemaerne fremgår, at banerne er booket året rundt, men kigger man på hjemmesiderne og på træningstiderne hos de klubber, som spiller på kunststofbanerne, viser det sig, at det ikke er alt den tildelte tid i sommerperioden, der bruges. Der synes således at være flere reelt ledige tider på kunststofbanerne på Birkerød Idrætscenter, end det fremgår af fordelingsskemaet (Rudersdal Kommune, 2012g).

Bortset fra torsdag er der i gennemsnit en kunststofbane fri hele dagen på hverdage i sommerperioden. Der findes således meget fri kapacitet, som kan udnyttes. Den frie kapacitet bliver ikke udnyttet til at spille kampe på, og generelt er antallet af kampe på kunststofbaner noget lavere i sommerperioden end i vinterperioden. I vinterperioden (fra uge 1 til 13, 2012) blev der totalt afviklet 212 kampe på kunststofbanerne. Heraf var 165 på hel bane, mens 47 blev afviklet på halv bane. Dermed afvikles der i gennemsnit lidt mere end 16 kampe pr. uge.

Til sammenligning er det blevet afviklet/planlagt 23 kampe i sommerperioden fra den. 1. april og frem til uge 42. Det er dog ikke alle kampe, der bliver registeret, og ifølge banefordeleren på Birkerød Idrætscenter bliver der i sommerperioden afviklet mellem 75 og 100 kampe. I de 28 uger (fra uge 14 til 42 medregnet syv ugers sommerferie) bliver der således afviklet ca. fem kampe om ugen på kunststofbanerne.

Ovenstående analyse viser, at der eksisterer ledig kapacitet i sommerperioden på kunststofbaner, som kommunen kan bruge, hvis den f.eks. ønsker at aflaste græsbanerne. Lignende analyser på Rundforbi Idrætsanlæg, Rudegaard Idrætsanlæg og Vedbæk Stadion er ikke foretaget i forbindelse med delrapport 1.

Borgernes vurdering af idrætsfaciliteterne

De ovenstående analyser og sammenligninger peger på en række områder, hvor udbuddet af idrætsfaciliteter er godt sammenlignet med Region Hovedstaden og på landsplan, men også områder hvor Rudersdal Kommune er dækket knapt så godt ind.

En ting er imidlertid tal og optællinger af idrætsfaciliteter, en anden er brugeres vurdering af udbuddet af faciliteter og deres kvalitet. En fornemmelse herfor kan opnås ved at inddrage undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner' fra 2011, som blev anvendt i del 1. En række spørgsmål i undersøgelsen spørger til respondenternes opfattelse af de idrætsfaciliteter og områder de bruger, når de er idrætsaktive. Som tilfældet var det med analysen af idrætsvanerne i Rudersdal, gøres det ved at kigge på den såkaldte Rudersdal-gruppe.

Det er i den forbindelse vigtigt at pointere, at der sker en vis transport på tværs af kommunegrænser, og en idrætsaktiv i Allerød kan godt bruge – og dermed også vurdere – en facilitet i Rudersdal Kommune. Det gælder selvfølgelig også den anden vej.

Den følgende analyse skal behandles varsomt og tegner blot et overordnet billede af, hvordan tilfredsheden med idrætsfaciliteterne er i Rudersdal-gruppen. Resultaterne fra Rudersdal-gruppen sammenlignes med landsresultat (uden Rudersdal-gruppen) for at tegne et billede af, hvorledes det står til på området.

Borgerne i Rudersdal-gruppen er tilfredse med idrætsfaciliteterne

Tilfredsheden med idrætsfaciliteterne i nærområdet er mere udtalt blandt voksne i Rudersdal-gruppen sammenlignet med landsplan. Tæt ved hver anden er i høj grad tilfreds med faciliteterne, mens lidt færre (29 pct.) i nogen grad er tilfreds (se tabel 41). Selvom tilfredsheden er mere udtalt i Rudersdal-gruppen, så indikerer landsresultaterne også, at idrætsfaciliteter er et område, hvor danskerne generelt er tilfredse.

Tabel 41: Er du tilfreds med idrætsfaciliteterne i dit nærområde?

Voksne (pct.)	I høj grad	I nogen grad	Hverken/ eller	I ringe grad	Slet ikke	Ved ikke
Rudersdal-gruppen	45	29	9	5	1	11
Lands gennemsnit	36	35	9	4	2	14
Forskellene er signifikante						

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

På landsplan er kvinder generelt lidt mere tilfredse end mænd med idrætsfaciliteterne i deres nærområde. Denne forskel kan dog ikke genfindes i Rudersdal-gruppen, hvilket skyldes, at mændene i

Rudersdal-gruppen er en del mere tilfredse end tilfældet er på landsplan. Omvendt er forskellen mellem kvinder i Rudersdal-gruppen og på landsplan mindre udtalt.

I forhold til alder viser analysen, at tilfredsheden med idrætsfaciliteterne i Rudersdal-gruppen stiger med stigende alder. Det er dog primært i forhold til andelen af respondenter, der i høj grad er tilfredse, at aldersforskellene gør sig gældende. Lægges andelene, som i høj grad er tilfredse, sammen med dem, der i nogen grad er tilfredse, er der ikke store forskelle mellem de yngste og ældste.

Stort set alle borgere i Rudersdal-gruppen er enten helt enig i, eller enige i, at der er gode stier, grønne områder og/eller offentligt tilgængelige aktivitetspladser i deres lokaleområde. Specielt andelen som er helt enig heri (73 pct.) er betydelig større end på landsplan (47 pct.) (se tabel 42). Det vidner om, at de udendørs naturområder er specielt fordelagtige og anvendelige til at dyrke motion og sport i.

Tabel 42: Der er gode stier/grønne områder/offentligt tilgængelige aktivitetspladser i mit lokaleområde.

Voksne (pct.)	Helt enig	Enig	Hverken/ eller	Uenig	Helt uenig	Ved ikke
Rudersdal-gruppen	73	24	1	0	0	2
Lands gennemsnit	47	37	8	4	1	3
Forskellene er signifikante						

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Den udprægede tilfredshed med udearealer genfindes både hos mænd og kvinder, som i lige høj grad er godt tilfredse. Som tilfældet var det med idrætsfaciliteterne i nærområdet, findes der en generationsforskel, idet de ældste er mere tilbøjelige til at være helt enige, mens de yngre i højere grad blot er enige.

Mens borgerne i Rudersdal-gruppen er mere tilfredse med idrætsfaciliteterne generelt set og udearealerne i kommunerne, forholder det sig anderledes på en række andre områder, hvor Rudersdal-gruppen er lige så tilfreds, som tilfældet er på landsplan.

Det gælder i forhold til, om der er gode idrætshaller/baner/anlæg i lokalområdet, og om mulighederne er gode for at benytte de nævnte faciliteter, hvis man ønsker det (se tabel 43 og tabel 44).

Tabel 43: Der er gode idrætshaller/baner/anlæg i mit lokalområde.

Voksne (pct.)	Helt enig	Enig	Hverken/ eller	Uenig	Helt uenig	Ved ikke
Rudersdal-gruppen	40	35	9	5	1	10
Lands gennemsnit	34	39	11	5	2	9
Ikke signifikante forskelle						

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

I forhold til begge spørgsmål er det dog værd at nævne, at tilfredsheden generelt set er stor, og at det samlet set også her ser godt ud på med faciliteterne.

Tabel 44: Jeg oplever gode muligheder for at benytte de lokale idrætshaller/baner/anlæg, hvis jeg ønsker det.

Voksne (pct.)	Helt enig	Enig	Hverken/ eller	Uenig	Helt uenig	Ved ikke
Rudersdal-gruppen	31	31	16	6	1	15
Lands gennemsnit	28	34	14	6	2	16
Ikke signifikante forskelle						

Kilde: Idrættens Analyseinstitut, 2011.

Foreningers vurdering af faciliteterne

I efteråret 2010 udførte Rudersdal Idrætsråd en spørgeskemaundersøgelse blandt sine medlemsforeninger, som bl.a. belyste foreningernes vurdering og tilfredshed med idrætsfaciliteterne. Samlet set deltog 66 af Rudersdal Kommunes daværende 124 idrætsforeninger (53 pct.).

65 pct. af de deltagende foreninger i undersøgelsen var på undersøgelsestidspunktet enige i, at idrætsfaciliteterne var i god stand, 32 pct. var uenige heri, mens resten svarede 'ved ikke' eller helt undlod at svare. Stort set samme fordeling fandtes på spørgsmålet om, hvorvidt det er nemt at få adgang til idrætsfaciliteterne. Fordelingerne adskilte sig ikke i stor stil fra de ovenstående analyser fra danskernes motions- og sportsvaner 2011, og Rudersdal Idrætsråds undersøgelse er med til at underbygge, at der generelt er tilfredshed med faciliteterne og mulighederne for at anvende dem (se tabel 41 og tabel 44).

Et andet interessant område er idrætsfaciliteternes placering. Her blev foreningerne spurgt, om de syntes, at faciliteterne var dårligt placeret. Det svarede 78 pct., at de var uenige i, og også på dette område syntes foreningerne at være relativt godt tilfredse.

Endelig blev foreningerne i Rudersdal Idrætsråds foreningsundersøgelsen bedt om at angive, hvad den største udfordring var for foreningen i fremtiden. Foreningerne blev bedt om at vælge op til fem udfordringer af 19 mulige. De mest valgte udfordringer relaterede sig til at få flere medlemmer og frivillige, samt at fastholde ledere og hjælpere. Den femtestørste udfordring var koblet til faciliteter og pladsproblemer, som medførte venteliste for personer, der ønskede at melde sig ind. 29 pct., eller 18 foreninger, valgte denne blandt de fem største udfordringer.

Nøglepersoners vurdering af de kommunale idrætsfaciliteter og brug

Den generelle tilfredshed med idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune som ovenstående analyser har vist, er også blevet bekræftet i de interviews, som er udført i forbindelse med delrapport 1. Interviewene har haft til formål at belyse facilitetsområdet fra såvel kommunen som brugernes vinkel. En repræsentant fra kommunen med stort kendskab til facilitetsområdet og den daglige drift er blevet interviewet. Desuden er en repræsentant fra Rudersdal Idrætsråd blevet interviewet for at få blik for foreningernes oplevelse af faciliteter. Det er nemlig foreningerne, der står for langt de fleste af de aktiviteter, som der afholdes i faciliteterne.

Ifølge den kommunale repræsentant står det godt til med idrætsfaciliteter i kommunen. Faciliteterne dækker spektret af idrætsaktiviteter bredt set samtidigt med, at der er plads til såvel bredde som eliteidræt. Denne opfattelse bakkes op af centrale medarbejdere på de enkelte idrætsanlæg, som fortæller, at man også ude lokalt oplever, en ret stor tilfredshed blandt anlæggenes brugere.

Den generelle positive holdning til facilitetsområdet betyder ifølge den kommunale repræsentant dog ikke, at der ikke findes områder, der kan forbedres. Specifikt fortæller repræsentanten, at der er behov for at se på, om idrætsfaciliteterne kan udnyttes bedre, og om der er områder, hvor der i særlig grad efterspørges faciliteter, som ikke pt. er tilgængelige. F.eks. fremstår bordtennis som et område, hvor den eksisterende facilitetsdækning kunne være bedre.

Også repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråds anfører, at foreningerne samlet set er godt tilfredse med faciliteterne (jf. de tidligere analyser). Ifølge repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråd er faciliteterne af høj standard, og foreningerne er tilmed godt tilfredse med de centrale personer på driftsområdet på de enkelte anlæg. Desuden fremhæver repræsentanten, at foreningerne har det godt i kommunen og nyder godt af, at faciliteterne i høj grad stilles til rådighed for foreninger.

Endeligt fortæller repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråd, at kommunen er lydhør over for foreningernes ønsker, og som hovedregel er gode til at efterleve de ønsker, som foreninger har f.eks. i forhold til facilitets- eller lokaleforbedringer.

Der findes forbedringspotentialer

En udfordring ved faciliteterne er dog, at de er udviklet over lang tid, og ifølge repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråds bør man interessere sig mere for langtidsplanlægning og herunder tage højde for, hvordan idrætsvanerne ser ud ti år ud i fremtiden. Det involverer f.eks. mere fleksible faciliteter, og så bør kommunen ifølge repræsentanten også spørge sig selv, om man skal forsøge at åbne op for andre aktører, end foreningerne i idrætsfaciliteterne.

Netop opsplitningen mellem foreningerne og de selvorganiserede udøvere er et spørgsmål, der fylder en del blandt foreningerne, og interessant er det, at Rudersdal Idrætsråd peger på, at kommunen bør se på muligheden for i højere grad at åbne faciliteterne op for andre brugere end foreningerne i fremtiden. Umiddelbart kunne det se ud som om, at repræsentanten for Rudersdal Idrætsråd hermed går mod foreningernes interesse, men det er ifølge repræsentanten ikke tilfældet. Frem for at se en modsætning mellem de selvorganiserede udøvere og foreningerne, ser repræsentanten nærmere de selvorganiserede udøvere som en væsentlig ressource for udvikling af foreningerne og de enkelte idrætsgrene. Det skyldes, at de selvorganiserede udøvere ofte har et andet og mindre traditionelt blik på idrætten, som er med til at udfordre og i sidste ende forbedre foreningernes tilbud.

Desuden bør man ifølge idrætsrådets repræsentant også have blik for lokalsamfundets bedste ved f.eks. at udnytte idrætsfaciliteterne bedst muligt og sørge for, at alle idrætsaktive har adgang til faciliteterne.

Konkret fortæller repræsentanten fra idrætsrådet, at Birkerød Idrætscenter er et eksempel på en facilitet, der ikke er tilstrækkeligt gennemtænkt og tilpasset udviklingen i danskernes idrætsvaner. Centret er stort set kun for foreningerne, og placeringen af fitness dk i centret er ifølge repræsentanten blot sket for at opnå et driftstilskud, frem for f.eks. at fokusere på muligheder for samarbejde mellem fitnesscentret og foreningerne, der bruger idrætscentret. Der findes i dag således heller ikke samarbejde i nævneværdig grad mellem fitnesscentret og foreningerne.

Repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråd fortæller i den forbindelse, at man fra Rudersdal Idrætsråds side har haft møder med fitness dk for at afsøge mulighederne for at etablere samarbejde mellem foreningerne i Birkerød Idrætscenter og fitnesscentret. Hidtil har det ikke været muligt at finde frem til en samarbejdsmodel, da fitnesscentret ifølge repræsentanten ikke indgår specielaftaler.

Klublokaler til møder og mindre sociale samlinger

En anden udfordring på facilitetsområdet set fra foreningernes side er ifølge repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråd, at der ikke findes tilstrækkeligt med fælleslokaler til foreningerne. Langt de fleste foreninger på de enkelte anlæg har ikke som sådan et klubhus eller -lokale, som de kan benytte før og efter træning. I stedet kan foreningerne booke sig ind i lokaler på idrætsanlæggene, som stilles til rådighed. Enkelte foreninger har dog specifikke lokaler, som de selv råder over. Det gælder f.eks. Skjold Birkerød Fodbold på Birkerød Idrætscenter.

Til trods for at det er muligt for foreningerne at booke lokaler på de enkelte idrætsanlæg, så er det et område, hvor foreningerne godt kunne tænke sig forbedringer. Ønsket om egne foreningslokaler stemmer godt overens med frivillighedsundersøgelsens resultater, der blev afrapporteret i rapportens første del. Her blev klarlagt, at det kun er fire ud af ti foreninger, som er tilfredse med faciliteterne hertil. En næsten lige så stor andel af foreningerne er utilfreds eller meget utilfreds hermed.

I den forbindelse fremhæver repræsentanten fra idrætsrådet, at man i Hillerød har en anden model, hvor mulighederne for at skabe klubånd er betydeligt bedre end i Rudersdal Kommune. Det hænger tæt sammen med, at klubberne har egne lokaler, som det netop er muligt at kunne bruge i forbindelse med træning og kamp, og når der ellers er behov for mødeaktivitet og lignende.

Et konkret ønske fra Rudersdal Idrætsråd er derfor også, at der bliver lavet klublokaler til de enkelte foreninger på de centrale idrætsanlæg. Inden etableringen af det nuværende Birkerød Idrætscenter eksisterede klublokaler i forbindelse med omklædningsrummene, men denne del har man ikke tænkt ind i det nye center.

Som tilfældet i Hillerød skal klublokalernes funktion primært være til mødebrug og ikke egentlige opholdslokaler som sådan. Det handler dermed ikke om at kunne spille billard og bordtennis som en social aktivitet før og efter træning, men mere at kunne holde klubmøder om taktik, konflikter eller andre klubrelevante emner. Dog må lokalerne gerne have en størrelse, så man som hold også kan drikke en sodavand sammen efter træning eller kamp. Det er dog vigtigt, at lokalerne er foreningens egne – eller kun står til rådighed for foreningen – da behovet for et lokale typisk opstår mere eller mindre uventet, og dermed ikke kan bookes på forhånd. På den måde synes den nuvæ-

rende form – hvor langt de fleste foreninger skal booke lokaler – ikke at være det bedste løsninger set fra foreningernes perspektiv.

Endelig fremfører repræsentanten fra Rudersdal Idrætsråd, at nye foreninger ofte har svært ved at få anvist et tilfredsstillende lokale til deres aktiviteter. Det hænger til dels sammen med procedurerne omkring lokalefordeling, hvor foreningerne stort set får de tider, man havde året før (medmindre en børneforening eller lignende kommer til). Det favoriserer de etablerede foreninger, men gør det omvendt svært for nye foreninger at få lokaler på de centrale idrætsanlæg.

Kapacitetsudnyttelse

Et væsentligt parameter i forhold til kapacitetsudnyttelse vedrører, hvem faciliteternes brugere er – og hvem de ikke er. Idrætsfaciliteterne, og herunder de enkelte idrætsanlæg, er til for kommunens idrætsforeninger, som sætter sig på langt den største del af tiderne sammen med de kommunale institutioner og skoler.

Selvom der findes udlejning i mindre omfang til private brugere (fraregnet fitness dk), er udlejning af haller, boldbaner og lignende f.eks. til større arrangementer eller selvorganiserede brugere stærkt begrænset, hvilket ikke mindst hænger sammen med, at stort set al tid på de centrale anlæg er booket til foreninger. Det er med andre ord svært at leje faciliteter ud, fordi foreningerne (folkeskole/gymnasium) har fået tildelt stort set al tilgængelig hal og banetid.

Fordelingsskemaerne fra idrætsfaciliteterne i Rudersdal Kommune vidner om en stor efterspørgsel blandt foreningerne og kommunale institutioner for at få tider på de store kommunale idrætsanlæg. En hurtig gennemgang af fordelingskemaerne for 2012 viser, at der i hverdage fra kl. 8-22 stort set ikke findes ledige tider på de centrale idrætsfaciliteter³⁵ i kommunen.

Fordelingen af tider på tværs af de forskellige idrætsfaciliteter tager sig ret ens ud, idet langt de fleste faciliteter er afsat til forskellige kommunale institutioner som f.eks. skoler i dagstimerne fra kl. 8 om morgenen til op ad eftermiddagen, hvor foreninger fra ca. kl. 16³⁶ og frem til kl. 22/23 sætter sig på tiderne.

Når man snakker om kapacitetsudnyttelse på idrætsanlæggene i Rudersdal Kommune handler det således om, i hvilken grad idrætsforeningerne reelt bruger de timer, de har fået stillet til rådighed på de enkelte fordelingsmøder (Rudersdal Kommune, 2012g).

³⁵ De idrætsfaciliteter som er stort set er booket fuldt ud omfatter: hal 1 og 2 i Birkerød badmintonhal, multihallen (bane 1 og 2) i Birkerød Idrætscenter, hal 1 og 2 på Rudegaard Idrætsanlæg, idrætshallen på Rundforbi Idrætscenter, idrætshallen på Nærum Gymnasium, gymnastiksal 1 og 2 på Trørøds skolen, Søndervanghallen, idrætshallen på Parkvejsskolen, Sjælsøhallen på Sjælsøskolen, multihallen og gymnastiksalen på Nærum Skole, svømmehallerne på Rundforbi Idrætscenter, Skovlyskolen og Trørøds skolen samt de alle udendørs græsbaner til fodbold på de tre idrætsanlæg (Rudersdal Kommune, 2012g)).

³⁶ Overgangen fra de kommunale institutioner til foreninger varierer fra facilitet til facilitet. På visse faciliteter ophører de kommunale institutioners tid kl. 14, mens det på andre først sker kl. 17.

Bedre udnyttelse kan skabe en 'ny' hal

Bedre kapacitetsudnyttelse bliver et af hovedfokusområderne i denne undersøgelses delrapport 2 – det synes at være særlig relevant, da foreløbige interviews og opgørelser viser, at der er noget at komme efter.

Ifølge idrætsinspektøren, som har sin daglige gang på de kommunale anlæg, er det formentligt muligt at finde ledige/ikke anvendte tider svarende til en 'ny' hal. Også den centrale forvaltning fortæller, at en del tider ikke udnyttes fuldt ud på de centrale anlæg samt, at der allerede findes en del ledig tid i en række af de mere decentrale faciliteter (Rudersdal Kommune, 2012e).

Foreløbige analyser udarbejdet til delrapport 1 baseret på kommunale optællinger viser, at det langt fra er alle de fordelte timer, som foreningerne i praksis benytter. På de store idrætsanlæg er der i forskellig grad foretaget optællinger af antal aktive i de timer, hallerne er afsat. Kigger man alene på, om der er udøvere til stede eller ej, viser det sig, at selvom hallerne er optaget ifølge fordelings-skemaerne, er det ikke alle tider, der bruges (såkaldte 'no shows').

Tabel 45 er baseret på daglige optællinger af, om der har været aktivitet eller ej i de pågældende haller. Optællingerne er foretaget af de ansatte på de enkelte anlæg, og dækker over en periode på 42 uger i visse haller, mens optællingerne i andre haller er udført i 29 uger. I tabel 45 er skitseret en procentangivelse ud fra, om der har været mindst én aktiv i de pågældende tidsrum i de målte uger. Optællingerne er ikke foretaget i multihal bane 1 og 2 samt Søndervangshallen på hverdage mellem kl. 8 og 15, da tidsrummet er lejet ud til Birkerød Gymnasium. Fra et kommunalt synspunkt (Kultur) fremstår disse tider som optaget, idet kommunen ikke kan råde over tiden til f.eks. foreninger.

For Multihallen, bane 1 på Birkerød Idrætscenter gælder, at 69 pct. af de fordelte tider i tidsrummet fra kl. 15-17 i praksis er blevet anvendt. Modsat har hallen i 31 pct. af de målte gange stået tom i det nævnte tidsrum til trods for, at en forening har haft træningstid – dvs. at der er i 31 ud 100 tilfælde er tale om 'no show'. Et no show forekommer, når en fordelt tid (ifølge de kommunale fordelings-skemaer) ikke bliver anvendt af den bruger, der er blevet tildelt den pågældende tid.

Tabel 45: Anvendelsesprocent i udvalgte haller i Rudersdal Kommune.

Tidsrum (fremmøde i pct.)	Kl. 8-11	Kl. 11-15	Kl. 15-17	Kl. 17-20	Kl. 20-22
Mandage til torsdage					
Multihal, bane 1 (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	69 pct.	90 pct.	57 pct.
Multihal, bane 2 (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	43 pct.	82 pct.	47 pct.
Søndervangshallen (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	67 pct.	91 pct.	72 pct.
Hal 1 (Rudegaard)	63 pct.	43 pct.	79 pct.	94 pct.	75 pct.
Hal 2 (Rudegaard)	48 pct.	42 pct.	82 pct.	95 pct.	74 pct.

Fredage					
Multihal, bane 1 (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	64 pct.	75 pct.	47 pct.
Multihal, bane 2 (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	50 pct.	63 pct.	11 pct.
Søndervangshallen (BIC)	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	<i>Ikke optalt – udlejning</i>	43 pct.	70 pct.	14 pct.
Hal 1 (Rudegaard)	48 pct.	38 pct.	95 pct.	80 pct.	15 pct.
Hal 2 (Rudegaard)	65 pct.	20 pct.	92 pct.	92 pct.	18 pct.

Kilde: Optællingslister på idrætsanlæg foretaget af de ansatte på idrætsanlæggene. De tomme felter skyldes, at der i tidsrummene ikke er blevet talt op i de pågældende faciliteter.

Der er store forskelle på anvendelsesgraden i løbet af dagen/aftenen såvel som mellem enkelte ugedage. De fordelte timer, der anvendes i størst omfang, er timerne fra kl. 17-20, hvor det mandage til torsdage er mellem 82 og 95 pct. af de fordelte tider, som reelt benyttes. Anvendelsesgraden er mindre kl. 15-17 og fra kl. 20-22. Ca. hver fjerde fordelte tid benyttes ikke, og i enkelte tilfælde er det under hver anden træningstid, der benyttes.

Tabel 45 er opdelt i ugedage med adskillelse af mandage til torsdage og fredage. Det skyldes, at fredagstiderne benyttes i noget mindre grad, end tilfældet er på de andre hverdage i løbet af ugen. Specielt aftentider på fredage er ringe anvendt.

De ovenstående analyser vil i delrapport 2 yderligere blive suppleret med en mere detaljeret kapacitetsanalyse, men potentialet for bedre anvendelse af fordelte tider/alternativ anvendelse af ubenyttede tider synes indlysende.

Ikke fokus på skolebrug - skolerne ønsker fleksibilitet i skoletiden

Som angivet ovenfor, er en række idrætsfaciliteter afsat til skolebrug i dagstimerne. Fra forvaltningens side er der ikke fokus på den tid, som er skolernes, og skolerne kan så at sige gøre med den, som de vil. Der har derfor heller ikke været foretaget optællinger af skolernes udnyttelse af deres tildelte tider, som det er tilfældet for foreningernes tider.

En hurtig rundspørge på en række skoler i kommunen viser, at skolerne langt fra udnytter al den tid, de har til rådighed. Dronninggårdsskolen har f.eks. tre gymnastiksale til rådighed, som tilsammen har en kapacitet på tre gange 35 lektioner (fra kl. 8-15) på en normal skoleuge. Af de i alt 105 lektioner, er 40 ikke booket til undervisning, og på den måde står mere end én sal samlet set tom på ugebasis. Gymnastiksalen på Høsterkøbskole bruges heller ikke fuldt af skolens klasser og er bortset fra onsdag (her er undervisning til kl. 13.30 i gymnastiksalen) ikke booket til idrætsundervisning efter kl. 10.35.

Ovenstående udpluk er som nævnt baseret på en hurtig rundspørge og bør give anledning til også at undersøge skolers brug nærmere³⁷.

³⁷ Væsentligt at nævne i forbindelse med ovenstående rundspørge er, at det ikke har været muligt at få indsigt i, om enkelte af de ikke-anvendte tider udlånes til andre institutioner i kommunen som eksempelvis børnehaver eller SFO'er. Et sådan udlån vil betyde, at lokaler eller ikke er fri, selvom skolerne ikke bruger dem.

Der findes uudnyttet tid i fordelingskemaerne

Samlet set viser de ovenstående analyser af kapacitetsudnyttelsen, at det er fornuftigt og rimeligt at antage, at der findes uudnyttet tider i idrætsfaciliteterne til trods for, at de fremstår optaget på de kommunale fordelingskemaer. Så frem for at spørge, om der findes uudnyttet tid, er det nok mere interessant at antage, at det gør der, og i stedet interessere sig for, hvordan tiderne i fremtiden kan udnyttes bedre enten af de eksisterende brugere eller af andre brugere. Dette skal kapacitetsudnyttelsesanalysen i delrapport 2 være med til at belyse.

Litteraturliste

- Aagaard, M. og K. L. Kirkegaard (2009). Sundhed for millioner, delrapport 1: Mødet mellem kommuner og private fitnesscentre. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Brandt, H. H. (2012). Idrættens store tilskudsdilemma. København: Idrættens Analyseinstitut. Besøgt den 14. marts 2012 på <http://www.idan.dk/Kommentaren/081tilskudsdilemma.aspx> København: Idrættens Analyseinstitut.
- COWI (2012). Befolkningsprognose 2012-2024. COWI.
- Folkeoplysningsloven (2011). Bekendtgørelse af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven). LBK nr. 854 af 11/07/2011. København: Undervisningsministeriet.
- Forsberg, P. (2011). Motionsløbere i Danmark. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Kulturministeriet (2009). Idræt for alle. Breddeidrætsudvalgets rapport - baggrund og analyse. København: Kulturministeriet.
- Laub, T. B. (2013). Danskernes motions- og sportsvaner 2011. Grundrapport. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Rudersdal Kommune (2006). Bilag 1 – Lokalernes åbningstid. Rudersdal Kommune. <http://booking.rudersdal.dk/Upload/files/Bilag1tillokaleregler-%C3%85bningstider.pdf>
- Rudersdal Kommune (2010a). Aktivitets- og lokaletilskud - Budgetdisponering efter ophør af overgangsordning. Rudersdal Kommune. http://nemagenda.rudersdal.dk/ShowAgendaDocument.aspx?agendaitem_id=2771&meeting_id=323
- Rudersdal Kommune (2010b). Regler for udlån og benyttelse af Rudersdal Kommunes lokaler og udendørs anlæg. Rudersdal Kommune. <http://booking.rudersdal.dk/Upload/files/Generellereglerforlokaleudl%C3%A5n.pdf>
- Rudersdal Kommune (2011a). Frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde. Regler for tilskud. Rudersdal Kommune. <http://booking.rudersdal.dk/Upload/files/TilskudsreglerforeningerFFF.pdf>
- Rudersdal Kommune (2011b). Liste over foreninger, der berøres ved ophør af Grundtilskud til +65 år. Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/01/87/33/52.pdf>
- Rudersdal Kommune (2011c). Liste over foreninger, der berøres ved nedsættelse af tillægssats – lønudgift. Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/01/87/33/56.pdf>
- Rudersdal Kommune (2011d): Notat om fodboldbaner i Rudersdal Kommune. Rudersdal Kommune.
- Rudersdal Kommune (2011e). Tilpasning af tilskudsregler og -størrelser. Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012a). Aktivitets- og lokaletilskud 2012 og 2011. Rudersdal Kommune. Rekvireret fra Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012b). Detaljeret oversigt over ansøgninger om tilskud fra puljen til inventar og materiel pr. den 01.03.2012. Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012c). Godkendte foreninger i Rudersdal kommune. Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/02/08/12/91.pdf>

Rudersdal Kommune (2012d). Idræts- og motionspolitik. Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012e). Ledige tider i Gymnastiksale i Rudersdal Kommune. Rudersdal Kommune. Rekvireret fra Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012f). Lokaletilskud 2012. Rudersdal Kommune. Rekvireret fra Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012g). Oversigt over lokalefordeling (fordelingsskema). Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/02/00/01/88.pdf>

Rudersdal Kommune (2012h). Oversigt over tilskud til frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde 2012. Rudersdal Kommune. <http://nemagenda.rudersdal.dk/DocumentCache/00/02/10/38/44.pdf>

Rudersdal Kommune (2012i). Regnskaber for Birkerød Idrætscenter og Rundforbi Idrætsanlæg. Rudersdal Kommune. Rekvireret fra Rudersdal Kommune.

Rudersdal Kommune (2012j). Virksomhedsplan for idrætsområdet 2012. Rudersdal Kommune.

Pilgaard, M. (2009). Sport og motion i Danskernes hverdag. København: Idrættens Analyseinstitut.

Datasæt:

CISC (2005): Datasæt fra undersøgelsen: *Skoleelevers idrætsdeltagelse*. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet.

CISC (2010): Datasæt fra undersøgelsen: Frivilligt arbejde i Danmarks Idræts-Forbunds medlemsforeninger. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC) ved Syddansk Universitet.

Idrættens Analyseinstitut (2007). Datasæt fra undersøgelsen: *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. Idrættens Analyseinstitut.

Idrættens Analyseinstitut (2011). Datasæt fra undersøgelsen: *Danskernes motions- og sportsvaner 2011*. Idrættens Analyseinstitut.

Information og materiale om foreninger, idrætsanlæg, lokalefordeling i de kommunale lokaler, procedurer for lokale lån/aktivitetstilskud og lignende er indsamlet med assistance fra Rudersdal Kommune. Idan/CISC har sammen med Rudersdal Kommune sikret korrektheden af de præsenterede oplysninger ved delrapporter/notats afslutning.

Appendix 1: Udvælgelse af referencegruppe

Til brug for idrætsvaneundersøgelsen anvendes en gruppe med nabokommuner sammen med Rudersdal Kommune (Rudersdal-gruppe).

Udvælgelsen af nabokommunerne i Rudersdal-gruppen er foretaget med henblik på at vælge kommuner, der ligner hinanden på variable, som er væsentlige i forhold til idrætsdeltagelse. Det omhandler variablene køn, indkomst, alder og uddannelse – forholdene i de udvalgte kommuner er vist i nedenstående tabeller. Desuden er indbyggertal og udgifter til sport og fritid medtaget.

Tabel 46: Indbyggertal, kønsfordeling og indkomst.

	Indbyggere	Mænd	Kvinder	Gennemsnitlig personindkomst (kr.)
Rudersdal-gruppen				
Rudersdal	54.626	48	52	464.331
Gentofte	72.890	47	53	489.254
Allerød	24.047	49	51	377.091
Hørsholm	24.330	47	53	471.316
Danmark	5.584.758	50	50	283.292

Kilde: Danmarks Statistik.

Tabel 47: Uddannelsesniveau.

Pct.	Andel 25-64-årige med videregående uddannelse	Andel 25-64-årige uden erhvervsuddannelse
Rudersdal-gruppen		
Rudersdal	49	11
Gentofte	50	9
Allerød	41	11
Hørsholm	44	11
Danmark	21	27

Kilde: De kommunale nøgletal (<http://www.noegletal.dk/>).

Tabel 48: Aldersfordeling.

Alder pct.)	0-10 år	11-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51-60 år	61-70 år	70+år
Rudersdal-gruppen								
Rudersdal	14	14	6	10	16	13	13	14
Gentofte	14	13	8	12	16	13	13	11
Allerød	15	15	5	11	18	13	13	10
Hørsholm	13	13	6	9	16	13	15	15
Danmark	13	12	12	13	15	13	12	10

Kilde: Danmarks Statistik.

Tabel 49: Udgifter til sport og fritid (kommunale nøgletal).

	Udgifter til sport og fritid (kr. pr. indbygger) (2012)
Rudersdal-gruppen	
Rudersdal	1.678
Gentofte	1.890
Allerød	1.159
Hørsholm	1.306
Danmark	1.367

Kilde: De kommunale nøgletal (<http://www.noegletal.dk/>).

Appendix 2: Demografi og befolkningsprognose

Idrætsvaneundersøgelserne, som den denne rapport fremlægger i delanalyse 1, tager sigte på at beskrive og analysere idrætsvanerne blandt f.eks. borgerne i Rudersdal Kommune. Det gøres ved bl.a. at kigge på, hvilke idrætsaktiviteter der dyrkes, under hvilke organiseringsformer samt hvilke krav til faciliteterne, det stiller.

Overordnede analyser – som f.eks. antal fodboldspillere – står sjældent alene, og analyser fokuserer derfor også på, om det er et specielt udsnit af borgere, som dyrker visse typer af idrætsaktiviteter, organiserer sig på en bestemt måde og bruger visse faciliteter frem for andre. Sådan analyserer rapporteres ofte inden for de specifikke grupper, hvilket betyder, at det er muligt at få indsigt i, hvor stor en andel af f.eks. kvinder mellem 20 og 30 år, som spiller fodbold i en forening på et kommunalt idrætsanlæg.

I sig selv er en sådan information spændende, men i et større idrætspolitisk billede bliver informationer først rigtigt interessante, når denne viden om tilbøjelighed inden for specifikke grupper kobles til antallet af borgere inden for de specifikke grupper. Med andre ord kan visse aktiviteter godt være store blandt visse segmenter af borgerne, dog uden at spille en større rolle i kommunens idrætsliv samlet set. Idrætsvaneundersøgelsen bidrager med analyser, som inddeler de aktive på forskellige idrætsinteressante parametre ud fra køn og alder.

Det anbefales derfor, at idrætsvaneanalysen læses i sammenhæng med dette korte rids af borgersammensætningen i Rudersdal Kommune. Derved er det muligt at skabe et kvalificeret overblik over de områder og aktiviteter, som er særligt væsentlige i kommunens idrætspolitik. Herunder overvejelser om kommunens rolle i relation til børn, voksne og ældre. Som lovgivningen er pt. i folkeoplysningsloven, er børnene de aktører, der skal have den primære fokus.

Fakta om indbyggere i Rudersdal Kommune anno 2012

Rudersdal Kommune havde i 2012 i alt 54.630 indbyggere. Borgersammensætningen i Rudersdal Kommune afviger fra landsplan, idet der findes en større andel børn og ældre. Det er specielt borgere i 20'erne og 30'erne, som der er få af i Rudersdal Kommune, hvilket skyldes, at de unge flytter til Hovedstaden for at studere. Det betyder desuden, at der relativt set findes en mindre andel kvinder i den fødedygtige alder, og dermed også en forholdsvis lille andel småbørn (COWI, 2012: 35).

I forhold til idrætsvaner er det væsentligt at se nærmere på, hvordan indbyggerne i Rudersdal Kommune fordeler sig på køn og alder. Som afsnittet om idrætsvanerne tydeligt viser, er der store forskelle mellem mænd og kvinder og ung og gammel.

Tabel 50: Sammenligning af borgerne i Rudersdal Kommune med landsgennemsnittet ud fra køn og alder.

	Rudersdal Kommune			Landsgennemsnit		
	Mænd	Kvinder	I alt	Mænd	Kvinder	I alt
0-6 år	4,1	4	8,1	4,1	3,9	8,1
7-9 år	2,3	2	4,3	1,8	1,7	3,5
10-12 år	2,4	2,2	4,6	1,8	1,7	3,6
13-15 år	2,3	2,3	4,5	1,9	1,8	3,7
16-19 år	3,1	2,8	5,9	2,6	2,5	5,1
20-29 år	3,3	2,4	5,7	5,6	5,3	10,9
30-39 år	3,9	4,3	8,2	6	5,9	11,9
40-64 år	17,7	18,4	36	17,2	17,1	34,3
65 år+	9,9	12,8	22,7	8,5	10,4	18,9
I alt	48,9	51,1	100	49,6	50,4	100

Kilde: Danmarks Statistik (Danmark 2012k3, Folk1).

Børn er de flittigste brugere af idrætsfaciliteter og indtager en central plads i kommunernes idrætsliv. Det skyldes ikke mindst, at kommunerne gennem folkeoplysningsloven er forpligtet til at yde tilskud til foreningsmedlemmer under 18 år.

Børn fylder meget i de enkelte kommuners idrætsliv, til dels fordi de er de mest idrætsaktive, men altså også fordi, at de specielt bruger idrætsfaciliteter såsom haller og boldbaner, som stilles til rådighed af de enkelte kommuner. Den store andel af børn mellem 7 og 15 år i Rudersdal Kommune (13,4 pct.) sammenlignet med landsplan (10,8 pct.) gør, at der er et større pres på de kommunale idrætsanlæg i Rudersdal Kommune.

Idrætsdeltagelsen skifter fra teenageårene og frem karakter, idet andre typer af aktiviteter og organiseringsmåder vinder frem. Forandringen har betydning for de enkelte kommuner i den forstand, at aktiviteter bredt set flytter udenfor, og aktiviteter som jogging/motionsløb, vandring og forskellige former for cykling bliver blandt de mest dyrkede aktiviteter. Det skaber andre behov for idrætsfaciliteter, som fra kommunal side kan imødekommes ved at anlægge forskellige udendørsfaciliteter, som sigter på at tilgodese voksnes idrætsaktiviteter. Et godt eksempel herpå er RudersdalRuten, der med forskellige ruter til jogging/motionsløb og mountainbike, er et godt eksempel på at indarbejde voksnes idrætsvalg i anlæggelsen af nye faciliteter.

I relation til aldersfordelingen er den ældre gruppe af borgere på 40 år eller derover væsentlige at huske i den kommunale planlægning. Sammenlignet med landsplan fylder de +40 årige mere, end tilfældet er det på landsplan. Omvendt forholder dig sig blandt 20-40-årige, som samlet set er underrepræsenteret i kommunen.

Som kort skitseret ovenfor, kan idrætsvaneundersøgelsen med fordel læses sammen med dette afsnit om demografien i Rudersdal Kommune.

Befolkningsudviklingen 2012-2024

Arbejdet i de kommunale forvaltninger tager sigte på såvel nutid som fremtid. På skoleområdet handler det f.eks. om de nuværende elever og herunder om at sørge for, at der på kommunens skoler er lærere, klasselokaler og bøger nok til at dække elevernes behov. Understøttelsen af de nuværende behov er kun mulige gennem forberedelser og herunder viden om, hvordan behovene ser ud fem, ti og tyve år i ud i fremtiden. Morgendagen bliver med tiden de nutidige behov.

Centralt i arbejdet med at kunne understøtte de rette behov på skoleområdet – såvel som andre kommunale områder – er viden om befolkningssammensætningen år ud i fremtiden. Rudersdal Kommune anvender på linje med andre kommuner derfor befolkningsprognoser. Den seneste befolkningsprognose 2012-2024³⁸ er udarbejdet i marts 2012 og baseret på COWI's befolkningsprognose, Demografix.

Befolkningsprognosen er selvsagt kendt materiale i Rudersdal Kommune, men er ikke desto mindre relevant at bringe i forhold til denne rapport. Det skyldes, at befolkningens idrætsvaner ikke er stationære, men varierer betragteligt gennem forskellige faser af livet. Denne observation har givet anledning til konstruktionen af en livsfaseteori, som danner udgangspunkt for at analysere og forstå aktivitetsvalg og valg af organiseringsform. Der er stor forskel på børns valg af idrætsaktiver sammenlignet med voksne, og på samme måde forholder det sig til organiseringsform. Og herunder ikke mindst på, hvilke idrætsfaciliteter, som er nødvendige.

Afsnittet, som undersøger idrætsvanerne i Rudersdal-gruppen, fremlægger netop klare forskelle mellem f.eks. børn og voksne. Ret mange børn spiller fodbold og dyrker svømning, mens de voksne dyrker jogging/motionsløb og styrketræning. Aktiviteterne kræver vidt forskellige faciliteter, og en væsentlige større tilvækst af børn frem for voksne vil – med de nuværende aktivitetsvalg status quo – lægge yderligere pres på behovet for fodboldbaner og svømmehaller.

Det er dog vigtigt at huske på, at aktivitetsvalg kan udvikle sig med tiden, og danskernes idrætsvalg i dag er på mange måder forskelligt fra det, der gjaldt for 30 år siden. Dog kan viden om de generelle tendenser være med til at kvalificere beslutninger om, hvor fokus skal lægges i f.eks. overvejelse om facilitetsudbygning/ombygning. Derfor er de væsentligste tendenser af befolkningsprognosen med betydning for idrætsområdet fremhævet nedenfor.

Hovedprognose 2024

Befolkningsprognose 2012-2024 for Rudersdal Kommune viser, at der vil være et mindre fald i indbygger fra 54.630 i 2012 til 53.760 i 2024 (1,6 pct.).

Der vil være en stigning i antallet af ældre borgere, mens antallet af børn og borgere i den erhvervsaktive alder vil aftage frem mod 2024. Ifølge prognosen vil godt hver tredje borger i 2024 være på 60 år eller derover. Selvom ældre på 60 år eller derover, er de mindst idrætsaktive sammen med teenagere betyder det ikke nødvendigvis, at behovet for idrætsaktiviteter og faciliteter vil mindskes betydeligt. Faktisk viser analyser fra 2007 af danskernes motions- og sportsvaner, at de ældre dyr-

³⁸ http://www.rudersdal.dk/Kommunen/Om_kommunen/Kommunen_i_tal/Befolkningsprognose.aspx

ker idræt som aldrig før. I den forbindelse tyder analysen på, at den generelle stigning i idrætsdeltagelsen fra 1964 og frem til 2007 ikke nødvendigvis vil fortsætte, fordi de ældre generationer over 40 år er ene om at repræsentere en stigende udvikling (Pilgaard 2009: 25).

Fortsætter udviklingen i danskernes motions- og sportsvaner, og holder befolkningsprognosen vand, vil de ældre udgøre et større segment af de idræts- og motionsaktive i Rudersdal Kommune i fremtiden, og er hensigten at skabe tilbud for borgerne bredt set, er der god grund til at interessere sig for de ældre. Omvendt kommer de yngste under 15 år til at udgøre en mindre del af borgere i kommunen (se tabel 51).

I et langsigtet perspektiv er der derfor god grund til at overveje, hvordan forskydningen fra ung mod gammel vil påvirke idrætslivet i Rudersdal Kommune. Som afsnittet om idrætsvanerne i Rudersdal Kommune viser, findes der store forskelle i forhold til såvel organiseringsform som idrætsvalg blandt yngre og ældre.

Tabel 51: Befolkningsprognose frem mod 2024 fordelt på aldersgrupper.

Alder	2012 (historisk)		2016 (prognose)		2024 (prognose)		Ændring 2012-2024
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
0-5 år	3.697	6,8	3.489	6,4	3.436	6,4	-7,1
6-15 år	7.781	14,2	7.586	13,9	6.936	12,9	-10,9
16-25 år	5.673	10,4	5.579	10,2	5.372	10	-5,3
26-42 år	8.592	15,7	8.543	15,7	8.368	15,6	-2,6
43-59 år	13.791	25,2	13.855	25,4	13.106	24,4	-5
60-79 år	11.787	21,6	12.027	22	12.370	23	4,9
80+ år	3.309	6,1	3.501	6,4	4.172	7,8	26,1
I alt	54.630		54.580		53.760		

Kilde: COWI, 2012.

Som tilfældet er det mellem ung og gammel, er der også stor forskel på mænd og kvinder og deres idrætsvaner. Mænd bruger i højere grad haller og boldbaner end kvinder, som i højere grad dyrker aktiviteter i bl.a. private centre. En forskydning mellem mænd og kvinder kan derved påvirke de kommunale prioriteringer, men ifølge befolkningsprognose 2024 sker der ingen større forskydninger (COWI 2012: 10). Prognosen forudsiger, at andelen af mænd i Rudersdal Kommune vil falde med 1,25 pct., mens andelen af kvinder vil falde med 2 pct.

Befolkningsprognose 2024 indeholder på lignende vis forudsigelser af befolkningsudviklingen med udgangspunkt i kommunens forskellige bydele. Generelt er forskydningerne små, og det giver ikke mening at komme med bud på, hvordan det påvirker idrætslivet. Det betyder dog ikke, at fokus på geografi er ubetydeligt og herunder, om der er visse områder af kommunen, hvor mulighederne for at være aktive er specielt dårlige eller specielt gode. I et langsigtet arbejde hermed, er det nærliggende også at kigge nærmere på befolkningsudviklingen i områderne og overveje, hvilke betydninger, det får (se COWI 2012, afsnit 2.2).